

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

11/12

ŽEN
A

IN

DOM

Eia popeia!

Taki so naši malčki. Brezskrbno
leze mali nagajivček čez vzglavnike
in blazine, da bi se poigral s svojo
sestrico. Naj ima dete veselje.
Kaj za to, če pri tem pomažejo
male ročice blazine in čipke!
Mama ima vendar

Persil

Stalno
menjavanje modnih
barv finih damskih
čevljev naj ne vzne-
mirja naših gospé
in gospodičen, ker
lahko prebarvajo
svoje čevlje z
Braunsovo
barvo za usnje
«Vilbra»

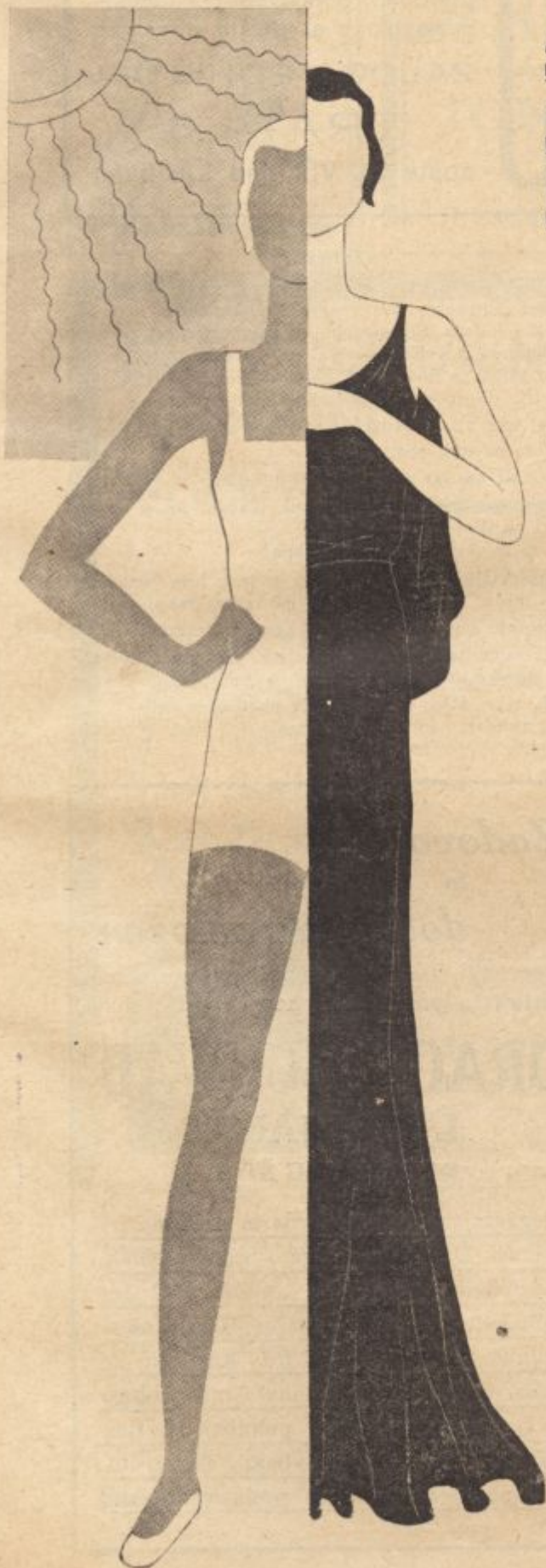
Vilbra
barva
kot
novo!

Glej,
mamica,
kako krasno sem si sama pobarvala obleko z
Brauns^{ovo} barvo za sukno!

Pomislí, koliko denarja sem si
s tem prihranila!

Solnce in elegantno toaleto potrebuje
vsaka dama . . .

Moda za jesen in zimo ustvarja
raznovrstne privlačne in v svoji
harmoniji najpopolnejše efekte

Največja zaloga vseh damskih potrebščin za jesensko in zimsko sezijo 1930/1931, kakor: sportnih plaščev, elegantnih popoldanskih plaščev, najfinejših svilenih in volnenih oblek

Blago v vseh modernih variacijah za izdelavo oblek je pravkar dospelo

Krasen material za večerne toalete, ki povsem prekaša blesk biserov
Razne svilene čipke, nakit za obleke

Vse to Vam nudi priznana tvrdka

P
I. MAGDIĆ

modna in sportna trgovina za dame in gospode

LJUBLJANA
ALEKSANDROVA CESTA 1

TELEFON 24-38

TELEFON 24-38

ZA JESEN!

VELIKA

MODNE
NOVOSTI

za DAMSKE PLAŠČE
za KOSTUME
za OBLEKE
VOLNENO BLAGO
VELOURJE-BARŽUNE itd.

NAJCENEJE
NABAVITE

IZBIRA

PRI TVRDKI **NOVAK**
LJUBLJANA, Kongresni trg 15

(nasproti Nunske cerkve).

MODERNA KOŽUHOVINA

V VELIKI IZBIRI, KAKOR DAMSKI PLAŠČI,
JOPICE, RAZNE PODLOGE, ČEPICE, OVRATNIKI
TER VSAKOVRSNO KRZNO ZA OBŠIVANJE
PLAŠČEV VEDNO V ZALOGI PRI TVRDKI

FILIP BIZJAK

KRZNARSTVO

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠT. 8

*

PREKROJEVANJE DAMSKIH KOŽUHOVINASTIH
PLAŠČEV PO NAJNOVEJSEM KROJU

JOŽEF ROŽANČ

stavbeno, pohištveno in umetno
mizarstvo s strojnim obratom

ZALOGA POHIŠTVA

TRATA 6

pošta Št. Vid nad Ljubljano

Zofizem.

Mirku je zadišala torta s stepeno smetano. Denarja ni imel nobenega. Gre v najbližjo sladičarno in si naroči kos kolača. Ko ga dobi, ga nese zamenjat za torto s smetano. Z veliko slastjo pojé potem torto, vzame svojo palico in hoče oditi. Plačilni pride k njemu in ga opozori: «Gospod, pozabili ste plačati torto.»

«Saj sem Vam vendar dal zanjo svoj kolač nazaj.»

«Tega pa tudi niste plačali.»

«Seveda ne, saj ga tudi nisem pojedel.»

Mirko je smehljaje se izgini, plačilni pa je osupel gledal za njim.

Dvojni jubilej.

Zmazek pride zjutraj v urad in sede brez besede za svojo mizo. Toda predstojnik ga vzame takoj v roke:

«No, kje smo pa bili včeraj, gospod Zmazek?»

«Ne zamerite, gospod predstojnik, praznovala sva srebrno poroko, moj brat in jaz.»

«Eh, tako dolgo pa vendar še niste oženjeni!»

«Pa vendar, namreč oba skupaj: moj brat 15, jaz pa 10 let.»

Zadovoljen

in

dobro razpoložen

more biti vsak, ako si nabavi potrebna
oblačila po nizkih cenah pri tvrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

DVORNI TRG ŠT. 3.

Elegantni vzorci, moderna in precizna izdelava. Oglejte si bogato zalogo oblek, površnikov, ranglanov, „trenchcoat“ ter damskih plaščev itd. — Dežni plašči, usnjeni suknjiči, čepice, perilo itd. Angleško in češko sukno ter vse manufakturno blago se prodaja na metre v poljubni množini. Na željo pa se izgotavljajo obleke itd. tudi po meri v lastnem modnem ateljeju.

Med dobrimi najboljši so

PFaff ŠIVALNI STROJI

katere naročite ugodno in tudi na odplačevanje v obrokih le pri tvrdk,

IGN. VOK, LJUBLJANA
TAVČARJEVA ULICA 7

ali v podružnicah

KRANJ NOVO MESTO CELJE

SENTIMENTALNI NARODNI NAPEVI

ZA GLAS
IN KLAVIR
PRIREDIL
PROF. L. M.
ŠKERJANC
28 STRANI

NAJ-
LEPŠA
DARILA

ZA MIKLAVŽA
IN ZA BOŽIČ

20 Din

NAROČITE SE
DANES PRI UPRAVI

„ŽENA IN DOM“

LJUBLJANA

PRULE šte. 11

TELEFON 3015

Uporaba.

Mlad pesnik (na obisku pri znani gospe):

«Gospa, ali ste dobili mali zvezek pesmi, ki sem se ga Vam drznil poslati?»

Gospa: «Seveda sem ga, pesemce so naravnost krasne, kam sem ga le založila?»

Mali Janeček, ki stoji poleg: «Pod mizo, mama, da se ne maje.»

Služba.

Petletni učitelj sinček je pripovedoval svojemu očetu, kako so se igrali šolo.

«No, tebe seveda niso vzeli v igro.»

«O, pač, očka.»

«Saj vendar še nič ne znaš!»

«Saj tudi ni bilo treba, bil sem namreč ravnatelj.»

Cvet s kmetov.

«Pepca, na tem stolu tukaj je vse polno prahu.»

«Kajpak da je, gospa, saj ni že dolgo nihče na njem sedel.»

Skunks.

«Rada bi imela nov skunksov plašč.»

«Saj je vendar še čisto dober, ker ga še nimaš dolgo.»

«Že cela tri leta ga nosim.»

«No, in kaj potem? Skunks ga je moral nositi vse svoje življenje, dokler ni poginil.»

Punčka.

Mala Tanja ima svojo punčko v popravilu. Čez osem dni sme iti sama ponjo.

«Svojo punčko sem prišla iskat», reče, ko stopi v prodajalnico.

«Punčko?» Na katero ime pa?»

«Metka ji je ime», se odreže mala.

MNOGO

ČE

DOBRO

PRIHRANITE,

IZBERETE!

Zima prihaja v posete in nabaviti bo treba toplo obleko in plašč. Imam pravkar dospelo novo zalogo vsakovrstnega blaga vseh modnih novosti, da lahko zadovoljim še tako izbranemu okusu naših dam. — Cene pa so tako ugodne, da bodo zadovoljne tudi najbolj varčne gospodinje. Iskreno želim, da me enkrat posetite, čeprav nič ne potrebujete, samo da Vam pokažem čudovito lepe velourje, slikovite baržune, tople barhente, damsko in postelno perilo itd. — Tudi za moške zimske suknje in obleke, kakor mandarin, double, kamgarn in sportni ševijot imam v veliki izbiri.

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg št. 22

So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico

„PROJA“!

Za vsako naročnico primerna nagrada!

V deveti številki smo na straneh 294. do 296. razpisali osem zbirk nagrad za čitateljice, ki nam pridobijo novih naročnic. Dobili smo od vseh strani toliko prijav, da se ne moremo vsaki posebej zahvaliti. Zato bodi vsem sotrudnicam, ki nam pomagajo širiti naš list, na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Nekatere teh naših prijateljic so poskrbele, da so nove naročnice naročnino za leto 1931. že plačale. Tem smo nagrade že poslali. Če katera pomotoma nagrade še ni prejela, naj to sporoči upravi.

Tistim, ki hočejo imeti nagrade naprej, pa sporočamo, da ne moremo delati izjem. Prav vsaka bo dobila svojo nagrado. Seveda mora skrbeti za to, da bodo naročnine plačane za vse leto. Če katera do 10. decembra ne more plačati 68 Din, pa naj to stori do 10. januarja 1931. V takih primerih bomo seveda nagrado poslali šele 15. januarja 1931. Torej z eno besedo: Vsaka dobi svojo nagrado takrat, kadar bodo po njej prijavljene naročnice plačale naročnino za leto 1931. To ni tako težko, ker dobe one, ki bodo do 15. januarja 1931. plačale za leto 1931., še posebno nagrado. Sicer je pa po vsem svetu običaj, da se naročnine plačujejo naprej.

Naročnice, ki nam še niso pridobile niti ene nove naročnice, pa še enkrat prosimo, da pokažejo «Ženo in dom» svojim znankam in prijateljicam. Lahko so prepričane, da se bo vsaka gospodinja rada naročila na naš list, saj nudi v enem letu toliko dobrih in preizkušenih nasvetov, da so že ti nasveti desetkrat več vredni kakor tista malenkostna naročnina. **Eno samo nedeljo žrtvujte torej za «Ženo in dom» in napravili boste dobro delo nam in sebi, ker čim več bo naročnic, tem lepši bo list.**

Prečitajte še enkrat strani 294., 295. in 296.!

Ve za nas, me za Vas!

Še nekaj važnega, kar bo zanimalo samo nekatere!

Med našimi naročnicami je še vedno nekaj takih čitateljic (hvala bogu, da jih ni veliko), ki navzlic našim prošnjam pozabljajo, da je treba naročnino naprej plačati. Pri vseh založbah je navada, da terjajo naročnino naprej. No, me nismo tako natančne, me pošiljamo list tudi takim, ki so nam z naročnino še za vse leto v zaostanku. Taki zaostanki pa nam niso po volji. Vsaka, ki količkaj pozna tisk, dobro ve, kakšne težave imamo in koliko imamo truda in stroškov. Zamudnice pa nam seveda napravljajo še veliko več nepotrebnega dela.

Seveda se te besede ne tičejo tistih, ki so nas prošile, naj z naročnino počakamo, ker so z denarjem v zadregi. Takšnim vsa čast in rade čakamo na naročnino, čeprav še pol leta. Dobro vemo, da bo taka naročnica, ki piše dopisnico, da je trenutno v zadregi, prej ali slej prav gotovo plačala. Ne moremo pa pohvaliti tistih, ki so v zaostanku za vse leto in ki na naše pismene prošnje niti ne odgovore niti nečejejo vrniti lista. Sreča, da jih ni veliko. Vse te, kolikor jih je, pa prosimo še javno, da nam nakažejo Din 68— ali pa vrnejo vse liste s prilogami vred. To je najmanj, kar moremo in smemo od njih zahtevati. Vsak dan se oglašajo nove naročnice, ki bi rade vse letošnje številke, me jim pa ne moremo ustreči, ker so že vse številke pošle. Če nam jih pa vrnejo tiste, ki ne mislijo plačati naročnine, bomo njih želji lahko ugodili. Ako pa tudi ta prošnja ne bo zalegla, bomo v prihodnji številki navedli imena teh zastojkarij, da bodo s tem opozorjene druge založbe. Ne zdi se nam prav, da hoče majhna peščica zastojkarij dobivati list na račun naročnic, ki redno plačujejo svojo naročnino.

Važno za vse naše naročnice!

Kakor vidite iz naslovne strani, smo tiskali novembrsko številko skupno z decembrskim zvezkom. To smo storili zato, ker razpošljemo med 15. in 20. decembrom že januarsko številko.

Večina naročnic nam je med letom izrazila željo, naj bi se list razpošiljal takoj prve dni meseca. Ker

prav radi ustrezamo želji naročnic, se bo to zgodilo z novim letom in bomo list izdajali prvega vsakega meseca, in ne sredi meseca.

Pridobivajte novih naročnic, da bo list še boljši, kakor je bil letos! — Naročnice, ki ljubijo slovensko narodno pesem opozarjamo na oglas, ki je na strani 375.

ŽENA IN DOM

Letnik I.

V Ljubljani, dne 15. novembra 1930.

Štev. 11/12.

Elza Marija B.:

Srce, ki sliši . . .

Mlado dekletce, dobro vzgojeno in nagnjeno k filozofičnim sanjarijam, je živelo do svojega dvaindvajsetega leta v hiši svojih staršev, ne da bi spoznalo življenje. Semtertja so jo peljali na ples ali na veselico. Oče, mati in služinčad so jo nosili na rokah in jo oboževali. Zato tudi ni nikjer videla, kako resno in trdo je življenje; hodila je kakor po oblakih, daleč proč od resničnega življenja, ki si ga niti spoznati ni želela.

Navzlic temu pa je dobro vedela, da ji izkušajo najti moža, in se je prizanesljivo smehljala. Starši so bili na vso moč veseli, ko so naposled opazili, da se je z vso dušo zaljubila v mladega višjega uradnika.

Zofja in Aleksej sta se ljubila z vsem žarom mlade ljubezni. Ona ga je pričakovala in koprnela po njem, on pa ni «še nikdar tako ljubil». Večeri v salonu so jima minevali med iskrenimi pogledi v oči, stiskanjem rok in lahnimi dotiki, polnimi zadrževanega ognja. Mati se je rada šalila, toda zaljubljenca sta bila popolnoma brez bistrumja, kakor da sta izgubila vse duševne sposobnosti. Bila sta kakor dva težka bolnika, ki se ne zanimata za nič drugega kakor za svojo bolezen.

Naposled je dala mati svojega otroka z lahkim srcem v zakon, ker je bila trdno prepričana, da jo bo ta šola zdramila v življenje.

Toda zgodilo se je drugače. Medeni tedni so jima godili čim dalje, tem bolje. Čisto zlita drug v drugega, omotena in omamljena, sta preživela prvo leto. Moža sta dan in služba pač vedno iznova iztreznila, Zofja pa je plavala v tisti lahni omotici prijetne opojnosti, kakor da bi bilo življenje samo ples, šepet zaljubljenih besed, in kakor da nosi zemlja na svojih širokih plečih samo ta problem — kako bi se mogla dva človeka z vsemi svojimi čustvi zlit.

Na zunaj sta živela prav po tiho. Dogodki so komaj odjeknili v Zofjini duši; če se je bilo treba kaj posvetovati ali pomeniti, se je hitro utrudila in ni mogla ostati pri stvari. Nje duša je bila prepolna ljubezni.

Ker se je znala tako otresti vseh občutkov, je tudi ni preveč bolelo, ko ji je ostala želja po otrocih neizpolnjena.

Toda pri Alekseju se je začel pojavljati preobrat. To je čitala, to je čutila na občutljivi tehtnici, na kateri je pretehtala vsako njegovo besedo, vsako njegovo kretnjo.

Nekoč pri večerji se je zgodilo prvič, da je v nekakšni tih grozi sklenila roke na sencih in mu zaklicala: «Zakaj misliš vedno zopet na otroka?»

Pogledal jo je nekam presenečen in nejevoljen.

«Saj ne mislim. Kako pa moreš ti to vedeti, kaj jaz mislim?»

«Govoril si o malem sinčku Čerbačeva in si se smehljaj. Potem si pa umolknil in odložil vilice.»

«Res je», je rekel. Nič drugega. Toda izmikal je svoje oči pred njo. Kaj podobnega se je potem še večkrat pripetilo.

«Ti nisi več čisto pri meni», mu je dejala zopet nekoč pri večerji. «Jaz čutim to, Aleksej. Ti misliš vedno na druge ljudi in si želiš k njim. Gospa Kaminškaja te je povabila?»

«Kako to veš?»

«Govoril si o kaktusovih cvetih. Saj ona zbira te cvetice. Pa jedel si s tako zaokroženimi ustnicami kakor ona. Ah, ona ni posebno dobra ženska. Kaj hočeš z njo?»

Mož je z izbuljenimi očmi položil roke na rob mize: «Zofja, Zofja . . . ti mi postajaš neprijetna. Od kdaj pa vidiš tako jasno?»

«Jaz sploh ne vidim. Jaz te slišim — znotraj te slišim. Saj je vendar čisto naravno!»

Na to je molčal. Spomnil se je na žensko jasnovidnost vseh dob, na Sibile in Kasandre.

Polotil se ga je neprijeten občutek kakor mrzel dih.

Ostal je in rasel. S pametnimi razlogi ni proti njemu nič opravil. Njegova boljša notranjost mu je sicer v začetku govorila o presilnih občutkih, ki bi jih bilo treba speljati v mirnejšo strugo, toda nepotrpežljivost in nekakšen večni strah, da bi ne bil zasačen na potih, ki so držali z vrta ljubezni, sta se večala in postajala vedno močnejša. Zofja je začela dobivati trpeč izraz in preplašen pogled. Imela je samo en svet, in to je bil ljubljeni mož, njegov smeh, govor, zaupanje, sočuvstvovanje, vdanost . . . Če to izgubi — in čutila je popolnoma določeno, da se je Aleksej nagibal k tujim tokom v svoji duši — tedaj ni vedela, kaj naj potem počne. Nikjer drugje ni bilo zanjo doma.

Kako silno je bila prepojena z njegovim bistvom — da je mislila, da so snovi njegovega telesa pomešane z njenimi lastnimi — kaže neki nepomembni dogodek. Njemu je, ko je zjutraj vstal, začela teči kri iz nosa. Šla je po robec in vodo, pa je tudi njej začela kri iz nosa kapati. «To je pa že histerija!» je vzkliknil jezno.

Ona ga je pogledala, držala svoj robček, se smehljala in nekaj solz ji je sramežljivo zdrknilo po licih. «Simpatija», je črhnila.

Tako je zopet minilo leto v menjajočih se občutkih. Dostikrat je bil ganjen od njene ljubezni, ki jo je imenoval božansko; še večkrat pa je bil otopel in razdražen. Življenje ga je s sto klici vabilo iz kraljestva ljubezni; imel je dolžnosti do družbe, do prijateljev, do kluba. Zofja je trpela, se borila, zopet upala in se čutila naposled popolnoma onemogla, kajti videla je, da se ji srce, ki naj bi bilo samo in čisto njeno, neizprosno oddaljuje. Čitala je njegove misli z vedno mučnejšo jasnostjo.

In kadar je začela delovati nanj druga ženska, je vedela to takoj od prvega trenutka. Tedaj ji je velelo srce, naj molči in potrpi. Delala se je, kakor da nič ne vidi. Hlinila je veselost, poizkusila je boječe celo majhne koketnosti. Sled vračajoče se neprisiljenosti

ji je odgovoril iz Aleksejevega bistva. Pomalem jo je potegnil za seboj v zimske zabave, da bi se razvedrila.

Tako zelo se ji je odtujil, da pretresljajev v njeni notranjosti niti čutil ni več. Dva nepremostljiva bregova — popolnega zlitja sploh ni bilo...

Ko sta se peljala nekoč iz gledališča domov, sta precej časa sedela popolnoma tiho drug tik drugega. Zofja je sedela sklonjena nad krvavečim srcem. Oči je imela priprte. Nenadoma je zakričala z bolesnim glasom: «Ne naprej, ne naprej!»

Z iskrenim, divjim izrazom v obrazu se je obesila na moža in nadaljevala: «Vrni se k meni, jaz bom brez tebe umrla! Pusti to žensko, ki išče samo zmago-slavlja!»

Buljil je vanjo; njene besede so padale po njem kakor udarci. Z grozo se je odmaknil na drugi konec sedeža, tako naglo, da je padla z rokami naprej. Vstala je in se vrgla vnovič s svojim telesom čezenj.

Vzdignil jo je in se izvil iz njenega objema: «Ti vohuniš za menoj!»

«Bog mi je priča, ne! Ampak meni je tako vse jasno, slišim te, kadar misliš — živim s teboj — čutim tvoje omahovanje in odtujevanje.»

«Nevidna si mi», je zavpil. «Kako je mogoče živeti s tako ženol!»

Sunkoma je odprl vrata voza in skočil ven. Vozniku je pomignil, naj vozi dalje, sam pa je stekel po škripajoči snežni odeji nočne ceste.

«Neznosno», je zaškrtal. Val sovrašstva ga je objel. Iz klubovanja je zavil v zloglasen lokal.

Ko se je drugi večer z odporom vračal domov, se mu je samo nejasno pletlo po glavi, da bi predlagal Zofji ločitev. Našel jo je, ko je ravno pospravljala svojo obleko. Začela se je umikati pred njim kakor pred dihom človeka, ki ima kugo.

«Ne dotikaj se me! Ti si se umazal — moje srce te je slišalo, kako si šel. Z nama je pri kraju —»

Penil se je od jeze. Ločitev se mu je zdela zdaj čisto brez smisla. Ona mu ni več odgovarjala. Z okamene- lim obličjem je končala svoje delo in se napravila.

Nato je stopila k oknu in poklicala izvožčka. In obrnivši se k možu, ki je zaklenil sobo, je dejala tiho: «Ti me boš umoril... prav ta trenutek te je prešinila ta misel. Aleksej, če ostanem, enkrat bi le prišla ura, ko bi me moral usmrtiti, ker ne preneseš jasnosti, ki te z njo gledam.» Molčal je; z rokami si je pokrtil oči in jo pustil, da je neovirano odšla.

V kužnih barakah svetovne vojne je nekaj let kesneje umrla Zofja na kugi, ki jo je nalezla, ko je stregla nekemu častniku, ki mu je bilo ime Aleksej in ki je bil mož njenega življenja in smrti.

Molnar Ferenc:

P E T R Č E K

P etletni Petrček in šestletni Janezek.

(Teman zimski dan. Petrček leži v svoji postelji z nezdravo rdečico na licu. Oče in mati sta ravnokar šla iz sobe z zdravnikom, ki je Petrčka dolgo preiskoval. To ga je zelo utrudilo in zdaj počiva ves brez moči na blazini in gleda v strop. Iz sosedne sobe se sliši tih pogovor. Nепrestano govori zdravnik. Tako mine pet minut. Potlej se odpro druge duri in Janezek pogleda noter.)

Janezek: «Petrček!»

Petrček: «Kaj si ti, Janezek? Pojdi semkaj.»

Janezek (gre k postelji. Tiho): Ti, Petrček, ali veš, kaj je rekel doktor? Doktor je rekel, da boš umrl.»

Petrček: «Res?»

Janezek: «Res, res. Bog ve, da. Rekel je, da boš umrl. Petrček, daj mi to mesingasto škatlo, ki ima vijake.»

Petrček: «Škatle ti ne morem dati. Dam ti orglice.»

Janezek: «Zakaj ne? Saj boš umrl, zato je škatlica zate brez pomena.»

Petrček: «Nak, je ne dam, ker jo potrebujem.»

(Po kratkem pomisleku): «Saj ne bom umrl.»

Janezek (ki hoče tisto okroglo škatlico): «Ali ko ti pravim... Ravno zdaj je to doktor rekel in tvoja mama je jokala.»

Petrček: «Mama je jokala.»

Janezek: «Kajpak ko jokala, tvoj očka je tudi jokal, samo doktor ni jokal. Daj mi no to škatlico... Saj si jo našel.»

Petrček: «Zato, ker sem jo našel, je ravno tako moja.» (Mirno): «Kaj se to pravi, umrl boš, Janezek?»

Janezek: «Jaz si sam tako mislim, kaj je to.» (Prezvetno): «Meni je lani umrl dedek.»

Petrček: «Povedi, kako je bilo.»

Janezek: «Ampak to je nekaj drugega, zakaj moj dedek je bil že jako star. Ni mogel hoditi, temveč so ga tako naprej in nazaj pomikali v naslanjaču, ki je bil na kolesih, vsa kolesa smo lahko odvili ali pa privili.»

Petrček: «Ali je noge tudi imel tisti naslanjač?»

Janezek: «Noge je tudi imel in pa kolesca tudi. Kadar smo kolesca odvili, je stal na nogah.»

(Majhen odmor.)

Petrček: «Takšen naslanjač je menda drag.»

Janezek: «Potlej je dedek legel v posteljo in dan na dan so hodili k njemu profesorji. A samo mama je jokala.»

Petrček: «Tvoj očka pa ne?»

Janezek (modro): «Nak, on je bil samo mamin očka.»

Petrček: «Pa potlej?»

Janezek: «No ponoči, ko smo mi spali, je umrl. V pogrebni voz so bili vpreženi štirje konji. A še prej so ga deli v krsto in sveče prižgali. Šest sveč je bilo, in sicer tako velikih, kakršnih nisem še nikdar videl, pa vendar ni bilo kaj prida svetlo. Ne vem, zakaj niso prižgali plina.»

Petrček: «Pri vas imate plin? Mi imamo elektriko.»

Janezek: «Ljudje so prinašali vence. Pri vsakem vencu je mama plakala. Očka pa je dal vsakemu, ki je prinesel venec, nekaj denarja.»

Petrček: «Koliko mu je dal?»

Janezek: «Kaj jaz vem, morda dvajset ali trideset. Moj očka ima več denarja kakor tvoj.»

Petrček (vpre nohet ob zgornjo vrsto zob in povleče z njim): «Toliko.»

Janezek: No, prav! Ali ima tvoj oče dosti denarja? Moj je trgovski potnik in mora zmeraj potovati, ali misliš, da se vozi po železnici zastoj? Tvoj očka je odvetnik in je vedno doma.»

(Majhen odmor.)

Petrček: «In kaj so potlej napravili s tvojim dedkom?»

Janezek: «Deli so ga na voz.»

Petrček: «Si jokal, kajne?»

Janezek: «Jaz ne. Mama je plakala in ponavljala: «Glej, Janezek, tvojega dedka peljejo, dragega, dobrega dedka peljejo na pokopališče. A očka ji ni dal govoriti, potegnil jo je stran. Pred hišo so stali sami berači in očka mi je dal denarja, da sem ga mednje razdelil.»

Petrček: «In si ga?»

Janezek: «Kakopak. Ali misliš, da si sme človek to pridržati?»

Petrček: «Kaj ti ni nič ostalo?»

Janezek: «Čisto nič. Nato smo sedli v kočijo in smo se vse popoldne vozili. Pokopališče je jako daleč oddaljeno, skoraj pri železnici.»

Petrček: «Ali si se tudi ti peljal?»

Janezek: «O tudi jaz, tudi. Konji so imeli na glavah velika peresa. Vtahnjena so jim bila v glave.»

Petrček (sede v postelji): «To ni mogoče, poginili bi.»

Janezek: «Kaj čenčaš, ti še svoj živ dan nisi videl pogreba. To so bila takšna peresa, kakršna imajo huzarji, ali črna in večja in pokonci so stala.»

Petrček: «To ni mogoče, da bi bila vtahnjena.»

Janezek: «O pač. Nепrestano so majali z glavami, ker jih je to bolelo. Niso pa bila preveč zapičena, samo toliko, da bi stala.»

Petrček: «Pa kaj so tam naredili s tvojim dedkom?»

Janezek: «Jaz sem gledal na konje, kočijaž je imel črno vojaško obleko.»

Petrček (radovedno): «Ali je imel bič?»

Janezek: «Imel, imel. Tako dolgega je imel, od tu pa tja do skrinje. Pa ni z njim tepel konj. In samo to sem videl, kako so spustili krsto v grob. Jama je globoka in jo je težko izkopati. Potem so grob zasuli.»

Janezek: «Potlej je šel dež in sem moral sestri v voz. Drugega nisem videl.»

Petrček: «Ali je bil tvoj dedek moker?»

Janezek: «O ne, saj je bil v krsti.»

Petrček: «Iz česa je krsta?»

Janezek: «Iz pločevine. — Daj mi no to okroglo škatlico.»

Petrček: «Zdaj ti je nalašč ne dam. Ko bi ne bil prosil, bi ti jo pa dal.»

Janezek: «Tak je pa nočem.»

Petrček: «Nak, ne dam, pa je. Nehaj že vendar s to škatlo. Povedal sem ti, da jo potrebujem. Ali je tvoj dedek tudi razdal svoje reči, ko je umrl?»

Janezek: «Ne. Ali ko smo prišli domov od pogreba, je vteknil stric Matija njegovo zlato uro v žep, da bi imel od njega nekaj za spomin. Njegov prstan je odnesel neki gospod, ki je prišel na pogreb iz Velike Kikinde.»

Petrček: «In potlej?»

Janezek: «Potlej ni bilo nič. Odprli so okna, zažgali žveplo v sobi, v kateri je ležal dedek. To je imelo tako hud duh, da bi se človek lahko zadušil.»

Petrček: «Pa potem?»

Janezek: «Kaj misliš, da to traja kar naprej. Potlej ni bilo prav nič več.»

Petrček: «In tvoj dedek?»

Janezek: «Dedek je ostal tam zunaj. Štirideset let bo tam. To je dolgo, dolgo. Kdor je na novem pokopališču, tisti je štirideset let mrtev.»

Petrček: «Zakaj?»

Janezek: Jaz ne vem. Očka je rekel, da ga moramo dati na novo pokopališče, da pustijo tam reveža štirideset let.»

Petrček: «In na starem?»

Janezek: «Tamkaj vstane prej od mrtvih. A očka je rekel, da je to tam zelo drago.»

Petrček: «Moj očka to lahko plača. Mi imamo denar v banki.»

Janezek: «Jaz moram zdaj domov, pride moj domači učitelj.»

(Se ustavi sredi sobe in si ne upa prositi za okroglo škatlo. Nekaj časa čaka in gleda v kot, kjer ležijo po tleh Petrčkove igrače. Petrček sedi z resnim licem v postelji, že ves razvnet. Oči se mu močno svetijo.)

Začne grizti nohte, silno nekaj premišljuje.)

Petrček (po daljšem molku): «Ti, Janezek, jaz ne verjamem, da bi konji imeli tista peresa zapičena v glavo...»

S. S. K r y m:

Biča

Ko je Džigit Sejdamič prvič čul Bičin glas, ki je bil ljubeč kakor zvok srebrnega zvončka, je spoznal, da je mogel Alah podeliti takšen glas edino lepi ženi ali devici iz raja.

Biča je klicala z mostovža svoje hiše prijateljico: «Fati... meee, Fati... meee.»

Sejdamič je pristopil čisto h hiši in šepetal: «Nož si mi zasadila v srce in moči me zapuščajo, lepo te prosim, vzdigni čadro in pokaži mi svoj obraz.»

Biča se je ozrla okrog in z levico malce privzdignila čadro: tedaj jo je Sejdamič ugledal.

Dan za dnem je prihajal Džigit Sejdamič iz svojega sela, dan za dnem je Biča pod raznimi pretvezami stopila na ploščad, ali nekoč jo je Sejdamič prestregel pri studencu ter ji izvabil besedo, da bo počakala njegovih snubačev.

Medtem pa se je že dolgo Džan Arslan Mursa iz Koleč-Mečetija potezal za krasotico in roditelji so slednjič privolili ter obvestili o tem svojo hčer kot zadnjo.

Ker je Džigit Sejdamič izvedel o Bičini svatbi, ni prenesel bolečine in se je zastrupil...

Ko je ženitna pojedina dosegla vrhunec, so Biči sporočili, da si je Sejdamič zavdal, a da je še živ... Bridko je nevesta plakala pod čadro... in ko je vsa solzna prišla v hišo svojega moža, jo je vprašal, zakaj

se joče. Biča mu je povedala resnico: «In sedaj se je otroval in še ni mrtev. Rotim te, pusti me k njemu, da si izprosim njegovo odpuščanje, tako si bom olajšala dušo in ti hočem biti zvesta žena.»

«Pojdi», je velel soprog.

Tedaj je Biča tekla ter ukazala, naj z največjo naglico podijo v Sejdemitovo vas. Ali spotoma so jo pri Šajtan-Čokratu naskočili razbojniki ter ustavili voz. Biča se je spustila v glasen jok, pokleknila in milo prosila, naj jo pusté naprej, kajti vsak trenutek je zanjo dragocen. Dala je besedo, da se vrne semkaj, vsaka zakasnitev jo utegne oropati možnosti, da bi rešila svojo dušo in razbremenila svojo vest z odpuščanjem.

«In tvoj mož ti je dovolil iti?» je vprašal poveljnik rokovnjačev.

«Da, dovolil mi je.»

«No, pa hodi. Ampak glej, da se povrneš.»

Oddirkali so dalje. Sejdemit je ležal na smrtni postelji. Vse mu je bilo postalo ravnodušno, ničesar več ni razumel ali pa ni hotel razumeti. Topo je zrl na njene solze in njeno moledovanje. Samo eno besedico je mogla razbrati z njegovih utrujenih usten: «Zdaj mi je vseeno.»

Otrla si je solze in se s kamenom na srcu vračala, kakor je obljubila, k rokomalhom. Povedala jim je vse, kakor se je zgodilo, ter prosila, naj jo le brž umorijo ter otmejo dušnih muk in bridkostnega življenja.

*

Že so bili roparji voz oplenili.

«Prècej vrnite vse, ničesar se ne smete pritakniti. Pojdi in veliki prerok naj te tolaži», je zaklical ataman Jusuf.

Potrta se je Biča vrnila k svojemu možu in mu vse razodela.

Džan Arslan Mursa je dal poklicati k sebi mulaha — svečenika — in vpričo njega izrekel ločitveni obrazec: «Híti iz moje hiše, dokler te ne bo v jetrih bodlo.»

In potlej je izjavil svoji družici: «Nisem vedel, da ljubiš drugega. Ne maram biti mož človeku, kakršna si ti. Pojdi domov! Alah bodi s teboj!»

Minili so trije meseci. V tem času je Sejdemit docela okreval. Posrečilo se je bilo, da so mu dali užiti kislega mleka z nasprotnim otrovom.

Po srečanju z Bičo je tolovaj razpustil svojo tolpo, romal v Bahčisaraj k pragu sreče in prosil za oprostitev velikega hana Krima Gineja — njegova država naj traja do dneva poslednje sodbe — ter obžaloval vse svoje grehe. In prerok je omečil srce vladarju in ta je odpustil razbojniku Jusufu.

Ko je Džan Arslan Mursa odslovil svojo ženo, je pričel togovati... peklil se je in jadona mu je bila mesečina.

In glej, na dan zimskega meseca so prišli vsi trije, da bi zasneli Bičo. Spominjaje se vseh dogodkov, so rekli roditelji proti vsem šegam in običajem: «Draga hčerka, izbiraj sama in naš blagoslov naj ostane na vekomaj s teboj in z njim, ki si ga izvoli tvoje srce.»

Takrat se je Biča odločila za razbojnika Jusufa.

(K)

Jožica Bremšakova:

Poslednje rože . . .

V vsa zatišja in koticke je nanesel veter jesenskega listja, nekaj ga pa podi preko poljan dalje ali ga pa požene v razposajen ples nad razori. To jesensko šelestenjel!

Tudi preko mojih gred je zapela jesen. Ni več košatih glavnic raznobarnih aster, ni nageljčkov, da bi jih natrgala in ponesla v zatišje moje sobice, kjer bi tako opojno dehteli, niti rezede ni več. Le krizanteme so še, tako resne in žalostne, in vendar tako lepe kot žalosten obraz matere Božje . . .

Vstale so šele in vzcvetele, pa že smo jim prižgali lučke — smrti. O, saj ne cveto one nam, njih krasne glavice se klanjajo nad domovi onih, ki jih ni več med nami. Legli so k zaslužnemu počitku.

Z drobnimi plamenčki lučic so vztrepetala naša srca, zaječala v tihi boli na nanovo obujen spomin težke ločitve, zašepetala tiho molitev . . .

In zazdelo se mi je, kot da je zablestela tudi sredi krasnih cvetov poslednjih rož — čista solza.

Saša Tavželj-Koštiálova:

Samota

*Meni ni več do smeha,
meni ni več do vrišča.
Iz sive megle bi kriknil od bolesti rdeče
v črni dan:
zapuščen, sam, sam!
da bi čuli me vsi tisti,
ki v vrišču in smehu
iz jasnega solnca
od srebrne objesti
vriskajo pesem,
vso srečno in zlato
v svetli dan —
a jaz sem zapuščen, sam, sam.*

Krista Hacetova:

Na gomili Tvoji je pomlad

V spomin tovarišici Minki Matjažičevi.

*Jesen je, jesen razgrnila
preproge rumene pavsod,
z odpadlimi listi posula
vsako stezico, sleherno pot.*

*Na Tvoji pa gomili tihi
krizanteme so razcvetele,
kakor da pomladne struje
bi črez dom ti nem zavele.*

*Drugod jesen, na gomili pomlad
in v srcu misel vstaja,
li bivaš, dekle, v domu večnih nad,
da v smrti cvete na grobu Ti pomlad?*

Jesen je¹ . . .

Tudi če bo še kaj lepih dni, tudi če hoče listje po vsej sili ostati zeleno, vendar se po vsem čuti, da je jesen.

Jesen . . .

Koliko različnih občutkov vzbude prvi deževni dnevi. Koliko skrbi, koliko veselja. Nekaterim skrbi, drugim veselje. Skrbi tistim, ki že zdaj mislijo na zimo, na draga drva, na strupeni mraz. Veselje tistim, ki se že zdaj vneto pripravljajo na sezono plesov, balov in na druga razvedrila, ki jih bodo zaklenila za celih šest mesecev, dokler se zopet ne povrne vigred . . .

Tudi pesniki, ki zlasti jeseni tako radi opevajo ljubezen in smrt, vam živo pripovedujejo, da se priroda menja in pripravlja na zimski, beli sen, kakor bi oni rekli . . .

Toda ne pričajo samo pesniki, da je jesen že tu. Gospodinje, marljive, skrbne, obrtne, so se pošteno lotile del, ki jih je treba postoriti pred zimo. Ze naprej se vesele, kaj si bodo vse pripravile za dolgo zimsko dobo. Kar veselje jih je gledati, s kakšno vnemo se one pehajo. Njih hvalevredna gorečnost jim ne pusti, da bi bile malomarne, da bi svoje delo opravile kar tako v tri dni, ampak si prizadevajo, da je vsako delo tudi dobro narejeno, da bo lepo tudi na oko, kakor je pri jedi okusno . . .

To, kar daje jeseni poseben čar, to, v čemer vidijo slikarji po navadi posebno lepoto, je obilnost plodov, nad katerimi imajo svoje veselje zlasti otroci. Bogata, plodna jesen, ki vam velikodušno nudi vse, kar je zemlja dala, ki vam daje priliko, da se vsaj na trgu prepričate o bogastvu in lepota naše domovine, vliva v vas neki mir, spokojnost in gotovost. Ta ali oni se utegne spotekniti nad blatom, ki ga bo tudi to jesen v Ljubljani (vsaj ob periferiji) in drugod zadosti. Toda treba je vsaj to leto še uživati lepote stare Ljubljane,

ki umira . . . Treba je, da smo milostni starim blatnim ulicam, ki jih drugo leto osorej morda ne bo več v tej patriarhalni obliki.

Pa tudi tisto veliko število porok, imenitnih pa tudi takšnih, ki ne marajo biti razglašene v mondenski kroniki Ljubljane, jasno priča, da je jesen že tu. Zanimiv je ta pojav, ki se ujema z biološkimi dejstvi, a z druge strani tudi z ekonomskimi, saj vidimo, da si ljudje jeseni hiše radi dobro založe . . .

Zagarji, ki se pojavijo na vseh koncih in krajih in ki si z drvarji vred zadovoljno manejo roke, še jasneje pričajo, da je zavladata jesen.

Plašči za pozno jesen

Promenadni plašč iz kariranega blaga z velikim ovratnikom v obliki šala in s širokimi zapestniki iz lisičjega krzna.

Popoldanski plašč, priležen do kolen, spodaj zvončasto razširjen in obšit s širokim robom iz sealskina. Tudi visoki ovratnik je iz sealskina.

Popoldanski plašč iz temnomodrega žameta, obšit s sivo lisico. Plašč iz zelenega damskega sukna, okrašen s kratkodlakovo kožuhovino.

M
A
R
I
J
A

HAFNERJEVA

Danes prinašamo sliko «Orelnove» mame, Mari-Hafnerjeve s Šutne. Mama so prava škofjeloška korenina in z gled življenja mlajšemu rodu. Tršata mama so stari 82 let, pa so še vsi podjetni in korajžni, če treba prijeti za delo. Hišica ali bajta naše mame stoji dobrih pet minut od «Miklavževih» (Kuraltovih) iz Žabnice. Hčere ji hodijo delat v «taberh», sin Jaka je oženjen v Bernikih pri Cerkljah, sin France pa

je samostojen mizarski mojster v Medvodah. Vsi so trezni, delavni in dobri. Mož naše mame, Janez, je spreten glavninar in izdeluje glavnike iz rogovine. Pri bajtici sta le dve majhni njivici, v hlevu je ena kravica in en prašiček sameva v svinjaku. Orelnovka je morala prijeti za vsako delo, če je hotela nasititi sedem ust. V slabem vremenu je daleč okoli znana sitarica, v solčnih dneh je našla še vselej urico časa, da pogleda v gozd za gobami in jagodami. Zgovorno ji teče beseda, vse življenje ni poznala oddiha, delo v naravi in natančni red sta jo ohranila zdravo in veselo.

Poset Nj. Vel. kraljice Marije na ljubljanskem liceju

Ko je letošnjo pomlad Nj. Vel. kraljica Marija obiskala gospodinjstvo šolo v naši «Mladiki», je obljubila, da obišče ob priliki tudi mestno žensko realno gimnazijo, da se udeleži pouka in razveseli našo žensko učecho se mladino. Vkljub temu je bilo komaj verjetno, da se bo ta obljuba že letos izpolnila. Kraljica pa na svoje besede ni pozabila in preden je odšla z našega, njej tako ljubega Bleda, je naznanila ravnateljstvu svoj prihod. Zelela je, da se izvrši obisk brez zunanjega pompa in ceremonij, da se vrši pouk nemoteno naprej, in hotela obenem posetiti tudi druge ženske učne in humanitarne zavode. Naravno je, da je bil ta dogodek za našo žensko šolsko mladino velik praznik, ki se je kazal na zunaj sicer samo v skromno okrašenih šolskih sobah in hodnikih, ki pa je tem bolj odmeval v srcih mladine, kar nam pričajo spomini in vtiski gojenk, ki so jih napisale na prve strani svojih letošnjih šolskih zvezkov.

Prinašamo nekaj takih spominov iz mnogih lepih, ki so bili napisani.

Spomin na kraljico.

«V davnih, davnih časih je živela kraljica...» Tako je drhtel glas naše babice, ko nam je v mraku pripovedovala. Tesno skupaj smo sedeli pri njenih nogah in naše široko odprte oči so gledale v daljavi kristalne dvorce, večnozeleno vrtove, vile in palčke, a nad vsem tem bajnim svetom je kraljevala nežna kraljica. Kako živo jo je slikala babičina pripoved. Stala je pred nami v vsej svoji lepoti! Zlati lasje so se lesketali izpod biserne krone, težko so ji padali po ramenih ter segali skoraj do tal. Velike modre oči je upirala v nas, usta so se vedno smehljala in imela za vsakogar dobro besedo. Odeta je bila v bele tančice, ki so ji segale do nožic, ki so tičale v zlatih čevljkah. Velika in mogočna je stala pred našimi očmi in blesk njene krone nam je jemal vid. In vendar smo jo ljubili to

Poset Nj. Vel. kraljice Marije na ljubljanskem liceju.

našo pravljico kraljico. Povsod nas je spremljala: v naših sanjah, pri igri, celo takrat, kadar smo se prepirali, smo pretili drug drugemu: «Kraljici bom povedala in te ne bo nič več rada imela. In palčka Nagajivka ti bo poslala, da te bo ponoči vzel.» Tako smo modrovali in živeli srečne otroške dni sredi pravljicnega kraljestva.

Pa so hitela leta, minila je otroška doba. In v začetku jeseni je bilo, ko sva stopali s prijateljico iz šole. Tihi sva bili, obe zamišljeni, saj nama je šlo po glavi le eno: Kraljica je bila pri nas! V naši šolski sobi se je pomudila, me vse smo bile razburjene in, odkrito povedano, tudi jaz bi ne bila mogla odgovoriti na nobeno vprašanje gospoda profesorja, ako bi me bil vprašal. Pozabljen je bil Gundulič in njegov Osman, pozabljeni trubadurji, saj med nami je sedela ona — naša kraljica. Toda le kratki so bili lepi trenutki. Odhajala je. Poslednji pogled, naša srca so zatrepetala in ni je bilo več. Ob tem spominu sem glasno rekla tovarišici: «Škoda, ah, škoda, da ni dalje časa ostala med nami!» In ko odmev se je čulo iz ust prijateljice: «Res, škoda!» Poslovili sva se in krenili proti domu. Tedaj me je prijelo kot vrtnec in sem skoraj na glas zavriskala: «Kraljica je bila pri nas!» Začuden me je pogledal neki gospod izpod sivih obrvi, toda jaz sem se mu veselo nasmehnila. Mogoče si dosti sreče okusil v življenju, stari gospod, toda ali si bil s kraljico v eni sobi? Vidiš, pri nas je bila, in ta sreča te pač ni nikoli doletela. Hitela sem proti domu in nikoli nisem tako hitro prišla v tretje nadstropje kakor tisti dan. Mislim, da sem celo po tri stopnice naenkrat preskočila. Vsa srečna sem prihitela v sobo, knjige so padle na tla, jaz sem pa visela mamici okrog vratu in vsa blažena govorila: «Mamica, mamica, kraljica je bila pri nas! Oh, mamica, da si jo videla, kako je lepa, in dobra mora biti, dobra!» Mamica me je pogladila po glavi, njene oči so se svetile in tiho so ponavljale njene ustne: «Kraljica!» In ko smo sedeli pri obedu in sem vsa vesela pravila o veseljem dogodku v šoli, me je zavrnil brat: «Oh, tako praviš, ko da je kraljica prav zaradi tebe prišla v Ljubljano in v tvoj razred! Pa prav zaradi tebe; kraljica ima vse druge skrbi kakor da posluša take otroke!» Tedaj sem pa skočila pokoncu in ves moj užaljeni osmošolski ponos si je dal duška v besedah: «Ti, ti grdi grdun!» Pa sem se hitro pomirila, kajti v njegovih očeh, verjemite mi, se je bliškala samo grda nevoščljivost. In veselo sem nadaljevala pripovedovanje. Zvečer pa, ko sem prišla k babici, da bi tudi njej povedala o kraljici, sem od čuda zastala. Na nizkem stolčku ob babičinih nogah je sedel «grdun» in pravil babici o kraljičinem posetu v naši šoli. Njegove oči so se svetile in tiho sem še jaz prisedla k njemu. Utihnil je, babici je zdrknila solza čez uvela lica in pogled se ji je uprl v sliko, visečo na steni: «Naša kraljica.» Gledali smo jo vsi trije in tiho so prosile moje ustne: «Babica, pripoveduj!» In začela je: «V davnih, davnih časih je živela kraljica, blaga, dobra in lepa...!» In pred moje oči je stopila podoba naše kraljice Marije...

Spomin na kraljico Marijo.

Dober teden dni je od tega. Ljubljanske ulice so bile zavite v gosto meglo, ko sem hitela v šolo z glavo, polno skrbi: matematika, fizika, latinščina... Toda ko sem prestopila naš šolski prag, sem kar ostrmela. Le kaj naj to pomeni, da so naši svetli hodniki vsi v rožah? Ali že na stopnicah mi prihiti nasproti sošolka Anka in mi skrivnostno zaupa: «Veš, kdo pride? Kraljica Marija pride!» Naš razred je ves v rožah, me vse iz sebe: «Kakšna bo visoka gospa? Oh, če ne bomo

česa znale! Pa saj pripovedujejo, da je tako ljubezniva in mila! In ravno naš razred bo počastila s svojim obiskom! Prišla bo k srbohrvaščini.»

Prva in druga ura se strašno vlečeta, naposled se le gospod profesor srbohrvaščine prismehlja v razred. Zdaj, zdaj se lahko odpro vrata in ona bo vstopila. Gospod profesor nas miri: «Le nič razburjenja, le lepo mirno in preudarno odgovarjajte! Saj ona ni kakšen strog profesor, tudi ona je hodila v šolo, tudi ona se je morala učiti francoščine in fizike, ona razume vaše mlade duše.»

Ponavljamo dubrovniško literaturo. Naenkrat zazvoni — znamenje, da prihaja. Nekaj hipov — in naša kraljica je med nami. Naša srca, ki so zatrepetala v pričakovanju, so za hip kar onemela. Moj Bog, kako prisrčna, mila je naša kraljica. Njen jasni pozdrav: Dober dan! je še plaval v zraku, ko je gospod profesor že poklical eno izmed svojih součenk. Jaz pa sem si želela samo to, da bi ne bila vprašana, kajti srce mi je tako nemirno utripalo, da nisem mogla prav nič misliti. In kakor v sanjah se mi je zdelo, da vidim našo vladarico, kako z nasmehom na ustih posluša naše odgovore, kako se zopet posavlja od nas. Šele sedaj nam privre iz polnih src: «Živela naša kraljica!»

Še enkrat smo hotele videti našo milo gospo. Hitele smo k izhodu Mladike, odkoder se je vsa vedra prismehljala s polnim naročjem rož. Ljubeznivo odzdravlja je na vse strani, je sedla v dvorni avto, naša srca pa so naročala tople pozdrave še Petruku, Tomislavu in Andreju.

Ob priliki poseta naše kraljice na našem zavodu.

Kako sem bila zjutraj iznenadena, ko sem stopila v razred. Vse se mi je zdelo nekam slovesno in z obrazov sem že brala, da se ima zgoditi nekaj prav posebnega, ker je z vseh odsevalo ono prisrčno veselje in ona radost. Toda ko mi pripovedujejo, da pride kraljica, se mi je zdelo sploh skoraj nemogoče, zato ker na tak dogodek ne bi bila nikdar pomislila. Sprva se mi je zdelo, kot da sanjam, toda, ko smo se v razredu zbirale v gručah in je bil pogovor usmerjen le na ta visoki, a nenavadni obisk, in je nastalo le vprašanje, kdaj pride, sem se zavedla, da je vse res. In že je bilo moje srce polno radosti in onega veselja, ki je odsevalo na posameznih obrazih, ki so prej, ko sem vstopila v razred, v meni vzbudili ono pažnjo.

Pozvonilo je. V razredu je zavladala tišina. Nestrpno smo pričakovale, kaj bo. Toda gospod profesor vstopi in pouk se prične mirno in se nadaljuje, kot da bi se sploh ne imelo nič važnega zgoditi. Tako se konča prva ura in po kratkem odmoru prične druga ura. Ojunačimo se ter vprašamo gospoda profesorja, ali je res, da pride kraljica. In ko nam pove, da je obisk res napovedan, se šele prične vzbujati v nas vsa radovednost, kaj bo... kako bo... kdaj bo... koliko časa bo... itd.

Nadaljuje se tretja ura, ura sreče, radosti in veselja v pričakovanju naše mile kraljice. Mirno sedimo in čakamo. — Pri našem profesorju ponavljamo dubrovniško literaturo in se poglobljamo v njene ideje ko običajno. Toda kaj, ko naše misli niso poglobljene v literaturo, ampak plovejo daleč proč, bežijo skozi vrata v pričakovanju: «Kdaj se odpro?» Toda mi ponavljamo mirno dalje, zdaj so na vrsti trubadurji, zdaj zlata doba, zdaj Gundulič in njegov Osman, zopet dubrovniška svoboda z «Dubravko», Zoranič s svojimi «Planinami». Kar naenkrat se vrata odpro in v razred stopi kraljica, ona, ki je tisočera srca razveselila, s pozdravom: «Dobar dan». Mirno vstanemo, a to le na videz, kajti v naših dušah je bil nemir in naša srca

bi bila najrajši glasno izlila ta notranji nemir z glasnim navdušenim pozdravom: «Pozdravljena bodi, naša kraljica!» Toda kaj, ko nam je bilo ukazano, da mora biti sprejem miren in dostojen. Kraljica sede na stol in si ogleduje razred. Mi nadaljujemo z literaturo in gospod profesor nas izprašuje. Kako so bila zdaj ta vprašanja nadležna. Najrajši bi stekla pred njo in ji gledala v oči. Pa kaj —

Kako čudno se mi je zdelo, da, skoro neverjetno, da v našem skromnem razredu sedi naša kraljica ter poslušna svoje mladenke, bodoče jugoslovanske žene — kako poznajo literaturo svojega naroda. A komaj smo se zavedle, da je kraljica med nami in da nas poslušna, že je odhajala. Kako žal nam je bilo! Najrajši bi videla, da bi bila še dolgo med nami, da bi ji gledale v oči, da bi nas ona še kaj vprašala in da bi ji povedale, kako nas je razveselila in počastila s tem, da nas je obiskala v naši skromni učilnici. Odhajala je in z roko pozdravljala ves razred. — Vstale smo in nemo zrlle, zakaj usta še niso mogla izpregovoriti od presenečenja na ta nenavaden dogodek, dokler ni premagalo srce, ki ji je z navdušenjem odzdravljalo.

Vrata se zapro in v razredu je zopet zavladala tišina. Vsaka gleda mirno pred se in premišljuje. In že se nam zdi, da je bila pravkar med nami naša kraljica.

Kako srečne, kako ponosne smo na ta dogodek, ki nam bo ostal na vse veke živ v spominu.

Ob priliki, ko se mi radujemo, da smo srečni, da nas celo naša kraljica obiskuje v šolah, se mi rodi misel, da se ozrem tja doli po Primorju, kjer je naš narod preganjan in teptan v svoji lastni domovini, na svojih lastnih domovih na tako podel način od tujega sovraga.

Ubogí narod, kdaj ti bo zasijalo solnce tako zelene svobode, kdaj boš prišel k nam, k našemu očetu, da bo tudi tebe počastila z obiski v šolah naša mila kraljica.

Saša Tavželj-Koštiálova:

Iz zapiskov vaše učiteljice

(Nadaljevanje.)

Pogadajka — po merilu tukajšnjih ljudi — trdna kmetica na večjem posestvu, ki pa obstoji iz tretjevrstne zemlje, polne kamenja, je pričakovala svoje ne vem katero dete — ali je bilo osmo ali deveto. Kakor je tu običajno, seveda ni imela najmanjše stvarce pripravljene, ker to bi ji prineslo nesrečo! Ko je dete že tu, se šele iztika, kje se bo našla primerna cunjá, da se vanjo zavije novorojenček. Imela sem od svoje mame košato, načečkarjeno spalno srajco z nešteti robčki, gubicami, vezenjem itd., ki mi je pri likanju prizadevala več jeze ko veselja. «Eh, uboga para,» sem si mislila, «naj vsaj enkrat leži v čednem.» Pa sem ji nesla srajco, da jo obleče, ko pride njena ura. Neznansko je je bila vesela, in to, kar je mene jezilo, je bilo njej v veselje. Ko sem ob 11. uri imela odmor, sem jo še videla, kako je s tnala nesla drva v vežo. Ko sem opoldne za trenotek stopila k Pogadajevim, da nekaj povprašam, so mi rekli, da je mama v zadnji hiši. Nič sluteč stopim v zadnjo sobo, kjer zagledam posteljo, na njej pa malo slame. Na slami žena, oblečena v samo raztrgano jopico, pod glavo navadna vreča, natlačena s steljo, da je bila kar okrogla in so ob krajih štrleli debeli, robati peclji stelje iz nje. Svojo nagoto je imela pokrito s starim vojaškim plaščem. Poleg nje je čivkalo rdeče, krmežljivo, drobno, nebogljenó otroče. Po sredi sobe se je vila mokra struga, posuta z žaganjem, pod posteljo škaf, poln vode in krvi, ki je curljala skozi slamo, čez škaf in po tleh.

Bila sem pretresena v dno duše. Ecce homo! Ta milje te primitivne higienske naprave, pomoč v osebi sosede, ki priskoči na pomoč z neumitimi rokami, včasí kar s polja ali pa med kuho in molžo, ali ni to nekaj nemogočega, a bsurdnega v prosvitljenem 20. veku?

Ko sem pred kratkim čitala Alme Karlinove «Im Banne der Südsee» o inzulanskih razmerah in pred nedavnim v knjigi «Mutter Indien» (neke ameriške pisateljice, katere ime sem pozabila) o običajih, ki so v navadi pri različnih indskih kastah ob času poroda, mi je bila ves čas živo pred očmi Pogadajka. In prosim, ta je še med «višjo kasto»! Vstala je «še!» drugi dan. Celih 24 ur je «počivala». Ko sem jo vprašala, zakaj vendar ni oblekla vsaj srajce, ki sem ji jo nalašč v ta namen prinesla, mi je priznala, da jo je bilo sram, ker bi jo potem sosede zaničevale, kako je «scrtana».

In poznala sem več žen, ki so bile popolnoma brez vsake pomoči ob porodu. Mnogo jih je, ki so nekaj ur nato delale, kakor bi bile povsem zdrave. Dva drastična resnična primera naj navedem. V G. je šla žena s košem na rami v goro žet travo za živino. Popadle so jo bolečine in v kratkem je imela v naročju — dvojčka. Koš na rami, dvojčka v predpasniku, tako je šla še uro daleč do doma. Tu je še zakurila, in ko je hotela še po vodo, jo je opazila soseda in jo zapodila v posteljo. Ko so mi to povedali, sem mislila, da je to edinstven slučaj. Letos pa, ko sem se ob cepljenju koz razgovarjala z materami in med drugim omenila tudi to junaško ženo, se mi nasmaje prav mlada žena z otročkom v naročju: «Skoraj tako je bilo pri meni. Ko me je napadlo, sem bila sama doma. Mož je bil na sejmu, doma je bila samo pohabljená 12letna rejenka. Pošljem jo k sosedí, ki pa je 20 minut od naše hiše. Pohabljenka, ki hodi ob bergljah, se je vrnila čez eno dobro uro s sporočilom, «da bodo botra kmalu prišli». Jaz sem ta čas že stala pred pečjo in pripravljala vodo za kopel dvojčkoma, ki sta že ležala v sobi pri peči. Res sem ju še sama okopala in povila, preden sem legla. Ko pa je čez nekaj ur prišel mož lačen in truden s sejma domov, sem zopet vstala, da sem mu skuhala.»

Ali je potem kaj čudnega, da so žene po drugem ali tretjem otroku kakor razvaline? Vele, postarane, utrujene, brez zob, noge polne odprtih krčnih žil in vse prepojene z bolezenskimi kalmi.

Takrat sem bila še mlada in tudi sama še nisem bila mati. Toda pretresala me je tiha tragika mučeniškega materinstva ubogih žen-trpink. In izkušala sem jim lajšati njih bedno usodo, kakor sem pač vedela, znala in mogla. Marsikatera je bila sprejemljiva za nasvete in hvaležna za pomoč. Povijala sem dojenčke in jih kopala ter pokazala ženam, kako se otroku pravilno in enostavno lahko hitro postreže. Žene sem pripravila do tega, da so ostale dalje časa v postelji, in prepričala može, da je to njim samim v korist, če žena dalje časa leži, a se potem hitreje pozdravi in je trdnejša za delo, kakor če prerano vstane, a je potem za delo nezmožna in vedno hira in boleha.

Tu pri omenjeni ženi je bila vzrok žalostnim razmeram zanikarnost in iz tega izvirajoča otopelost. Včasih je pa iskati vzroka zgolj v nevednosti — kar nam bo pokazal tale primer. Neka žena, Mihljevka, je bila zelo revna. A za čuda je bila dovzetna za nauke o higieni in snagi. Otroke in moža je imela snažne in oprane. Postelje urejene in čiste, hiša se ji je kar svetila. Imeli so pri Mihljevih dve punčki, zato so bili zelo veseli, ko se jim je po nekaj letih presledka rodil sinček. Šla sem pogledat njih princa. Nič se ni razločeval od kakega mestnega dojenčka. V beli snažni srajčki in čisti plenčki je ležal v lepo postlani, sicer preprosti zibelí. Toda navzlic svoji prikupni okolici je bil videti otrok nekako

nemiren. Ko opozorim mater na to, se domisli, da je morda nemiren zato, ker se že 10 do 14 dni ni iztrebil, ter me še vpraša, če je z menim, da bi to detetu kaj škodovalo. Njej da so ženske rekly, da je tak otrok bolj trdein in odporen ter bolj kljubuje raznim boleznim. Uboga nevednost! Fantiček je imel trebušček napet kakor bobenček in se je ves nemiren zvijal. Ko sem otroku hitro pomagala, da se je olajšal, se je mati silno čudila, da se lahko tako hitro in enostavno pomaga.

In tako sem ob vsakem koraku naletela na neštete in najrazličnejše izrodke nevednosti in nepoučenosti ter tudi na najrazličnejše vraže, ki jih pa hočem pozneje enkrat popisati v posebnem članku.

Iz hiše čujem obupno vekanje dojenčka. Vstopim. Na peči leži dete. Napol kuhano in moko do vratu, da kar puhti sopara iz njega. In seveda ponesnaženo. Ročice trdno povite in pod hrbet (!!) upognjene, nožice pa povezane vse križem kakor pri egiptovski mumiji. Pa se je še čudila otrokova mati: «Kaj neki je otroku, da tako veča? Gotovo je uročen!»

Tu mi je bilo odprto široko polje udejstvovanja, vsekakor zanimivega. Prirejala sem poučna predavanja o negi dojenčka in v glavnih obrisih o higieni žene. Slednje je za kmetiške žene silno kočljiv tema in mi je bilo z največjo previdnostjo in taktom govoriti o tem. Pouk je pa bil najuspešnejši, če sem stopila sama v hišo in tudi praktično pokazala, kako se ravna z dojenčkom. Posebno pa je zaleglo, če sem pouk podprla z majhnim darilcem. Premnog kos starega perila sem predelala v pleničke, srajčke in avbice. Žal, da so premnoge, ko sem odšla, zapadle v staro zanikarnost in zopet delale po svoje. Imela sem zadnja leta tudi gospodinjske tečaje, ki so se jih pa udeleževala le dekleta. Tu sem spoznala, da je imel mnogo več uspeha tisti način, ki sem ga prakticirala prva leta, ko sem hodila od hiše do hiše in kazala ženam, kako si lahko s preprostimi sredstvi pripravijo to in ono. Tako n. pr. so v tečaju dekleta kuhala na štedilniku, ki ga doma premore morda le 1 % hiš. Na licu mesta sem pa lahko pokazala, kako se tudi v peči lahko pripravi marsikatera okusna jed. Gledala sem seveda na to, da so me žene same prosile za pouk, ker le tega smemo smatrati za najuspešnejšega.

(Konec prihodnjič.)

Španska žena

(Iz članka mladega angleškega pisatelja Johna Langdon-Davies.)

Španija se ponaša, da je dežela družine. In res je v Evropi redkokje tako razvito patriarhalno družinsko življenje. Zakoni ne smatrajo žene za samostojno bitje, ampak za del družine. Pred poroko je sužnja staršev. Zakoni ji prepovedujejo zapustiti hišo brez očetovega dovoljenja. To traja do njenega petindvajsetega leta.

Sele ko se poroči in postane tako last svojega moža, ji oče ne ukazuje več.

Večina španskih žena srednjega stanu je pred svojo poroko govorila z moškim le vpricho drugih, prav tako po poroki, razen s svojim možem. V dekliških letih ima Španka nekoliko več svobode. Sme v družbo svojih tovarišic, pod gotovimi pogoji sme tudi plesati; če je zelo moderna, sme celo peš na pot, pogoj je seveda, da ima brate in prijateljice, ki jo spremljajo. Na zabave gre le s svojimi starši. A kakor hitro se poroči, vse te svoboščine popolnoma prenehajo in njeno življenje postane pusto in prazno. Možgani in mišice slabe, ker pre-malo delujejo. Dnevi ji minevajo v dolgočasju. Posledice tega opazimo lahko v vsakem španskem mestu: nikjer na svetu ni toliko lepih mladih deklet in tako malo lepih žena. Španka se prične starati s 25 leti.

Vzrokov za čudno topost in pomanjkanje značaja, ki sta tako pogosta pri ženi srednjega stanu, je več. Prvič pomanjkanje izobrazbe. Španska žena je deležna manj izobrazbe kakor mož. V Španiji je 35 % moških in 55 % žensk v starosti preko 25 let analfabetov.

V srednjem stanu je seveda manj analfabetk, a Španki teh krogov tudi branje in pisanje malo koristi, ker svojih zmožnosti ne porabi. Vse življenje skrbi le za večno zveličanje, ugodno možitev in — če dobi otroke — za čim ugodnejšo možitev svojih otrok. Je torej le zvest čuvaj širjenja človeškega rodu. A razen te misije zanjo ne eksistira nič, niti znanost, ne politika, ne zgodovina, ne nesmrtnost.

Le ena pot je, kamor sme vedno: v cerkev. Naj bo mož tega ali onega prepričanja, vedno skrbi za religioznost svoje žene. Ko je pisatelj teh vrst v nekem španskem mestu vprašal, koliko prebivalcev je resnično vernih, so mu odgovorili: «10 % moških in večina žensk. Saj potrebujejo neko tolažbo.» V dno srca ti seže pogled na trume črno oblečenih in s pajčolanji zastrtih, zgubančenih starih deklet in vdov, ki hodijo v slepi veri in resignaciji od maše do maše. Le v tej tolažbi jim je življenje znosno. V vsakem španskem mestu srečaš take «ratas de iglesia» (cerkvene podgane).

V kavarni naletiš le redkokdaj na žensko. Le v kinu jo vidiš pogosteje, ker spada to med najpriljubljenejše zabave Špancev sploh. V nekem mestu z 10.000 prebivalci so se meščani tako navdušili za filmske predstave, da prodajo mesarji polovico manj mesa, odkar so odprli v mestu pet kinov, ker si odjemalci za ta denar rajši kupijo vstopnice za filmske predstave.

Sicer pa v Španiji preveč jedo. Žalosten je pogled na špansko družino pri obedu. Jedo molče, topo, dolgočasno, mož ne privošči ženi med vsem obedom prijaznega pogleda ali pohvalne besede.

Mladenič srednjega stanu, ki je dorasel brez tradicije in dobre vzgoje, živi nekaj let divje, veselo življenje. Od staršev dobiva dovolj denarja, si vzdržuje «querido», presedi noči v kabaretu, divja v avtu po cestah in ulicah, zavaja služkinje in se slednjič zateče, izžit in pre-zgodaj postaran, v zakon. Ne zanima se niti najmanj za deklet, ki mu je določena za ženo, ne želi si žene, ki bi mu bila tovarišica in ljubica, zahteva le mater, ki bo skrbela zanj. In prav to rešuje problem španske družine: žena kot ljubica ne velja nič, le kot mati pride do moči. Zato se tudi zgodaj postara. Kajti če bi je mož ne želel take, bi skrbela, da si ohrani dalje časa svojo svežost in mladost.

Vse to se nanaša na srednji stan, zlasti na meščane. A del tipičnega španskega življenja se razvija na deželi, po vaseh in naselbinah, kjer ima kmetiška žena drugačno stališče in veljavo. Tam uživa žena spoštovanje, ki bi ga zaman iskali pri meščanki. Če govoriš s kata

lonsko ali galicijsko kmetico, čutiš, da stoji pred tabo individualna osebnost. Če govoriš z meščanko, imaš redko ta občutek. Kako naj si to razložimo? Odgovor je enostaven: kmetica nekaj velja, ker je socialne vrednosti, težko dela, prodaja na trgu, služi denar in z njim varčno gospodinji. Zaradi njenega dela jo spoštuje tudi mož. Njena usoda je srečnejša kakor usoda njene napol parasitske sestre v mestu. Njeno življenje v suhih puščah tipične Španije je trše in napornejše od moževega; poleg gospodinjstva mora prijeti za kramp in motiko in roditi in vzgajati otroke. Španija ima poleg Rumunije izmed vseh evropskih dežel najvišje število porodov. Tragično pa je, da vsi ti številni otroci ne napolnijo obširnih španskih pušč, ampak da polnijo le male otroške krste. Vsak tretji Španec umrje, preden je dopolnil peto leto.

Sentimentalno sliko tipične Španke smo si ustvarili na podlagi španskih deklet v kabareti. Tako dekleta iz razumljivih razlogov neguje svoje telo, česar ne stori poročena žena. V barcelonskih in madridskih kabareti nastopajo ljubka, eksotična, vitka, živahna bitja. V plesnih lokalih srečamo španko tiste tragične lepote, ki spada k ritmu zasanjanega tanga. Nobena izmed njih ni »poštena ženska«. Vse so prostitutke ali metrese. Ne

moremo se ubraniti misli, da nekatere izmed njih žive tako življenje samo zato, ker so preveč inteligentne in živahne, da bi se uklonile zakonskemu jarmu. Imajo nekaj na sebi, kar bi zaman iskali v teh krogih v Londonu in Parizu.

Mlad katalonski odvetnik je pripovedoval avtorju tega članka, da smatra mlad Španec mlado dekleta za svojega sovražnika, ki ga mora premagati in ponižati. Mladi možje zavajajo dekleta, ki jih potem starši zapode na cesto. Zatečejo se v javne porodnišnice. Nato jo mladi mož pelje v javno hišo z obljubo, da jo bo še obiskal in ji pripeljal petičnih odjemalcev. In ni med Španci moža, ki bi se zavzel za to, da obvaruje dekleta pred tako usodo.

Tako se polnijo neštevilni mali kabareti z mladimi dekleti. Javno mnenje o teh stvarih: potrebne so, in ženska je tega sama kriva. Zapeljivka je, naj se pokori.

Vsaka dežela ima svoje probleme razvratnosti in grehov. Španijo karakterizira trda krutost, nepopustljiva trdosrčnost v prepričanju in neusmiljeni cinizem, ki skoro vse občevanje med možem in ženo oropa vseh nijans in fantazije polnih zmožnosti. Povzroča le na eni strani praznoto in dolgčas, na drugi strani pa kruto strast.

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova. Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

Neki dan se je pa Mirko zastran tega razburil in jo poklical v sobo. «Draga moja,» ji je rekel prisrčno, «nikar ne nosi teh cvetlic za ušesom, vtikaj si jih rajši lepo v kito, pa ne žvižgaj kar naprej kakor pastir na paši. Šolski otroci te vidijo, tudi pred učiteljevo ženo morajo imeti nekakšno spoštovanje... Moji učenci te morajo tako ubogati, če jim kaj rečeš, kakor mene...»

Truda se je neverno nasmehnila. «Ta bi bila lepa, da bi si še zažvižgati ne smela, in pa, beži no, da se greš nad to malo cvetko spotikat, ne bodi, ne bodi, saj že tako živi človek kakor kak gostač, ves ta vrt je komaj tako velik kakor okol, ki ga ima naš ovčji pastir ob svojem ovčaku.»

«Sama si si izvolila to skromno kraljestvo, izpreljuba moja,» je mehko odvrnil Mirko, «zdaj pa že ni drugače, kar zadovoljna moraš biti v njem...»

Truda je v zadregi malo zažmerila s svojimi dolgimi temnimi trepalnicami, ki jih je imel Mirko še vedno za njeno posebno lepoto, in rekla s tisto napihnjeno kmetiško bahavostjo: «Takšnile kočuri pa menda vendar ne boš rekel kraljestvo, vso to šolo z vrtom vred bi lahko postavil na naš najmanjši travnik...»

«Vse mogoče,» je rekel zopet Mirko mehko, «ali zato vendar tod okrog ne boš žvižgala,

ljuba moja, in nageljnov si tudi ne boš devala za uho. Zatikala si jih boš, kakor sem že dejal, lepo v kito, če boš hotela. Bolj okusno bo, pa tudi meni bo bolj ugajalo, in to je poglavito...»

«In jaz bom žvižgala, kadar me bo volja, in rože si bom tudi zatikala, kamor se mi bo zdelo...» ga je ona kljubovalno zavrnila.

«Ti to kar tako praviš, draga moja, jaz ti ne verjamem,» se je nasmehnil Mirko, in Trudi se je zazdelo, da nalašč malo pretirava.

«Bomo videli,» je vzdihnila Truda, stopila na stol in, medtem ko se je delala, kakor bi urejevala svoje pisane lončke na omari, začela žvižgati iz moči, kar ji je prišlo na misel...

Za bližnjim plotom, ki se je čezenj lahko videlo skozi odprto okno v sobo, je stopal pomožni učitelj novootvorjenega razreda in nehotoma pogledal v učiteljevo stanovanje...

Mirko je prijel svojo mlado ženo za lakti in vzdignil s stola. «Bilo je to zadnjikrat, da si v šolskem poslopju žvižgala kakor v hosti,» ji je zagrozil s trdim glasom, ki ga Truda pri njem doslej ni bila vajena, «in nageljnov mi tudi ne boš več nosila za ušesom!» Hotel je Trudo posaditi na stol, ali ona se je pognala pokonci in oči so se ji divje zablinkale. «Če misliš, da me boš strahoval kakor otročaja, ko imam sama že otroka, boš videl, kaj bom na-

redila! Takoj pojdem odtod in se preselim z otrokom k svojim ljudem...»

«Tega ne boš storila,» je rekel Mirko s pridruženim glasom, «zdaj imaš že moje ime... To bi ti tam gori tudi oče dopovedal in te kot spodoben človek pri tisti priči poslal nazaj...»

«Ej, kaj meni mar ime,» je odgovorila Truda z ihtečim glasom, «če pa ti misliš, da sem tvoja sužnja... In doma bi tudi ne ostala! Jaz že vem, kam pojdem... Denar za pot bi mi že ljudje posodili.»

«Aha, na teto Vido si se zmislila, ti bi rada naredila kakor ona...»

«Pusti mi teto Vido na miru... Jaz jo imam rada in še kako rada!» je vzdihnila Truda.

«Vidiš, meni pa ona kar nič ne ugaja, da ti po pravici povem, ker se v vsakem pismu tako strašno rada hvali... Sama si mi nekoč omenila, kako se je že dekleta rada včasih malo zlagala, vidiš, meni je pa vsaka laž zoprna. Večkrat sem se na žalost že moral prepričati, da tudi ti rada včasih kakšno reč malo drugače poveš, kakor je v resnici.»

«Mati nebeška, kdaj ti le nisem kakšne reči po pravici povedala?» je še huje zajokala mlada žena, «povej, kdaj sem te le nalagala?»

«Morda se sama ne zavedaš, da to storiš v stotero malenkostih, ki zanje ni vredno, da bi si jih zapominjal. Glej, izpustila si mi že čisto po nepotrebem učenca iz razreda, ki sem ga bil zaprl po šoli, ker je to največja nesnaga, ki mi izprija še druge, potem ga greš pa še zagovarjat, da je vpricho tebe od samega kesanja še omedlel, dasi jo je paglavec pred tvojimi očmi, ki mu niso želele drugega ko prostost, pobrisal kakor zajec, zdrav in brez kazni... Potem greš pa nakupiš dveletnemu otroku, ko še davno ni potreba, cel kup igrač, in ker se vendar malo bojiš, da bi mi to, kakor se samo po sebi razume, ne bilo posebno po volji, mi hočeš natvesti, da mu jih je kupila mati, ki je za kaj takega veliko prepametna, ali si pa naskrivaj zamenjaš svoje ure in verižice za druge, pa me hočeš preslepiti, da so tiste, ki si jih prej imela... Za vse te reči se jaz doslej nisem bogvekaj zmenil, ker sem si pač mislil, da izvirajo iz tvoje prebujne fantazije... Ampak danes si mi napolnila srce z resnejšo skrbjo... Strašno bi bilo, ko bi s svojimi lažmi varala naju oba... Ne očital bi ti niti tvoje obljube izpred oltarja, ki si jo za duhovnikom samo ponavljala... Ali nekoč, le spomni se malo nazaj, nekoč si

Gospa Sava Severjeva, ki je z velikim uspehom debutirala v ljubljanski drami kot Bređa v Šnuderlovi «Pravljici o rajski ptici».

Ljubinka Bobičeva, mlada beograjska dramska umetnica, ki jo je nedavno angažirala za zvočni film družba «Paramount».

mi rekla nekaj, česar nikdar ne pozabim... in takrat, mislim, se je zgodilo, da si pritegnila nase vse moje najlepše sanje in vse moje bistvo. Mislil sem, da velja to za vse življenje... „Jaz moram ubogati vas...“ si rekla iz globočine svoje duše... in si še tako lepo dodala: „Kako pa drugače, iz svoje volje!“ Ne, ljuba moja, ne verjamem, da bi me bila mogla lahkomišelnost nalagati...»

Truda je zlezla skupaj kakor list, ki cvrkne v solčnih žarkih, tako nerahlo se je doteknil nje mož tistega, kar je ona skrivala kot najsvetejše v svojem srcu... «Kaj si vendar misliš, oh Marija, kaj si vendar misliš o meni?» je zaječala.

«Povedal sem samo, česa ne morem verjeti...» se je nagnil zdaj Mirko k svoji ženi in jo poljubil na čelo, oči in usta... Rdeči nageljček ji je odletel na ramo, on ga je ujel in ga ji poizkušal precej nerodno zatekniti v lase... «Ah, pusti te neumnosti...» je rekla tiho in nenavadno resno... «Človek se zdi sam sebi že kar nekako star...»

Oba sta zapazila, kako je prišla babica z malo pravnukinjo v naročju na vrt, kjer ni bilo nikjer nobene sence. Tiščali sta glavi skupaj in solnce je oblivalo srebrne lase starke in predivasto glavicco drobne deklice...

ZA
POZNO
JESEN

Kostim iz rjavega volnenega blaga, okrašen s temnorjavo kožuho. Namesto opratnika je ruta, obšita s kožuho.

Kostim iz rjavega, modrega ali zelenega žameta. Krilo je zvoščasto, jopič je ozek, obšit s krznom belgijskega zajčka.

Eleganten promenadni komplet iz blaga «double» (dubl). To blago je na eni strani gladko, na drugi pa črtasto ali karirano. Obleka je karirana in ima opratnik, pas in zapestnike iz gladkega blaga. ¾ m dolgi plašč pa je iz gladkega blaga. Veliki opratnik in široki zapestniki so iz dolgolake kožuho (lisica, oposun ali ris.).

«Glej jo no, našo malo Trudico, vidiš, ti se nam pa res že staraš, mamica», se je oglasil Mirko z ginjenim glasom.

«Viš, jaz dobro vem, da imaš z menoj kakšenkrat velik križ...» je zašepetala Truda in naslonila glavo na njegova prsa...

Odmajal je z glavo. «Motiš se, dušica moja, jaz te imam nad vse rad takšno, kakršna si, prav takšno...»

Ko so se lastovke zopet vrnile, so dobile v srečni družinici enega več: dečka s temno senco lask na temenu in s sničavimi materinimi očmi.

«Ne smemo jih pustiti, da bi oskodovali», je rekel sam sebi oče Potočnik in začel pošiljati babici na skrivnem po dvakrat toliko kakor poprej za življenje povečane družine, ki bi iz nje utegnil dobiti Sinji vrh čez čas dobrega gospodarja, če je že bila ta njih Truda tako nespametna, da je pustila lepo svojo dedovino in se izneverila svojemu rodu. Šele zdaj so se mogle uresničiti učitelju in njegovi ženi vse njune sanje. Uredila sta si stanovanje lepo po svojem okusu, in kar je pglavitno, Mirko si je napravil čedno knjižnico, ki naj bi bila v prid vsemu okraju.

Trudo je minila tista njena prirojena kmetiška ošabnost, ki jo je pokazala pri vsaki kolikaj nerahli dotiki in ki se je zdaj izpremenila v ves drugačen ponos. Ponosna je bila na svojega čednega in pametnega moža, na svoja dva ljubezniva otročička, na svoje gosposko urejeno stanovanje, in najrajši bi bila to svojo srečo oznanila vsem ljudem kakor nje teta Vida. In ker je imela zanesljivo služkinjo in je vsa domača opravila in oba otroka oskrbovala obrtna babica, je preostajalo Trudi še veliko, celo preveč časa... Vse moževe knjige je med zibanjem prečitala, samo na klavir se ni upala veliko igrati, ker se ni mogla nikdar tako izpopolniti, da bi se mogla kosati s svojim možem ali pa z učiteljico, ki je pri njih pred kratkim zamenjala prejšnjega učitelja.

Ta učiteljica Trudi kar ni hotela iz glave, že takoj, ko jo je prvič videla, ji je na vso moč ugajala.

«No, kako ti je kaj vseč ta nova učiteljica?» je vprašala moža, da bi dobila jasnejšo sodbo.

«Prav prikupna je in, kakor je še mlada, zelo izobražena...» je sodil Mirko.

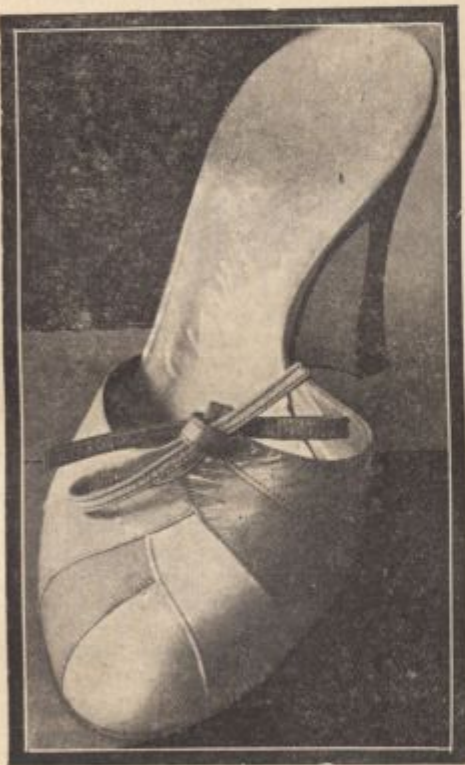
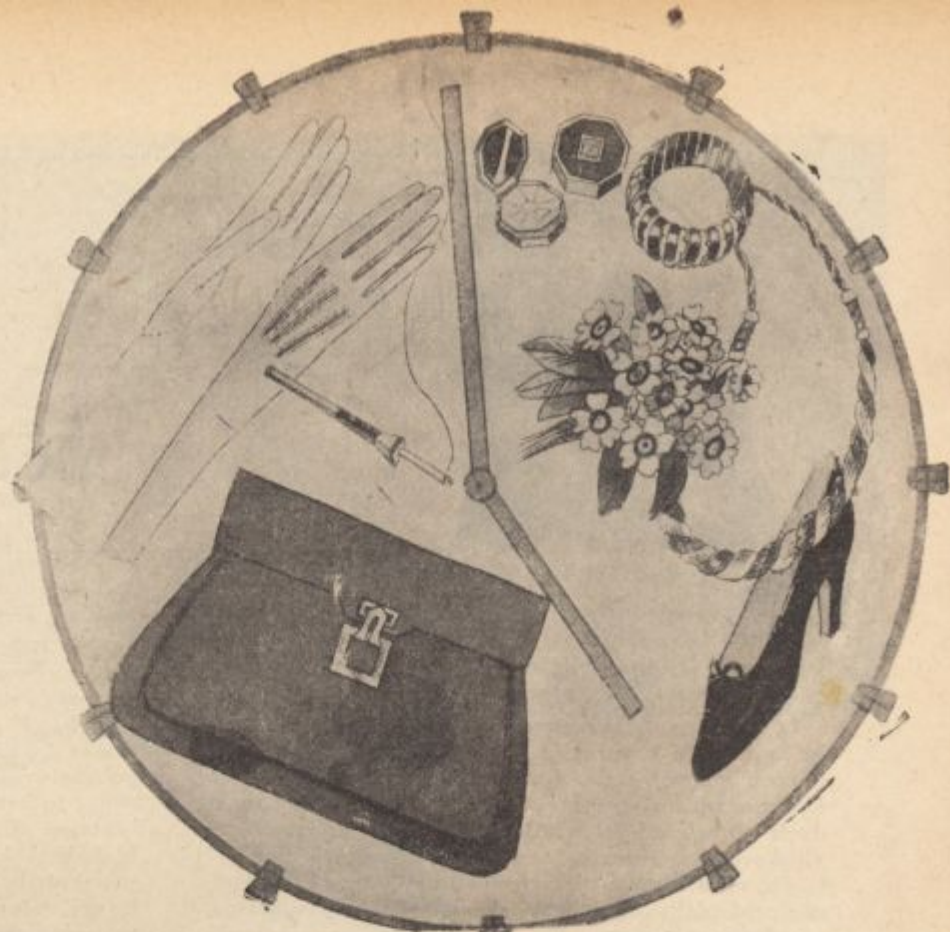
(Nadaljevanje prih.)

MODNI

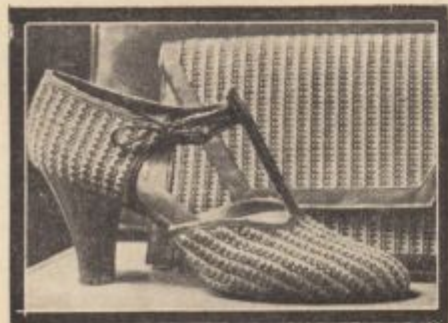
DROBIŽ

Za popoldan so predpisane rokavice iz prvovrstne jelenje kože, nekoliko daljše, toda brez okraska. Lepa ročna torbica iz usnja z umetno izdelano kovinasto zaponko. Šopek umetnih cvetk iz klobučine ali svile v barvi obleke ali klobuka. Široka zapestnica, sestavljena iz kristalnih ploščic, ovratnica pa zvita iz dveh vrvic nanizanih koral. Modni čevlji iz črnega usnja z robom iz lakastega usnja.

Za zvečer pa dolge rokavice iz gladke ali jelenje kože, torbica in denarnica iz svilenega brokata, špiralno zvita ogrlica iz drobnih koral v isti barvi kakor šopek umetnih cvetk iz krepčoržeta. Barvasti ali črni svileni ali lakasti, pri strani globoko izrezani čevlji z jermenčkom in biserno zaponko. K vsemu temu pa še kratko čipkasto ali svileno ogrinjalce v obliki rute.

Eleganten domači čevlji iz svetlega mehkega usnja, podložen z belim atlasom.

Zanimiv modni zamislek: čevlji in torbica iz enakega materiala.

Modni večerni čevlji iz jelenje kože z

MODNI PÊLE MÊLE

Zimska moda prinaša razne novosti in namenoma ignorira letne in jesenske zamisleke. Vse vzorčaste (imprimé) tkanine odločno odklanja, kajti poleti so se preveč udomačile, vsled česar niso več posebnost.

Za večerne obleke predpisuje svetel, mehak lamé in najnovejši krepzorzet, gost kakor krepdešin, enobarven in brez svita. Izredno pa propagira čipke in čipkasto blago. Večerne obleke se tudi kombinirajo v dveh barvah: rdeča in vijoličasta, rdeča in jagodova, vinskordeča z rožasto, črna z belo in rožasto. Vinskordeča, vijoličasta in tirkiznomodra so posebno lepe za zvečer. Obleka je priležna skoro do kolena, naprej pa zvončasto razširjena. Pas je v pasu ali pa celo nad pasom, tako da spominja na «Empir». Vratni izrezek je navadno sprédaj le majhen, zadaj pa sega do pasu, tako da je gol ves hrbet.

Obleke za popoldanski čaj so iz raznih modnih svil ali čipkastega blaga, ali pa kombinirane iz svilenega muslina in čipk brez rokavov ali pa s kratkimi, in z majhnim vratnim izrezkom. Novost so kompleti, obstoječi iz črnega svilenega plašča, okrašenega s hermelinom, črnega zvončastega krila iz mehkega satena in črne bluze brez rokavov. Zraven se lepo poda majhen, črno-bel klobuček iz svilenega žameta.

K vsaki popoldanski in večerni obleki so predpisane rokavice. Nosijo se dolge švedske rokavice, kombinirane iz dvobarvnega usnja, ali pa enobarvne, okrašene s perforiranjem. Barva rokavic je vedno v skladu z barvo obleke.

Nogavice so navadno v barvi obleke. K temnim oblekam se nosijo svetlejše kakor lani, k črnim svetle z visoko koničasto ali pravokotno temno peto v barvi čevljev.

K večerni obleki se nosijo največ izrezani čevlji brez jermenčka. Novost so čevlji iz svile, brokata ali mehkega usnja, podobni domačim čevljem. Prednji del je zase, zadnji zase, tako da je čevljev pod členkom, kjer se oba dela stikata, izrezan do podplata. (Glej modne čevlje na strani 389.) Za na ulico so pa «velika moda» čevlji na zadrگو.

Lasje se nosijo večina poldolgi, predeljeni sredi čela ali pa pri strani, malo nad ušesom, nalahko skodrani, na tilniku zviti v majhen voz. Kratko pristrizeni lasje niso več moderni. Klobuki in bareti se pokrivajo tako, da sta čelo in polovica temena prosta. Pokrivajo torej glavo le od zadaj. Ker je videti lasje izpod pokrivala, morajo biti daljši in lepo negovani.

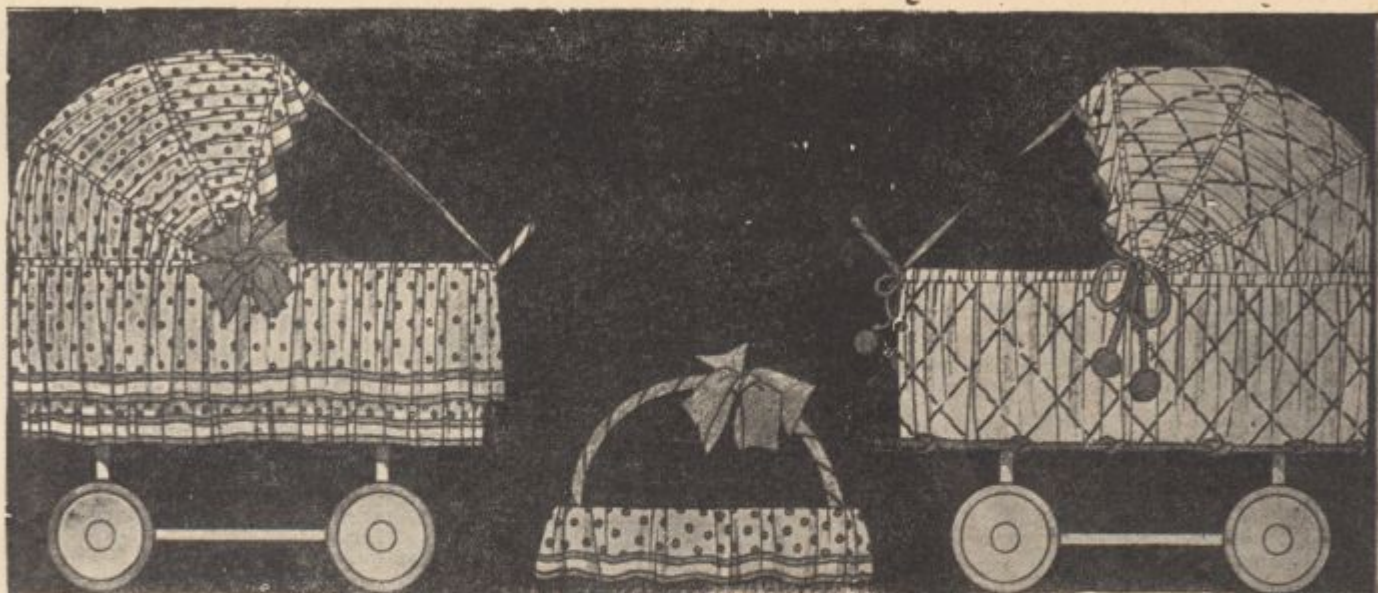
Glavno pravilo za letošnje jesenske in zimske klobuke je: mehak tulec. To je skoro edini skupni znak letošnjih klobukov. Sicer so pa zelo različni in nimajo nič skupnega. Nosijo se široki klobuki in mali bareti. Pri baretih se pojavi vsak čas mala sprememba. Na vsakem modelu je kaj novega. Sestavljajo se iz

koščkov žameta ali klobučinastega blaga, sešivajo iz raznih tres in šele na glavi uravnajo in prilagodijo izrazu obraza. Modistka mora biti tudi umetnica, ki ustvari iz raznega materiala elegantno, originalno pokrivalo, ki se lepo poda in podčrta izraz obraza. Obraz je slika, klobuk pa okvir. Neprimeren okvir pokvari vsako še tako lepo sliko! Favorit letošnje mode je žamet, največ črn, pa tudi v barvi obleke, kostuma ali plašča. Manj upoštevani so širokokraini klobuki, kakršni so se nosili letošnje poletje in zgodaj v jeseni; le tu pa tam se pojavijo, toda skoro vedno le pri večernih oblekah. Angleški zvončasti klobuki so vedno moderni in se nosijo h gladkim angleškim kostumom in plaščem. Najnovejši imajo dvojne krojence in so iz mehke klobučine kakor moški klobuki.

Letošnjo zimo se bodo nosili kompleti s tri četrt dolgim plaščem in dolgi plašči. Moda tri četrt dolgih plaščev bo posebnost dobrodošla onim, katere imajo lanske plašče, ki segajo le malo čez kolena, medtem ko segajo letošnji do polovice meč (20 do 25 cm od tal). Krila je navadno videti 10 cm izpod plašča. K plašču iz gladkega blaga se lepo poda črtasto ali karirano krilo v isti barvi kakor je plašč. K črtastemu ali kariranemu plašču pa gladko krilo. To krilo se lahko nosi tudi h kratkemu kožuhovinastemu jopiču, nadomešča dopoldanski kostum. Taki jopiči so iz astrahana, bobra, jančka in iz druge kratkodlake kožuhovine. Nalašč za sport pa največ iz divje mačke. Letošnji zimski plašči so vsi razen sportnih, zvončasti. Imajo široko prekrizane prednje dele, tako da se zapenjajo na bokih. Vsi imajo naznačen pas ali s priležnim krojem, ali pa so v pasu prepasani s širokim pasom iz blaga. Modna deviza je: «Kar največ kožuhovine na plaščih!» Okrog vratu, na rokavih, na žepih in na spodnjem robu pri plašču. Na temnih plaščih se zopet uveljavlja elegantni sealskin, priljubljena sta bizan in hermelin. H kostumu se nosi lisica, k obleki dolga, široka štola iz kratkodlage kožuhovine. Pozimi se bodo pa nosili rokavniki v obliki ročne torbice.

Kožuhovinastih plaščev, ki se dobe že po zmerni ceni, je vedno več. Seveda so najbolj praktični temni ali črni, ker se lahko oblečejo za vsako priliko. Komur je prava kožuhovina predraga, si lahko omisli plašč iz cenene kožuhovine ali pa iz lepe in trpežne imitacije.

Preproste angleške obleke za pod plašč ali kožuh so iz volnenega ribsa, iz pikčastega ali meliranega tvida in drugega modnega volnenega blaga. Obleka iz vinskodrega volnenega ribsa se okraši s črnim svilenim ovratnikom, zapestniki in pasom. Obleka iz sivomodrega pikčastega ali vzorčastega tvida z rožastim ovratnikom in rdečim pasom. Zelena obleka z belim ovratnikom in belimi ali steklenimi gumbi. Rdeča obleka pa je lepa tudi brez drugobarvnih okraskov

Za Vaše najmlajše

Mamica, ki bi rada imela za svojega ljubčka v otroški sobi lep voziček, košarico ali zibelko, si vse to lahko napravi na prav preprost način, kakor nam kažejo te slike. Košare se dobe za majhen dénar pri trgovcu s suho robo. Ogrodje in kolesa naj Vam napravi mož, vse ostalo pa naredite sami.

Če pa nimate dojenčka, a morda večjo deklico, ji s takim vozičkom ali zibelko za Božič napravite prav posebno veselje. Seveda morate vzeti za hčerkino punčko primerno manjši košek.

Voziček, okrašen z belim pikčastim muslinom. Volani so obšiti z rožastim trakom, petlja je iz rožastega tafta.

Košarica za otroško perilo in druge potrebščine. Spodaj je odprta košarica, da se vidi porazdelitev posameznih predmetov.

Voziček, okrašen s kari-rano silo bele in modre barve. Rob pri volanih in petlja sta iz svilene-ga modrega traka.

Dve zibelki, okrašeni z belim batistom in velikimi petljami.

Dve otroški posteljici, okrašeni s kari-ranim in rožastim blagom v barvi tapet.

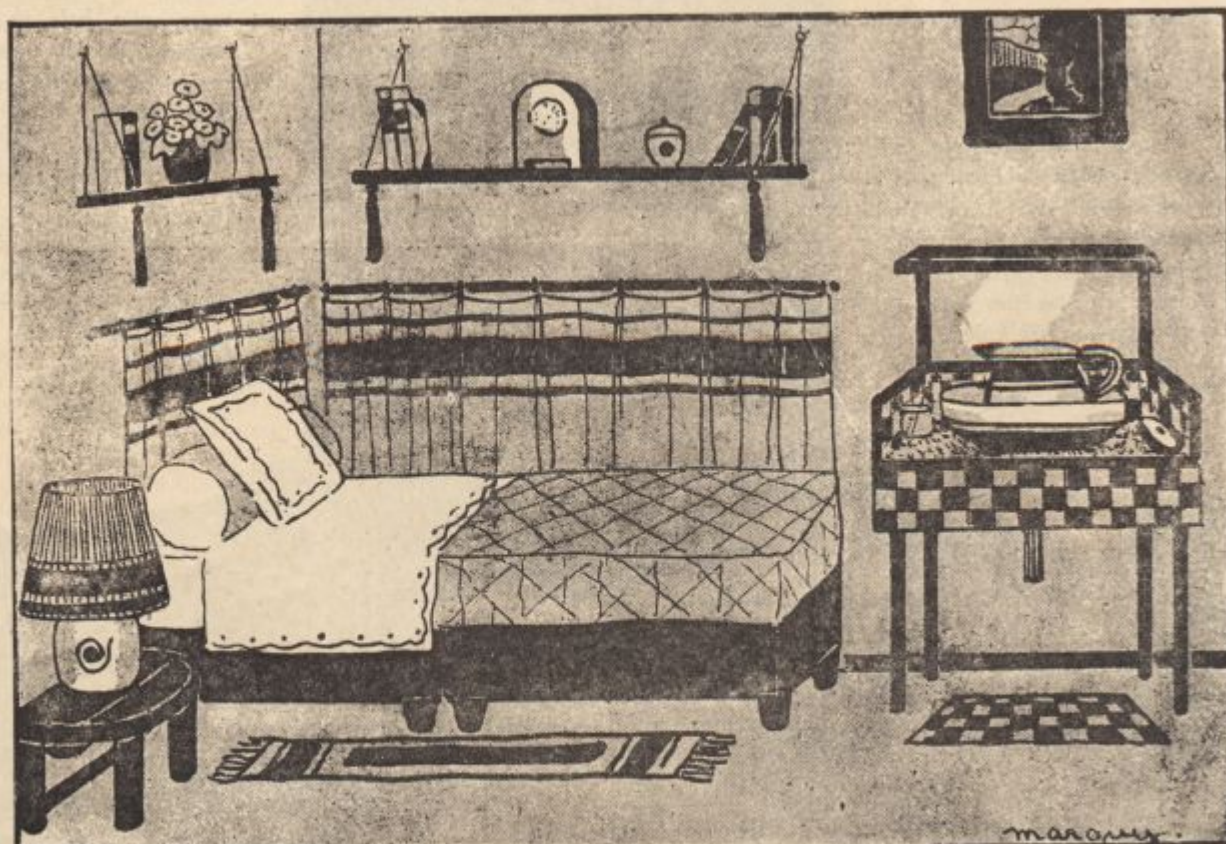
Moderne otroške igrače

Iz ostankov žameta ali sukna lahko sami naredite igrače za otroke. Prinašamo vzorec za ptiča in psa. Za ptiča se prikuje šest kvadratov za trup, velikost 4 ali 6 cm, za glavo pa šest manjših 2 in pol do 3 cm. Lahko se naredi trup v dveh barvah, kakor je naznačeno na risbi. Kvadrati se sešijejo od leve strani, le ena stranica se pusti odprta, da se kvadrat lahko napolni z volno ali vato. Odprta stranica se zašije z drobnimi vbodi od desne strani. Glava se sešije ravno tako. Kljun je iz kartona. Za oči se vzamejo velike steklene perle, okoli katerih se izšije krog z belo ali rumeno svilo. Rep in noge so iz sukna, prešiti z debelo volno in prišiti na trup.

Trup je sešit iz štirih pravokotnikov (8×3 cm) in iz dveh kvadratov (5×3 cm). Noge in rep so iz debele žice, ovite z volno, glava in ušesa so iz blaga. Plašček je drugobarven in posebej prišit na trup.

Za dekliško sobo

Z najmanjšimi sredstvi prijetna soba za skromne ljudi. V takšni sobi lahko marsikaj sami napravite.

Enobarven, svetel žemper in karirano volneno krilo za celodnevne izlete.

Kostim iz rjavega žameta. Jopič je ozek, priležen, krilo je zvončasto. Ovratnik in zapestniki so iz ameriškega zajca.

Sportni plašč iz kariranega toida z ovratnikom in zapestniki iz bizama.

Komplet: obleka in dolg jopič iz angleškega blaga s kožuhočinastim ovratnikom in zapestniki.

Eleganten kostim iz mehkega, striženega velurja. Bluza in podloga pri jopiču sta iz svetlega krepdešina. Ovratnik in zapestniki so iz bobrovine.

Sportni plašč iz karirane tvida z gladko angleško fazono in zarežantmi žepi.
 Sportni plašč iz angleškega blaga s širokimi reverji in stoječim ovratnikom; ovratnik, zapestniki in žepi so prešiti na stroj z debelo soilo v barvi vzorca blaga.
 Plašč iz cibeline s kratkim kepom in ozkim kožuhovinastim ovratnikom. Pri strani ima vstavljeno široko gubo, ki je nekoliko daljša kakor plašč.
 Gladek angleški plašč iz volnenega diagonala z žametnim ovratnikom.
 Popoldanski plašč iz temnozelenega damskega sukna z zvončastim kepom in ozkim ovratnikom iz činčile. Pas je iz blaga, žepi so našiti.

NOVI VEČERNI PLAŠČI

Kratek večerni plašč s kepom iz temnozelenega žameta s sivim kožuhočinastim ovratnikom.

Kratek večerni plašč iz črnega svilenega žameta. Široki ovratnik in našitki na rokavih so iz bele lisice.

Večerni plašč iz vzorčastega žameta s stoječim kožuhočinastim ovratnikom. Na spodnji strani ovratnika je široka petlja.

Večerni plašč z velikim ovratnikom in širokimi zapestniki iz lisičjega krzna. Od bokov navzdol je razširjen s širokim zvočastim volanom.

ZA SREČNE NEVESTE

Obleka za nevesto iz krepsatena. V pasu, na bokih in na rokavih je čipkasti vložek. Krilo je zvončasto in podaljšano zadaj v vlečko. Spodaj sta našiti dve vrsti riša, enakomerno oddaljeni od roba.

Poročna obleka iz svetlega krepa. Na životek, ki se zobčasto končuje, je našito široko, zadaj podaljšano zvončasto krilo.

Otroška oblečka iz enobarvnega vzorčastega tila, obrobljena s trakom iz satena.

Elegantna obleka za vabljenko iz gladkega satena s čipkastimi rokavi in vložki. Krilo je sestavljeno iz dveh zvončastih, zadaj podaljšanih volanov.

- Obleka iz temnomodrega svilenega ribsa z belim ovratnikom in vezanko. Rokavi so ozki, na zunanji strani koničasto podaljšani.
- Obleka iz rjavega žameta z rožastim plastronom, ovratnikom in zapestniki. Pas je v pasu, v krilu pa so pri strani zvoščasti vstavki.
- Obleka iz vzorčastega žameta z originalnim enobarvnim svilenim okraskom pri vratu in na rokavih. Životek je v pasu malo nadržan, krilo pa prilega na bokih.
- Preprosta elegantna obleka iz zelenega žameta z belim ozkim ovratnikom in ozkimi zapestniki. Zvoščasto krilo je prišito na široki, prilježni pas.
- Obleka iz modrega svilenega krepa s čipkastim ovratnikom in zapestniki in črtasto svileno vezanko. Krilo je razširjeno s plisiranim vstavkom pri strani.

ZA POZNO

JESEN

Sportno krilo iz meliranega angleškega blaga s širokim pasom.
Modno krilo iz kariranega toida, spodaj zvončasto razširjeno.

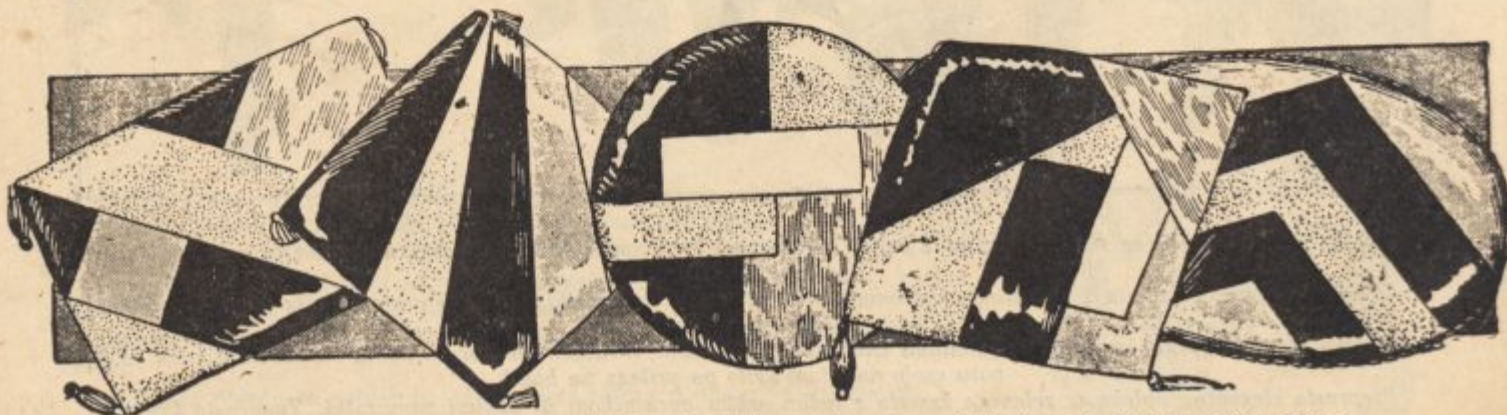

Obleka iz svetlega kariranega blaga z belim ovratnikom in zapestniki. Na razporku spredaj in na rokavih so naši veliki stekleni gumbi. Na krilu so poševni našitki blaga, spredaj pa štiri globoke gube.

Obleka iz temnomodrega gabardena z velikim ovratnikom in zapestniki iz pikeja. Rokavi so ozki in imajo kratek razporek, ki se zapenja z gumbi. Krilo ima pri strani položene gube. Pas je iz blaga kakor obleka.

Elegantna obleka iz rjavega flanina z ovratnikom, ki je podaljšan v vezanko. Životek je podaljšan globoko na boke. Krilo je spredaj in zadaj gladko, pri strani ima položene gube.

Eleganten kostim iz kariranega toida z velikim žametnim ovratnikom v obliki šala. Bluza in podloga pri jopiču sta iz sirove svile.

Moderne blazine, sešite iz ostankov svile, žameta, pliša, usnja, sukna, klobučine ali klobučinastega blaga.

Za naše

šolarice

Plašč iz karikiranega dubla z rokavi «ranglan» in velikimi našitimi žepi. — Plašč iz meliranega dubla z vstavljenimi stranskimi deli. — Plašček iz enobarvnega striženega velurja s širokim kepom. Žepi so zarezani. — Plašček brez pasu z vstavljenimi stranskimi deli. Ovratnik in zapestniki so iz črnega pliša. — Plašč iz rjavega žameta z belim kožuhočinastim ovratnikom. — Oblekca za 8—10letnega fantka. Hlače so iz črtastega volnenega blaga, bluza iz volnene enobarvne flanele. — Plašček iz temnomodrega ševijota z zarezanimi žepi. — Oblekca iz temnordečega žameta z belim svilenim ovratnikom in zapestniki. Vezanka je belo-rdeče črtasta. — Oblekca za šolo iz črtaste volnene flanele. Životek in rokavi so prikrojeni po širini, v gube položeno krilo pa po dolžini blaga. — Oblekca iz lahkega kariranega tvida z belim dečjim ovratnikom. Vezanka in pas sta iz rdečega žameta.

Za
 doma

Praktična domača obleka iz črtastega voala z enobarvnim svetlim obrobkom in s pasom.

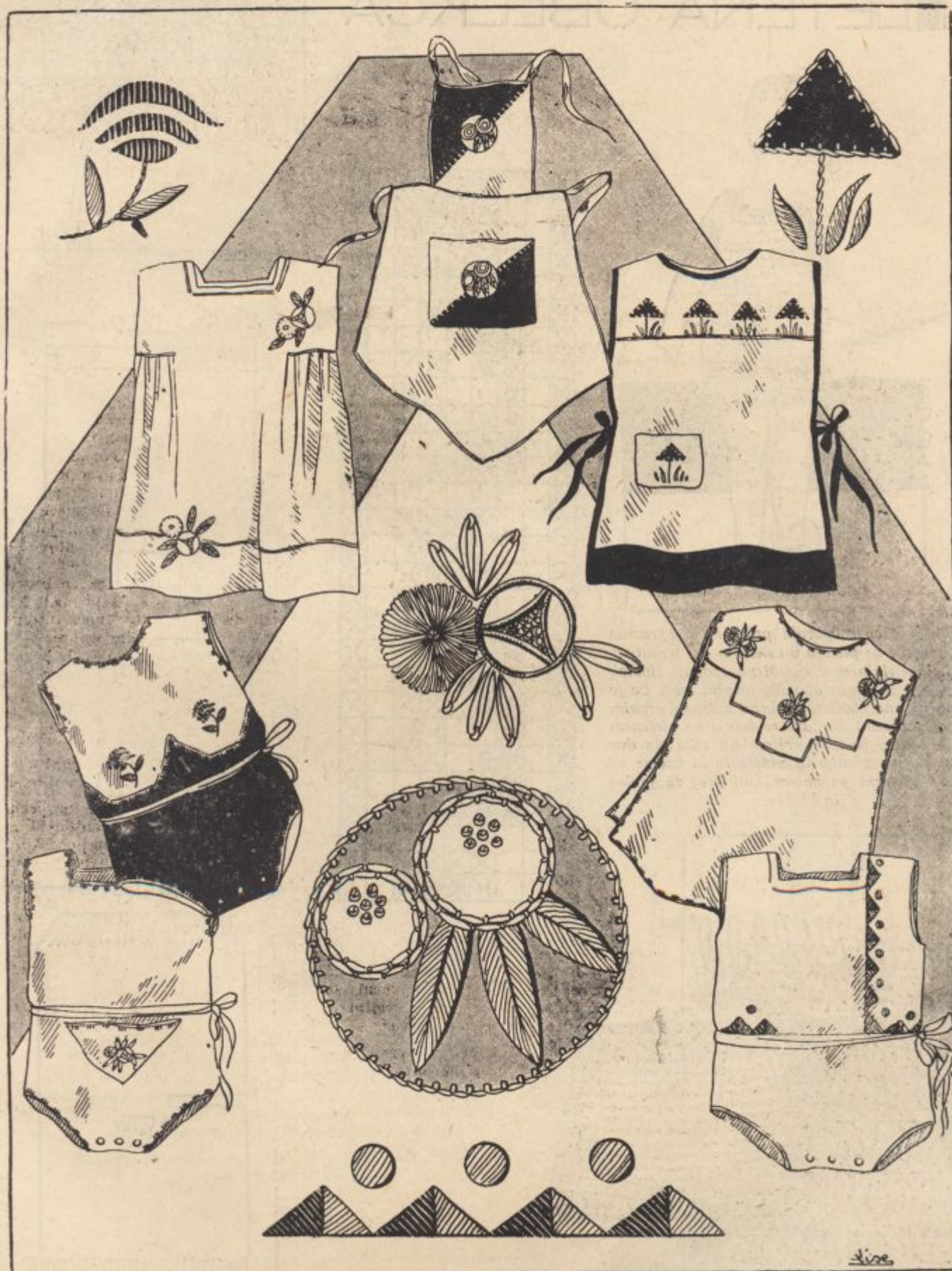
Predpasnik iz belega pralnega blaga z modrimi pikami, obrobljen z modrim satenom.

Predpasnik iz belega platna, obrobljen s kariranim cefirjem.

Oblekca iz svetlomodrega platna, obrobljena s temnomodrim platnom.

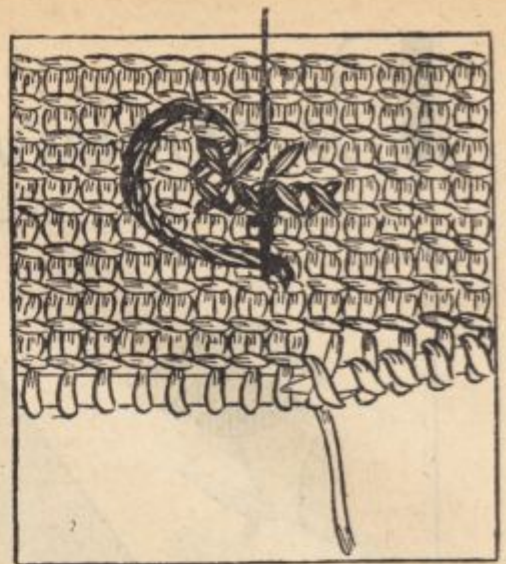
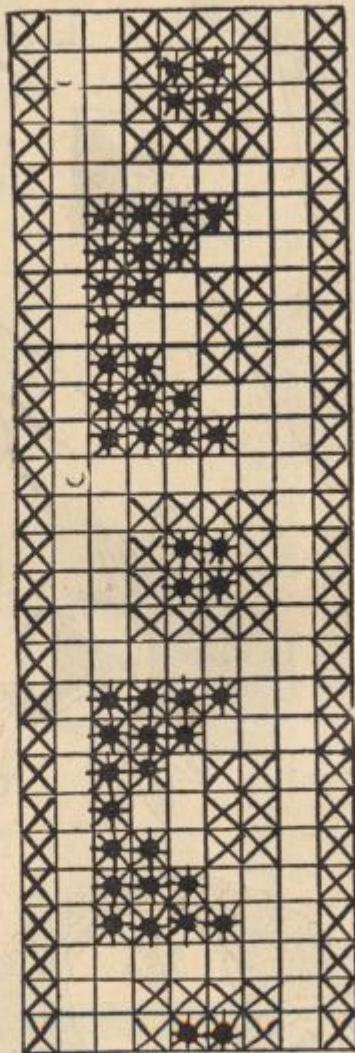
Praznični predpasnik iz belega batista, okrašen s čipkami in vložkom.

DA BO NAŠA DECA LEPO OBLEČENA...

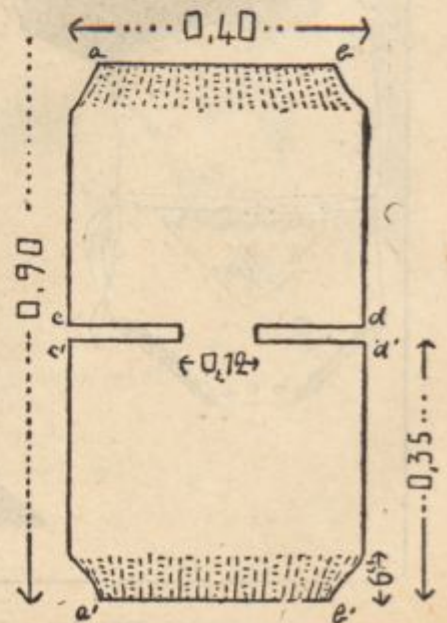
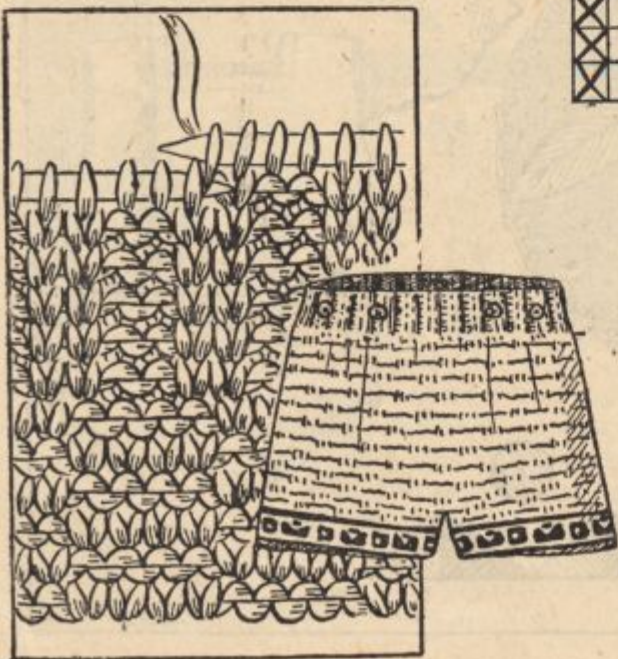
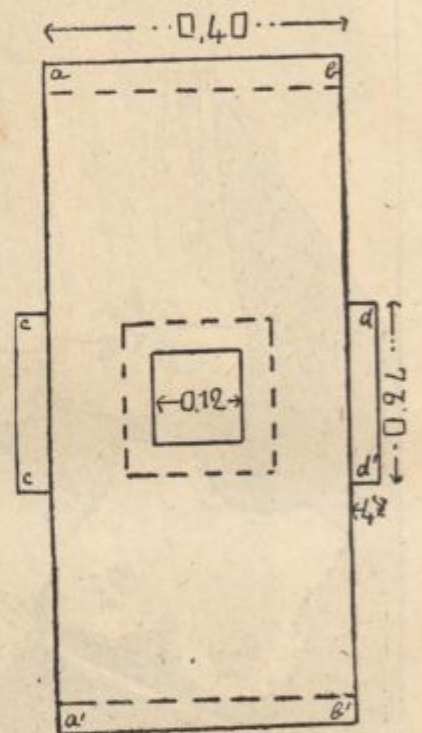

Otroški predpasniki in oblekce, okrašeni s preprosto barvasto vezenino.

PLETENENA OBLEKCA

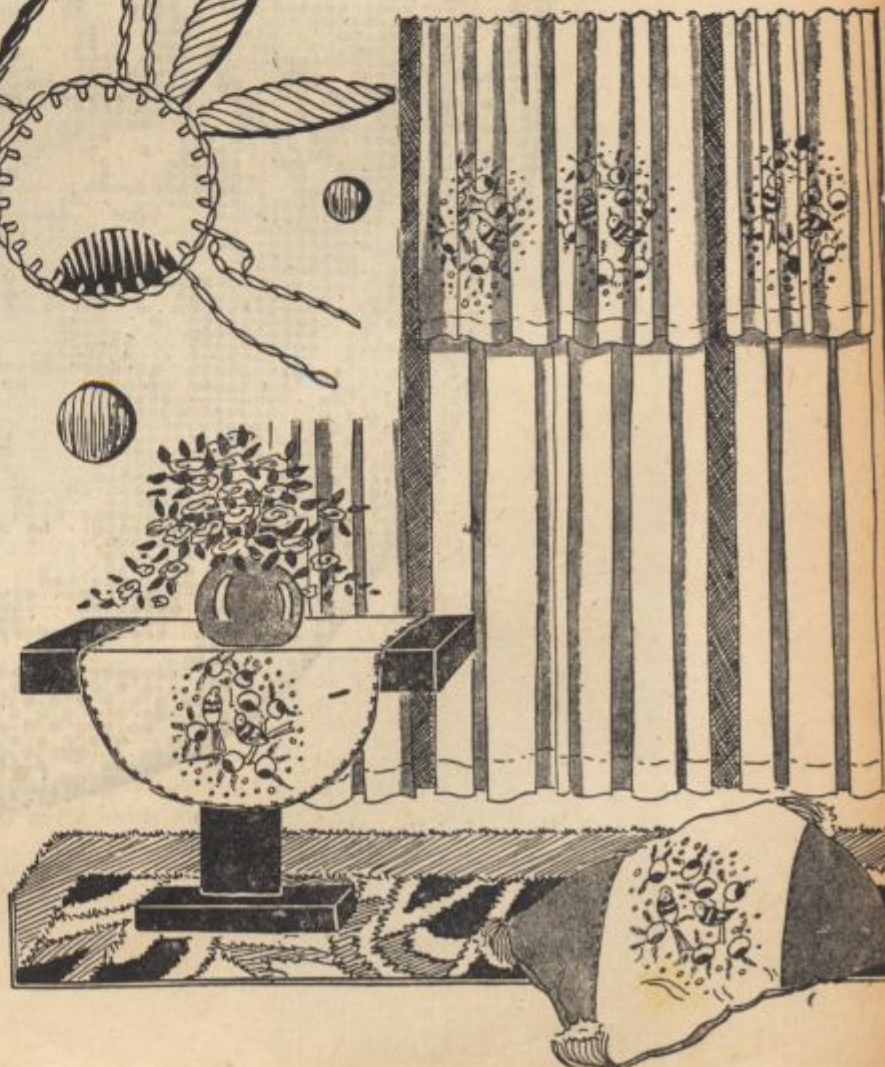
Za tako oblekco se porabi približno 250 gramov volne. Hlačke se pletejo v celem in pri strani sešijejo. Pripenjajo se z gumbi na spodnji životek ali pa se jim v pasu okvačka prožni trak. Če je oblekca pletena gladko, se okraši z drugobarvnim vezenim vzorcem. Najlaže se delajo na pletenem ali kvačkanem žempru križci. Na sliki sta dve vrsti pletenja: gladko in vzorčasto in vzorec za križce. Ob strani pa pomanjšani kraj za jopico in hlačke.

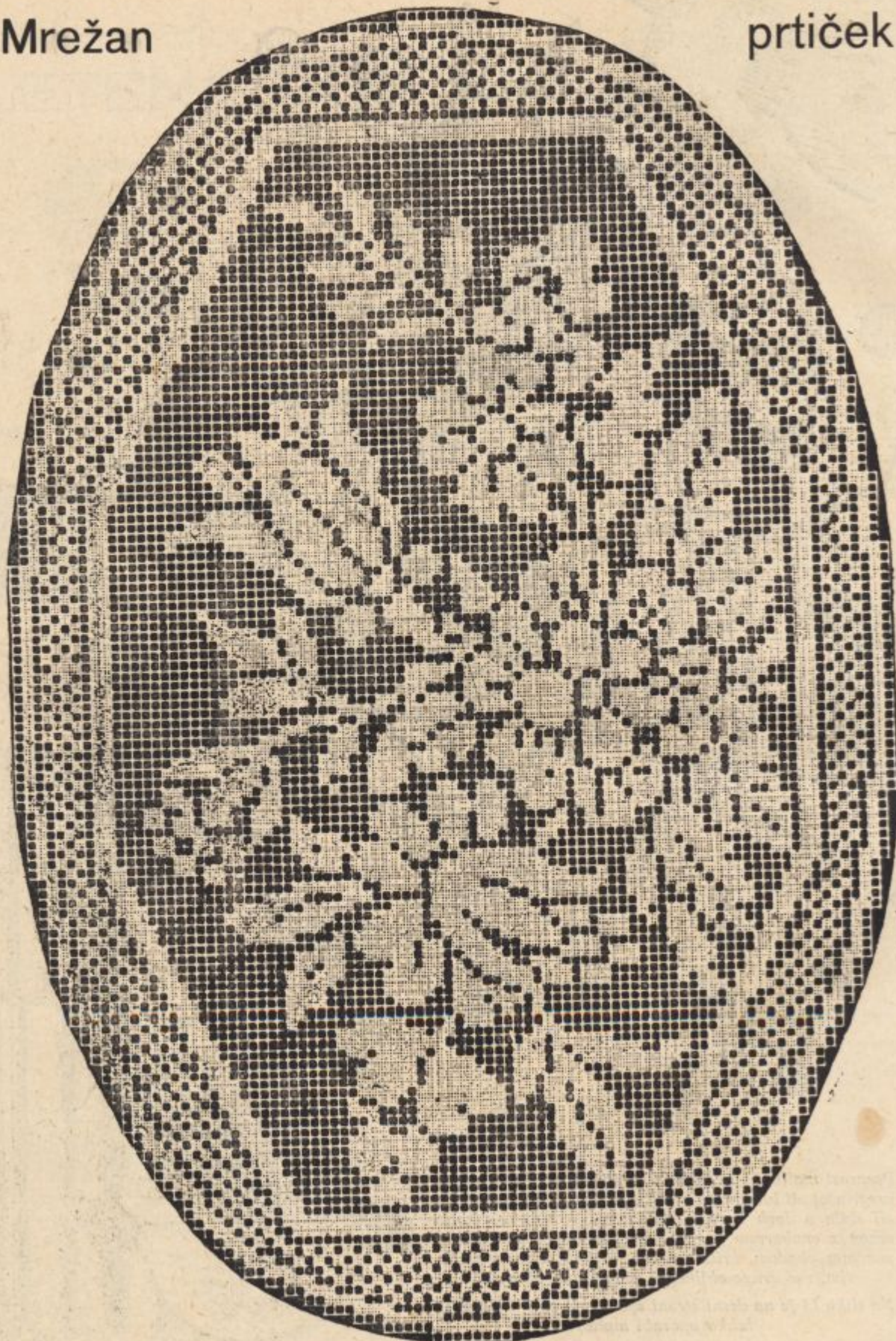
Preprost motivo, ki se lahko uporabi za okrasitev zaves, pregrinjal ali blazin. Za vezenje se vzame prejica, volna ali svila v dveh barvah, lahko pa je tudi ves motivo vezen z enobarvno prejico. Oblike cvetov so izšite z zračnim obodom, krila ptičkov, listi in pičice s pločatim, vse druge oblike pa z občrtnim obodom.

Na sliki, ki je na desni strani spodaj, se vidi, kje vse se lahko uporabi motivo.

Mrežan

prtiček

Vzorec je izšit v platnenem vobodu.

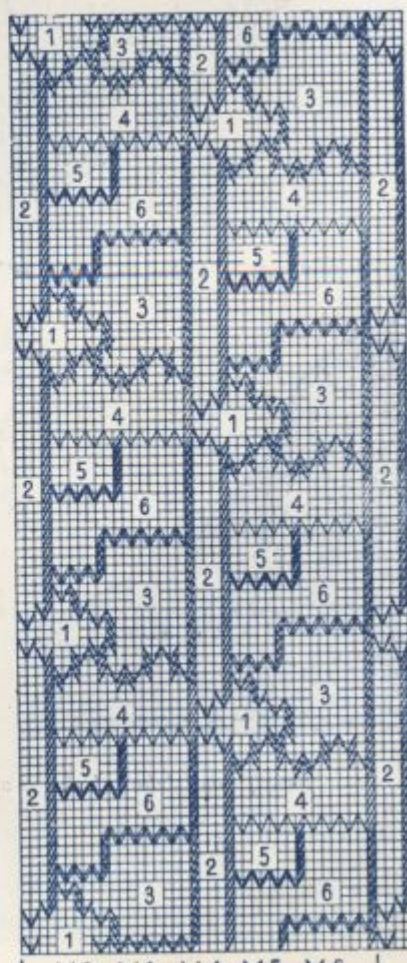

BLAZINE

178

BOŽIČNA

D
A
R
I
L
A

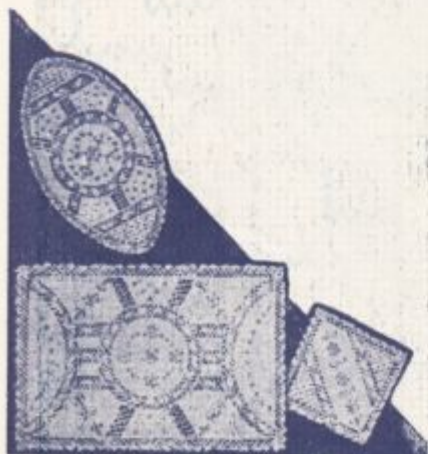
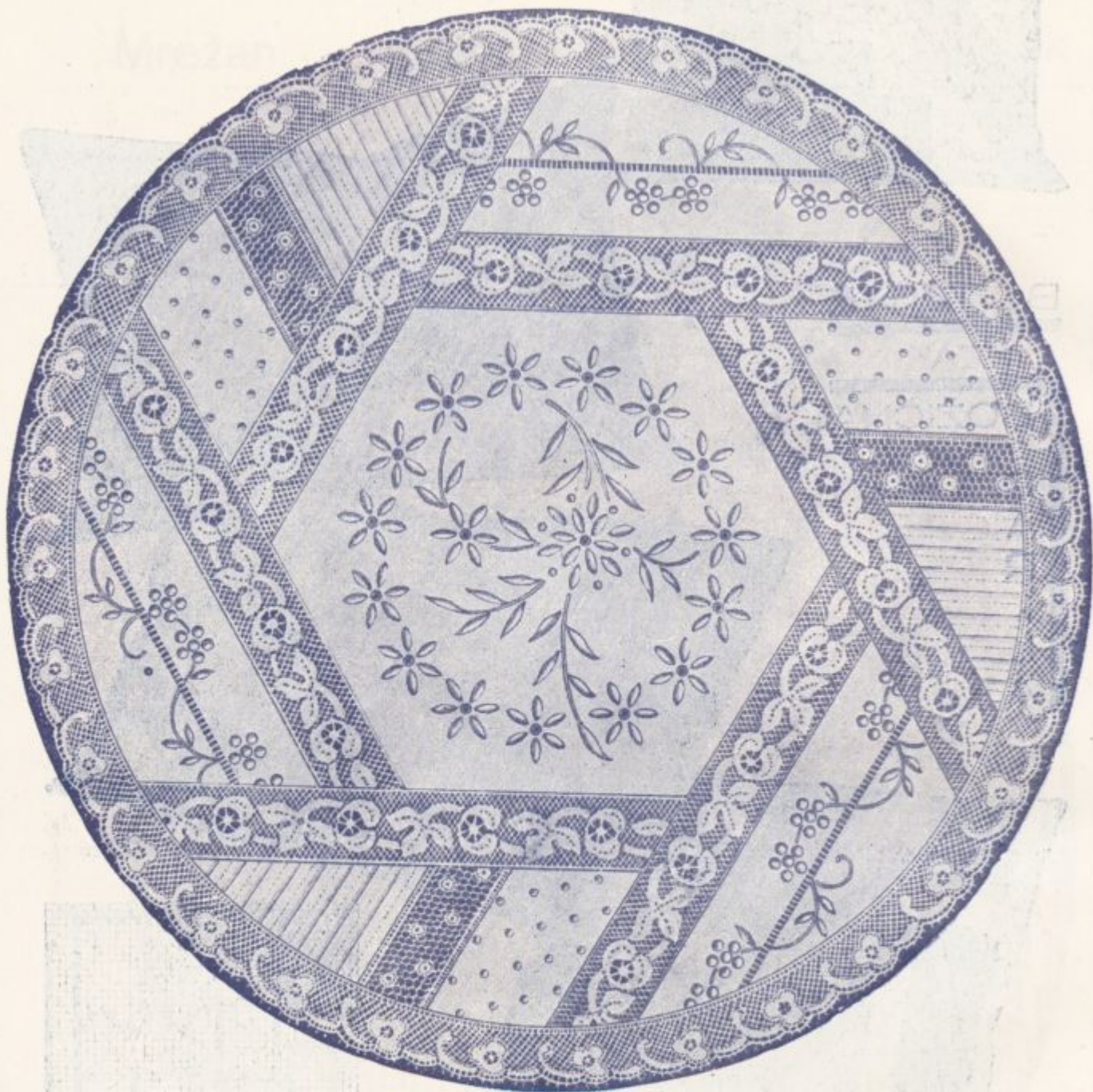

Štiri blazine raznih velikosti in z različnimi vzorci, delane v tehniki «kelim».
Prva meri 34×46 , druga 50×65 , tretja 45×65 , četrta 53×53 .

Spodnja slika na desni strani.

Povečani del tretje blazine. S številkami naznačene barve so: 1 zelena, 2 rumena, 3 temnorumena, 4 modra, 5 srebrnosiva, 6 rdeča kakor opeka.

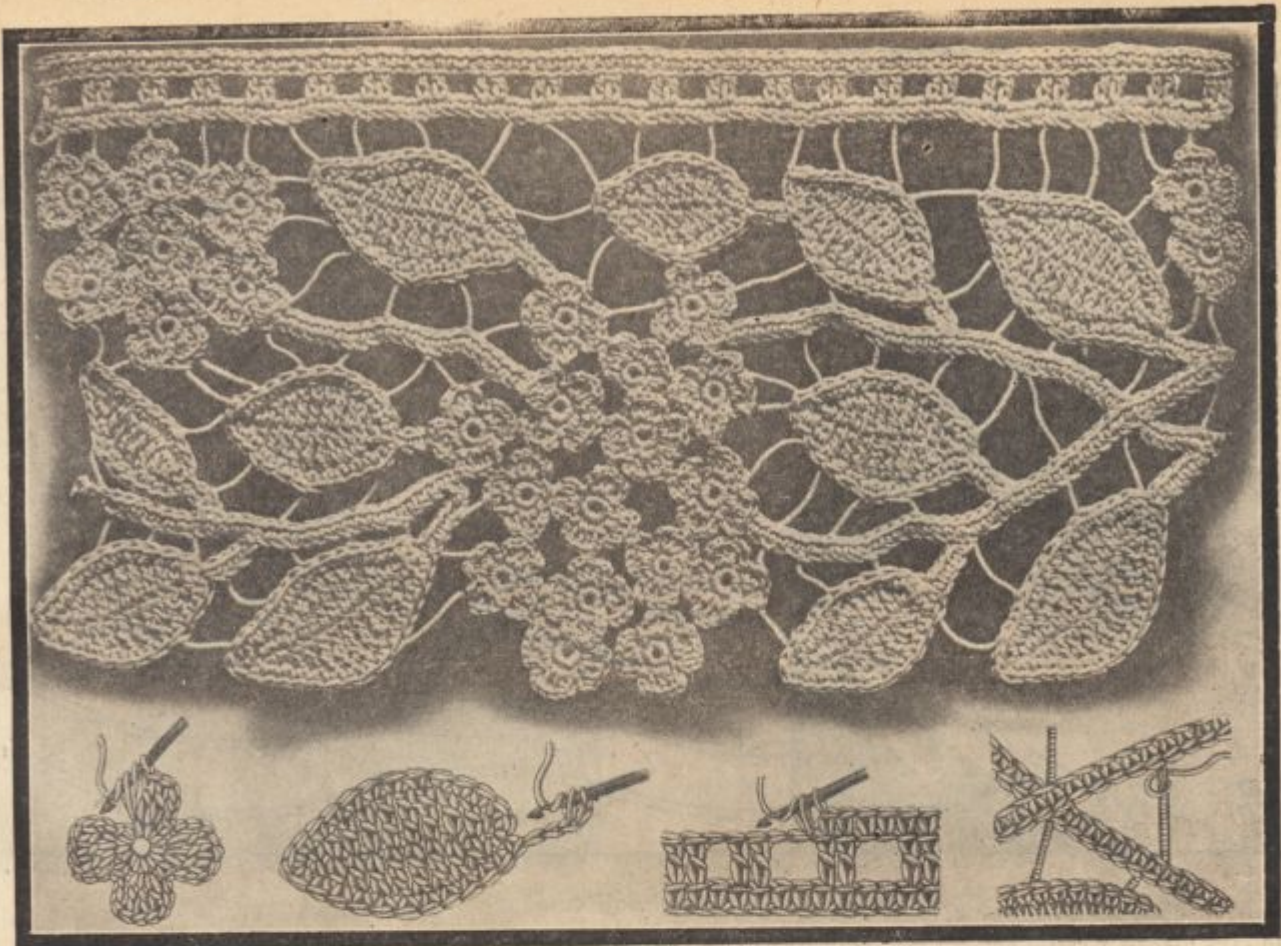
Opis zgornje leve blazine je na prejšnji strani.

IZ
 SAMIH
 OSTANKOV

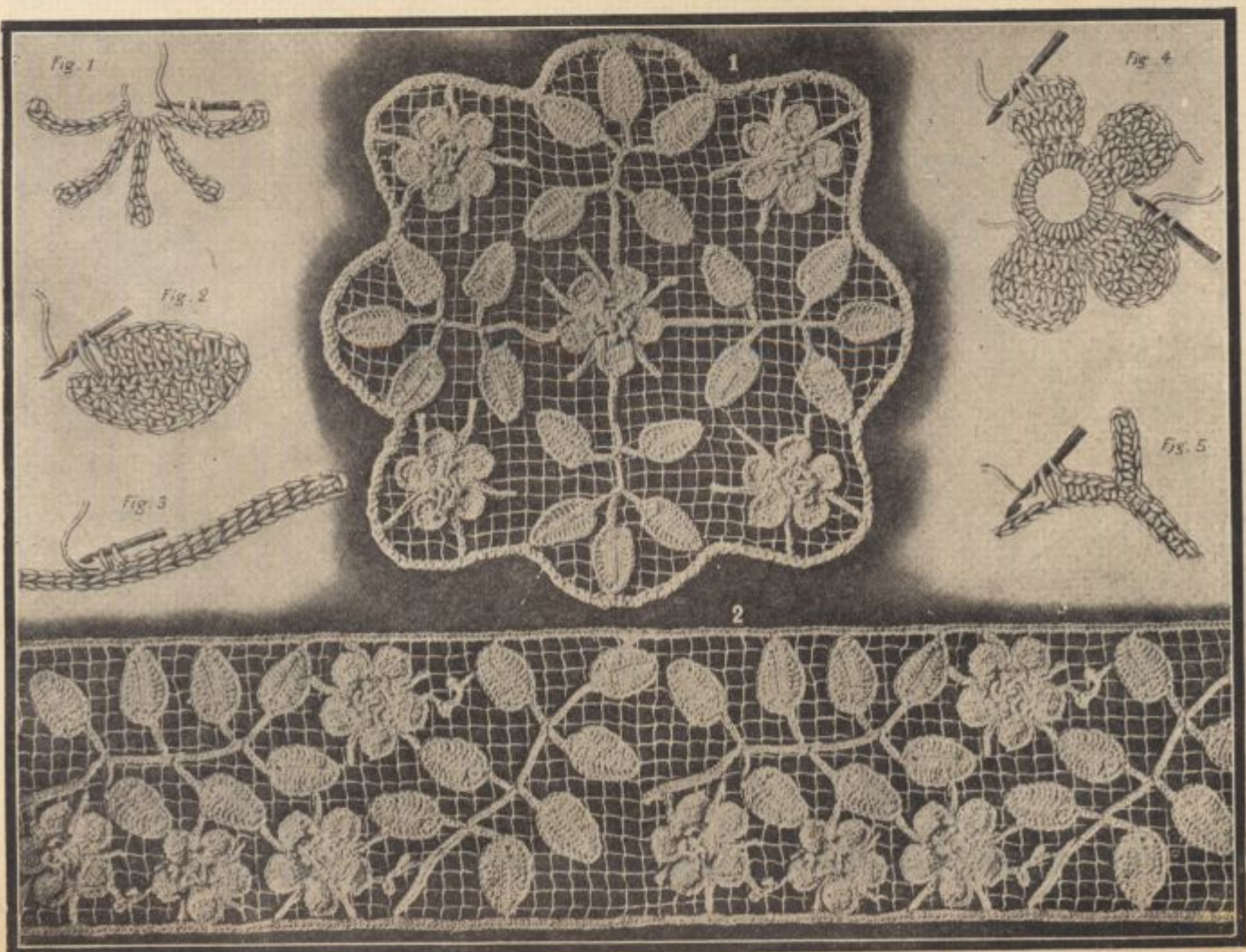

Nekaj domislekov, kako se sestavijo iz ostankov platna, batista, vezenin in ploščkov različni prtiči.

Vsak cvet in vsak list se izkvačka zase, sestavlja po vzorcu in zveže s kvačkanimi ali šivanimi zankami kakor pri rišeljeju. Tudi spodnji rob se izkvačka sam zase in pritrdi na cvete in list. Pod čipko so še posebej nazorno povečani posamezni deli čipke

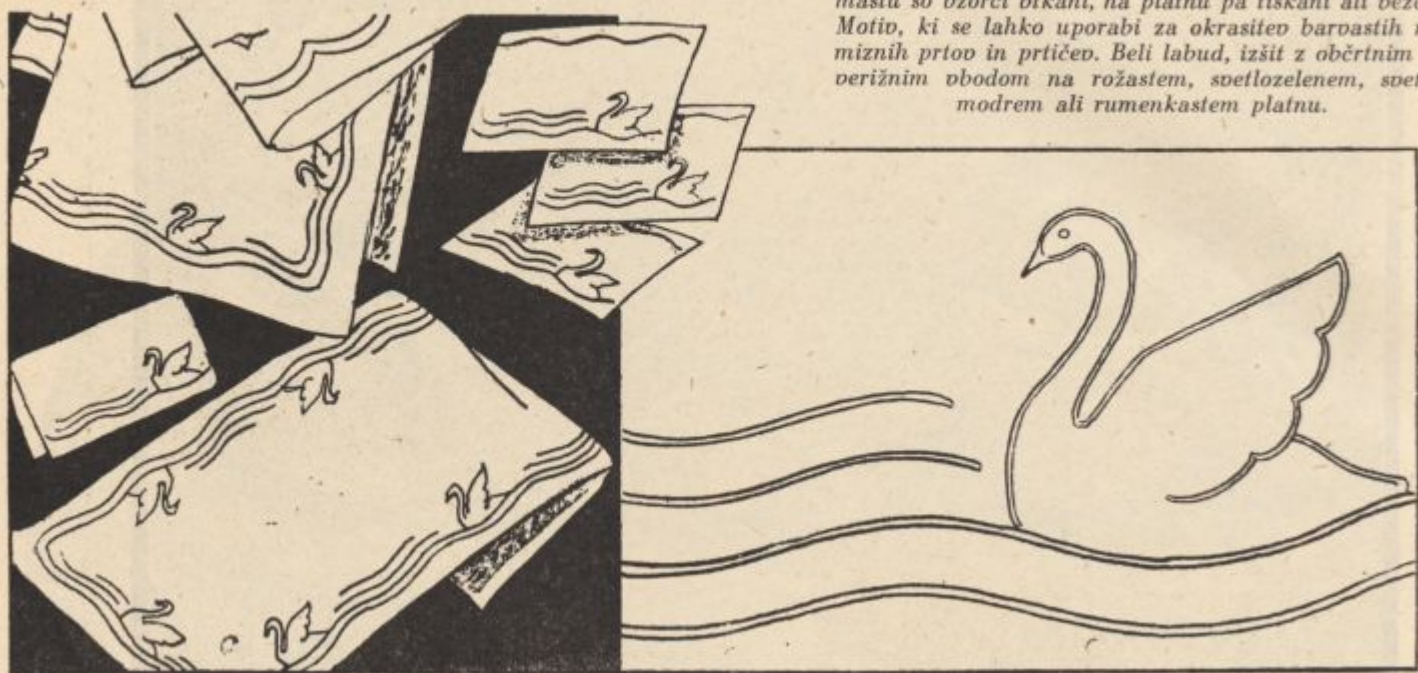
Kvačkan motiv in vložek na mrežani (filet) osnovi

Bei stempel se porisani posamezni deli cvetk, listov in veclien n naranni pelikosti.

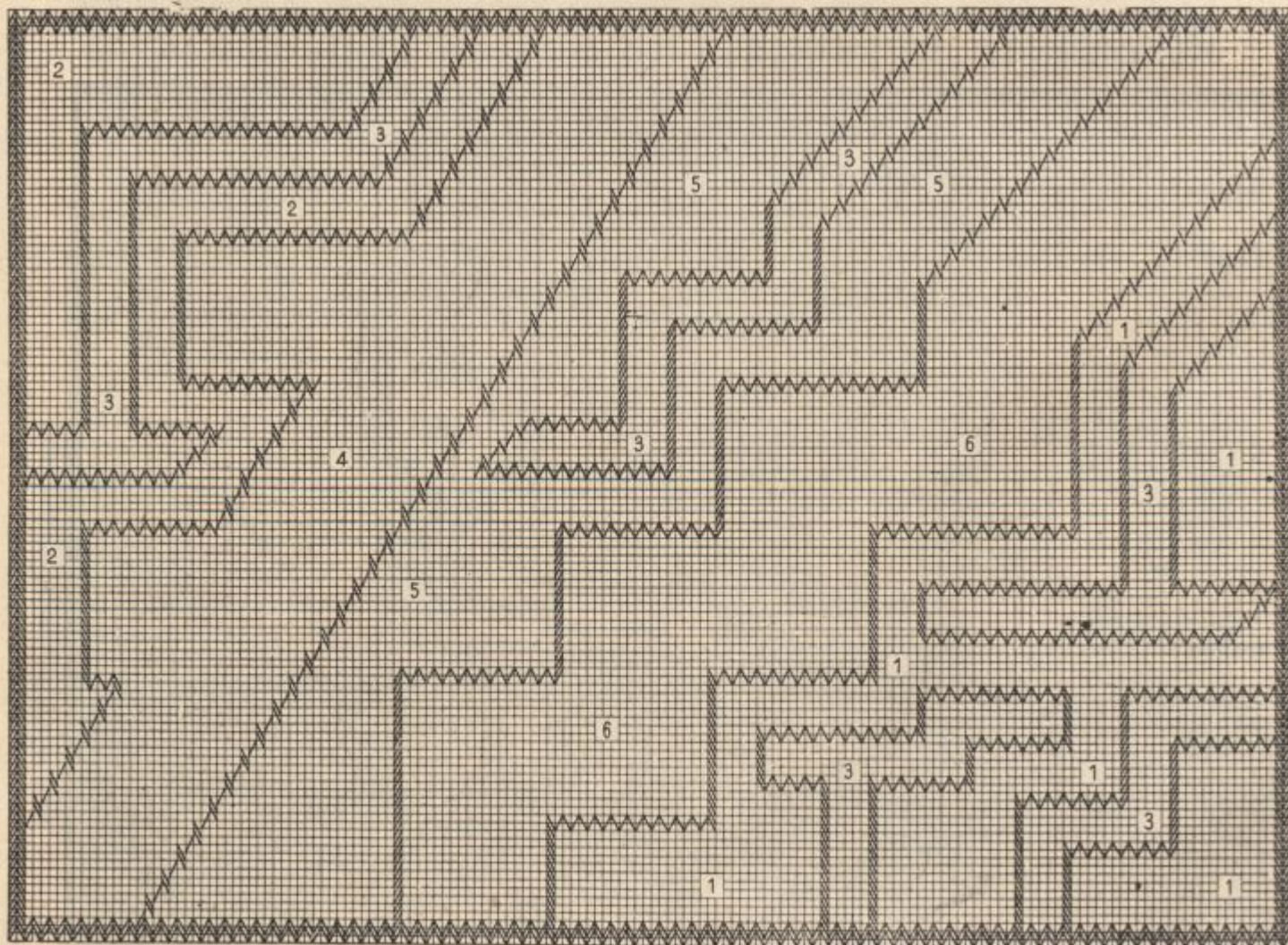
PRI IN PRÍČI

Barvasto in dobarvno perilo je zopet moderno. Pri damastu so vzorci vtkaní, na platnu pa tiskani ali vezeni. Motív, ki se lahko uporabi za okrasitev barvastih namiznih prtov in prtíčov. Beli labud, izšit z obétrnim ali verižnim obodom na rožastem, svetlozelenem, svetlo-modrem ali rumenkastem platnu.

Glej blazino na naslednji strani.

Četrtna prve blazine v šestih barvah. Na povečanem vzorcu so s števílkami naznačene barve: 1 rumena, 2 temnorjava, 3 modra, 4 rdeča, 5 zelena, 6 rožasta.

Čiščenje svilenih tkanin

Po čiščenju madežev z bencinom ali etrom ostane na svileni tkanini navadno moten madež, precej večji, kakor je bil prvotni. Tudi vsled potenja nastanejo motni madeži, posebno na hrbtu in pod pazduho. Toda z razredčeno arabsko gumo se dajo včasih odstraniti tudi te vrste madeži. Arabska guma se raztopi v vodi. V zelo razredčeno raztopino se namoči mesto, kjer je madež. Čez nekoliko minut se vzame iz raztopine ter oprezno izpere in takoj polika, nakar se razprostre, da se očiščeno mesto dobro posuši.

Črna svila se čisti ravno tako, le da se arabska guma raztopi v prekuhanem in precejemem kavnem usedku.

Motni madeži na svilenih blazinah, prtih ali pregrinjalah se čistijo z belo želatino. Želatina se raztopi v vodi, raztopina se nanaša s krpico z rahlim trenjem na madež. Navadno se tako čistijo motni madeži, ki ostanejo po čiščenju z bencinom ali etrom.

Prva slika kaže čiščenje črne obleke z raztopino arabske gume v prekuhanem kavnem usedku.

Na drugi sliki se vidi čiščenje z raztopino želatine v vodi, ki se nanaša s krpico na madež.

Na tretji sliki pa se vidi čiščenje prepotene večerne obleke z raztopino arabske gume v vodi.

Vrednost gospodinjkega dela

Gospodinje smo v veliki meri žrtve nekakega napačnega naziranja. Naše delo se nič kaj preveč ne ceni, najbrže zato, ker ne prejemamo zanj nobenega plačila v gotovini.

Marsikatera gospodinja zavida žene, ki se ne ukvarjajo z gospodinjstvom in si z drugačnim delom v javnosti služijo kruh, neglede na to, da je med temi mnogo takih, ki bi se rade z vsem srcem posvetile gospodinjstvu, ko bi jim bila dana prilika.

Gospodinje se moramo zavedati polnovrednosti našega dela. Gospodinjstvo je nadvse časten poklic, zavedati se je treba, da so v gospodinjstvem delu združene vse panoge različnih poklicev. Gospodinja je zdravnica, bolničarka, vzgojiteljica, učiteljica, dekoraterka, arhitektka, kemičarka, ekonomka, knjigovodka, vrtnarica, šivilja, modistka, perica, likarica, sobarica, kuharica itd. Vsa ta dela opravljajo v poprečnem gospodinjstvu žene.

Pri vsaki bolezni v družini je gospodinja prva zdravnica, ki izkuša obolelemu pomagati, hkrati pa najvestnejša bolničarka. Kdo neguje deco v najnežnejši dobi in pozneje v vseh boleznih? Pri obolelosti odraslih je ona prva opora in pomoč.

Gospodinja je kuharica in hkrati kemičarka. Poznati mora kalorije in vitamine, skrob in ogljikove hidrate ter mora poznati vse kemične sestavine hrane, da lahko sestavlja dan za dnem primeren jedilnik, ki ustreza potrebam našega organizma.

Hrano mora znati pravilno pripraviti, da je okusna in tečna, obenem mora biti spretna in razumna ekonomka in računarica, da more denarna sredstva, ki so ji za gospodinjstvo na razpolago, pravilno uporabljati, da ne zapravi v enem tednu vsega, kar bi moralo zadostovati za ves mesec. Denar, ki je določen za gospodinjstvo in družinske potrebe, gre skozi njene roke, zato se mora spoznati tudi v blagoznanstvu, znati mora ločiti slabo blago od dobrega, polnovrednega od manjvrednega.

Vzgoja otrok sodi v prvi vrsti v področje matere gospodinje. Odveč bi bilo poudarjati, da je ona prva in glavna učiteljica mladega naraščaja, ki ga spremlja s svojo uspešno pomočjo tudi v šolski dobi. Njeno delo zatorej ni nič manj vredno, kakor delo učiteljice po poklicu. Le če so otroci dobro vzgojeni in dobro pripravljeni za šolo že doma, je njih uspeh v šoli zagotovljen.

Seveda so moški in ženski poklici, ki dovoljujejo možem in ženam v javnih službah, da v ne prezgodnji uri po udobnem zajtrku pokade svojo cigareto, prečitajo v miru dnevne časopise in se složno odpravijo v urad ali na posel, kjer jih čaka zanimivo, ne prenaporno, samostojno delo. Vendar je takih mož in žen prav tako malo med našim narodom kakor je malo gospodinj, ki bi imela za gospodinjstva opravila na razpolago sposobne pomočnice. Večina mož in žen, ki so v javnih službah, nimajo kdo ve kako prijetnega dela v svojem poklicu. Odvisni, pri odgovornem, napornem duševnem ali fizičnem delu, mnogokrat v slabo razsvetljenih, pustih pisarnah ali zatohlih delavnicah opravljajo svoj posel. Ali so ti na boljšem od gospodinje, ki neodvisna po lastni preudarnosti opravlja medtem, ko moža ni doma, svoje gospodinjke posle? Kakor možem, tako se godi ženam, ki se pehajo za vsakdanji kruh v javnih poklicih.

Delo gospodinje je vsak dan častna celota. Ona vidi vsak dan uspeh svojega dela in ima zadoščenje nad njim. Poglejmo njene sestre, na primer po tvornicah. Zjutraj komaj utegnejo opraviti najnujnejše reči in že hite na delo, da so o pravem času na mestu, kjer je stroga kontrola. Vsak dan, ob vsakem letnem času, ob vsakem vremenu. Izpostavljene so graji in ukoru svojih višjih, škodoželjnosti in zavisti »ljubih«
tovarišic. Dan za dnem imajo isto delo, ne da bi videle kdaj končni uspeh. Ali je to lažje, ponosnejše delo, kakor je delo gospodinje v lastnem domu?

Gospodinja je sama svoja, čas in delo si razdeli, kakor ji boljše kaže. Red pa seveda mora biti. Obed in večerja morata biti o pravem času na mizi, a sicer si vse drugo delo lahko razvrsti po svojem preudarku in razpoloženju. Med delom si sme privoščiti kratek odmor, a že v raznoličnosti gospodinjkega dela je nekaj počitek. Drugače je z delom moža in žene v javnem poklicu. Onadva dela ne smeta prekiniti, delati pa morata to, kar jima je določeno, če sta razpoložena ali ne.

V gospodinjskem delu je nekak zanos, ki ga le malo kdaj najdemo v javnih ženskih poklicih. Med gospodinjino in njenim delom je neka duhovna vez, ki veje iz domačnosti vsakega gospodinjstva, kjer gospodinja dela z veseljem in ljubeznijo. Gospodinja ima priliko, da svoje sposobnosti in moči uveljavi v prid svoje družine. Zmisel za lepoto in udobnost uveljavlja v svojem domu. Njena zasluga je, če se člani družine doma dobro počutijo. Noben ženski poklic ne nudi ženi toliko različnega, koristnega in vsestranskega udejstvovanja, uveljavljanja njenih sposobnosti, izumljivosti in uspeha kakor gospodinjski poklic.

In če je resničen rek, da je človek vreden za toliko ljudi, kolikor jezikov zna, je žena gospodinja vredna za toliko ljudi, kolikor različnih poslov opravlja v svojem gospodinjstvu. Mila P—.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: fižolova juha z rezanci, omeletna potica z gnjatjo, endivija in krompirjeva solata.

Večerja: segedinski guljaš.

Torek, obed: riževa juha, meso s praženim krompirjem in dušenim ohrovtom, kuhane češplje.

Večerja: zdrobovi sirovi cmoki.

Sreda, obed: krompirjeva juha, zeljate klobasice v paradižnikovi omaki z rižem, sadje.

Večerja: testeni polžki pekatete z mesno sekanico, solata.

Četrtek, obed: juha z rezanci, meso s krompirjem v omaki, palačinke z marelično mezgo.

Večerja: rižoto s pečenicami.

Petek, obed: postna juha z drobtinovimi cmoki, srove culice s fižolico v omaki, dušena jabolka.

Večerja: zdrobov pečenjak brez jajec, solata.

Sobota, obed: guljaževa juha, polpete s krompirjem in endivijo.

Večerja: ledvice v kisli omaki, krompirjevi žganci.

Nedelja, obed: obarna juha, pečena perutnina, solata, krompir, kostanjeva torta.

Večerja: ocvrta bela jetra (prižljec), solata.

Navodilo k jedilnemu listu

Omeletna potica. V trebušastem lončku žvrkljam tri osminke litra mleka z dvema jajcema, četrt litra moke in nekoliko soli toliko časa, da je testo gladko. Iz tega spečem v omeletni ponvi tanke omelete. Iz te količine dobim osem do deset omelet. Preden spečem omelete, pripravim tale nadev: $\frac{1}{4}$ kg prekajene slanine ali mesno klobaso zmeljem na mesnem stroju. Če imam kaj ostankov od nedeljske pečenke, bodisi perutninske, telečje ali svinjske, vzamem manj prekajene slanine in zmeljem vmes tudi ostanke od pečenke. Zmletemu mesu primešam eno jajce, dve žlici kisle smetane, dve žlici finih drobtin, ki jih nekoliko prepražim na presnem maslu z drobno zrezanim peteršiljem, in zmes zmešam. Nato vzamem za velikost omelet primerno veliko kozico ali model, jo namažem z mastjo in potresem z drobtinami, potem pa položim vanjo eno omeleto, jo namažem z nadevom in položim nanjo drugo omeleto. Tako ravnam, dokler ne porabim vseh omelet

in nadeva, navrh pride omeleta. Če mi kaka omeleta ostane, jo zrežem na drobne rezance in primešam med nadev, če mi pa ostane več omelet, jih tudi zrežem na rezance ali krpice in porabim za juho namesto druge priloge. Zadnjo omeleto v kozici pa pokapam s kisló smetano ali raztopljenim presnim maslom in jo v pečici lepo rumeno zapečem. Pečeno zvrnem na gorak krožnik in prinesem na mizo s solato.

Zdrobovi sirovi cmoki. V kozici segrejem za jajce veliko kepico presnega masla, denem vanj eno žlico drobno zrezanega peteršilja in zarumenim na tem četrt litra pšeničnega zdroba, dodam $\frac{1}{2}$ kg pretlačenega kislega sira, dve jajci, nekoliko soli in tri do štiri žlice bele moke (ostre), dobro premešam in oblikujem za jajce velike cmoke, ki jih skuham v slanem kropu. Ko so vreli četrt ure, jih pobere s penovko na pogret krožnik in zabelim s presnim maslom ali dobro mastjo in drobtinami.

Rižoto s pečenicami. V kozici razbelim mast in denem vanjo žlico drobno zrezane čebule in žlico drobno zrezanega peteršilja. Ko malo zarumeni, denem v kozico še dve olupljeni pečenici in jih na zmernem ognju dušim kake pol ure v lastnem soku. Nato stresem sirovega riža, in sicer na vsako osebo po tri pesti, ga nekoliko prepražim, osolim, potem pa zalijem z vrelo vodo, v kateri sem kuhala vse jušne zelenjave in korenine, pokrijem in pustim, da se počasi duši kake pol ure. Medtem ga nekolikokrat premešam. Ko je napol kuhan, dodam polno žlico paradižnikove konzerve, ki jo razpustim v čisti juhi ali kropu, s katerim rižoto zalivam. Preden ga prinesem na mizo, ga potresem z nastrganim parmezanom ali pa prinesem nastrgani sir posebej na mizo.

Drobtinovi cmoki. V majhno skledo denem na vsako osebo po eno žlico finih krušnih drobtin in jih polijem nekoliko z juho ali mlačnim mlekom, da se nekoliko prepoje. V kozici segrejem za oreh presnega masla, pocvrem na njem pol žlice drobnega peteršilja in ga primešam napojenim drobtinam, dodam eno celo jajce, nekoliko soli in dobro premešam. Iz tega oblikujem za oreh debele cmočke in jih zakuham na postni juhi.

Zdrobov pečenjak brez jajec. V kozici pristavim liter mrzlega mleka, mu dodam nekoliko soli, dve žlici sladkorja, nastrganega limonovega olupka in kepico presnega masla. Ko se mleko nekoliko segreje, sipljem vanj pol litra pšeničnega zdroba, medtem pa neprestano mešam. (Če se zdrob stresa v vrelo mleko, se sprime v kepice, ki se težko razmešajo.) Ko se med pridnim mešanjem zdrob precej zgosti, ga vlijem v pekačo ali plitvo prostorno kozico na razbeljeno maslo ali mast in ga v pečici spečem. Ko je pečen, ga razkosam, denem na krožnik, potresem s sladkorjem in prinesem s kompotom na mizo.

Polpete. Košček ostale pečenke ali pa $\frac{1}{4}$ kg sveže svinjine, $\frac{1}{4}$ kg govejega mesa in malo prekajene slanine zmeljem na mesnem stroju, denem v skledo, primešam dve žlici z juho napojenih drobtin, eno jajce, sol, poper in strok zmečkanega česna ter dobro premešam. Iz te sekanice oblikujem za dlan velike zrezke in jih polagam na desko, ki sem jo prej z moko potresla. Nato razbelim v prostorni kozici žlico masti in polagam zrezke vanjo, da se lepo zapečejo, in sicer najprej na eni in potem še na drugi strani, nakar jih pobere na krožnik. Na mast pa stresem pol žlice moke, pol žlice drobno zrezane čebule in pustim, da zarumeni, nato pa zalijem z juho ali kropom, dodam žlico paradižnikove konzerve in pokuham, osolim še malo, če je treba, in nekoliko popram. Nato denem zrezke najzaj in pokrito dušim še dobre četrt ure na slabem ognju.

Pozor!

Pozor!

Nagrade v vrednosti po
50.000 dinarjev prinese

RADION

nagradna naloga
onim, ki
bodo rešili
nalogo

Pojdite takoj k svojemu
trgovcu, da Vam da karto
za sodelovanje pri nagrad-
ni nalogi in točne pogoje!

nakar jih zložim na krožnik in oblijem z omako. Pribesem jih na mizo s praženim krompirjem ali dušenim rižem.

Kostanjeva torta. 1 kg debelega kostanja olupim, skuham in pretlačim, osem ali devet lepih kostanjev pa pustim za garniranje celih. Iz petih beljakov naredim trd sneg, med katerega primešam 25 dkg vanilijevega sladkorja in sok ene oranže, in ga stresem med pretlačeni kostanj. To zmes vložim v dobro namazan tortni obod in jo spečem v ne prevroči pečici. Pečeno in ohlajeno torto oblijem s čokoladnim ledom in okrasim z glaziranim kostanjem. V majhnem lončku kuham 5 dkg sladkorja z žlico vode toliko časa, da se vleče. Potem pomočim vsak kostanj, ki ga nabodem na zobotrebec, v sladkor in položim v vencu ob robu torte in enega v sredino.

Ocvrta bela jetra (prižljec). Prižljec položim za nekaj časa v mrzlo vodo, da se izkrvavi, nato ga vložim v juho ali krop, da nekaj časa vre, ohlajenega zrežem na primerno velike koščke, povaljam v moki, raztepenem jajcu in drobtinah in na masti ocvrem.

Orehi.

Pri nas imajo orehe navadno za nekako delikateso ali poslastico po obedu, v resnici pa so orehi polnovredno hranilo, ker imajo v sebi beljakovino in maščobo, čeprav nekatere vrste orehov nimajo posebno mnogo ogljikovih hidratov.

Zato bi morali orehe upoštevati kot hrano, nikakor pa ne samo kot poslastico. Ker imajo v sebi veliko maščobe in beljakovine, nam lahko nadomeščajo meso, jajca, ribe in sir. Ker pa vsebujejo izmed vitaminov samo vitamin B, bi jih morali uživati hkrati z drugimi sadeži. Dobra kombinacija so orehi skupno z dateljni, smokvami, hruškami in jabolki. Ker so pa orehi težje prebavljivi, jih je treba dobro prežvečiti ali zmleti. Na trgu prodajajo dandanes po večini že stolčene orehe, ne smemo pa prezreti, da so brez lupine nehigienični. Nič ne vemo, kdo jih je trl, zdrav ali bolan človek, v trgovinah pa stojijo navadno na takem

prostoru, ki je dostopen prahu in mrčesu. Zato bi jih morali oprati, preden jih jemo. Ker so pa orehi mastni in se jih zato prah bolj prime, bi jih morali oprati v vroči vodi, in sicer kolikor mogoče hitro, da ne pokvarimo njihovih arome in okusa. Ker so orehi precej mastni (oljnati), radi hitro zagrene, zato jih moramo hraniti vedno na suhem, zračnem in hladnem prostoru.

Čokolada in kakao.

Čokolada v tablicah, kakršno navadno kupujemo, je tem slajša, čim slabše vrste je, in tem manj sladka, čim višja ji je cena, to pa zato, ker je čisti kakao, ki se rabi za izdelovanje čokolade, dosti dražji od sladkorja, ki ga je tolikanj več treba, čim manj vreden je izdelek.

Ali veseli bodimo, če tvornica meša le sladkor in kakao ter ne uporablja drugih dodatkov, ki so slabši in cenejši od sladkorja.

Če hočemo napraviti okusno čokolado kot pijačo, jo je treba razlomiti na drobne koščke in jo najprej v majhni količini vode na ognju popolnoma raztopiti. Potem se šele prilije potrebna množina vode ali mleka in pusti, da prevre.

Uporaba kakava z mlekom ali vodo za zajutrek ali malico se je zadnje čase precej razširila, ker je prvič kakao hitro pripravljen, drugič pa tudi poceni in celo cenejši od same kave.

Vsakovrstne znamke raznih tvornic se prodajajo v zaprtih škatlah, na katerih je navadno tudi navodilo za pripravljanje. Po navadi zadostuje ena dobra kavana žlička za eno skodelico. Nekateri zmešajo kakao s primerno količino sladkorja (najrajši zmletega) in ga potem prevrejo na mleku, drugi ga pa zavrejo v majhni količini vode, ga med zaviranjem pridno mešajo in mu potem, ko se je popolnoma raztopil, prilijejo mleko.

Najboljši je holandski kakao, je manj sladak ko francoski, pa dražji, ali to se poplača z manjšo množino, ki ga potrebujemo. Zmeraj je pa bolje kupovati kakao v zaprtih škatlicah znanih tvornic, kakor pa na težo, ker je odvisen od poštenosti trgovca, ki ga lahko meša z raznimi malovrednimi primesmi, ki če že ne škodujejo, pa kvarijo prvotni dobri in prijetni okus in aromo pravega kakava.

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

Vrtiček med okni

IV.

Za okras okna vzamemo lahko poleg cvetic, ki se seveda le ob skrbni negi, drže leta in leta, tudi samo enoletne rastline, ki pa se prav zato, ker živijo le leto dni, kvečjemu do druge pomladi, razvijajo veliko bohotneje, rasto pa tudi precej hitreje.

Semkaj spadajo vse vrste lijana, reseda, kapucinke in druge. O njih negi ni treba veliko govoriti, ker je zelo preprosta in ne zahteva drugega, kakor da se vsak dan zalivajo. Spomladi se vsade semena v lončke ali zabojčke. Ta semena prav hitro vzkale, tako da se proti poletju razvijajo že v velike, košate cvetice. Seveda se drže le do zgodnje jeseni, potem ovenejo, in če niso obrodile in raztrosile semen, jih drugo leto ni več.

Vse pa so polne cvetja, dehtečega in brez duha, različnih barv in zato posebno priporočljive tamkaj, kjer

se želi okrasiti balkon ali veranda na najpreprostejši, pa najprijetnejši način.

V to vrsto spada tudi sobni bršljan, ki se drži več let. Lončki z mladimi sadikami bršljana se kupijo in postavijo na zračen, solncu dostopen prostor. Bršljan sicer ne rase preveč hitro, vendar se razvija na vse strani, sili v višino in na stran, proti juliju mesecu pa odpre male, svetlozelene popke in zacvete v bledovijoličastih barvah. Zemlja naj bo kolikor mogoče gozdnata, ki naj se ji pridene rahle vrtno in težke ilovnate zemlje in pa precej umitega peska. Zaliva se redno in vedno po dva, trikrat zaporedoma. Nege ne zahteva nobene, škropiti pa ga tudi ni treba.

Kakor bršljan, vendar s to razliko, da se njegovi brsti povešajo in viseč krase vsako okno, vsak domek, vsako sobo, so asparagusi. Navadni asparagus (ki mu ponekod pravijo tudi špargelj) je cvetica, ki jo danes nahajamo že povsod in ki poleg rednega, precej obilnega zalivanja zahteva kvečjemu še vsakoletno presajevanje in precej velik lonček za nemoten razvoj korenin in jajčku podobnih mesnatih rezervoarjev korenin. Razvija se zelo hitro, raste pa tem lepše, čim bolj je izpostavljen solncu in čim več ga zalivamo. Vendar na zemlji ne sme biti za prst visoka, stoječa voda. Če je zemlja že precej trda in razpokana, jo vsakih deset dni zrahljamo, da imajo koreninice lažji posej, mladi, blede špargeljnovi poganjki pa lažjo pot na dan.

Druga vrsta šparglja je stoječi špargelj s krono v obliki pinije, ki se razraste v majhne grmičke in ima iglice, gosto posute po lahkih vejicah. Njegova nega je ista kakor pri navadnem asparagusu, razlika je samo ta, da se počuti dobro samo v zelo rahli gozdnati zemlji, ki ji primežamo precej strohnelih listov (tako zvani «mul»). Ker uspeva samo v lahki prsti, v vrtni ali celo ilovnati pa se drži čemerno in le v velikih presledkih poganja nove brste, moramo biti pri zalivanju skrajno previdni, kajti taka zemlja se posuši veliko prej ko vsaka druga, vrh tega pa nas kaj lahko premoti gorenja plast zemlje, ker se nam zdi vlažna. Taka prst se posuši prej v notranjosti lončka kakor pa ododzunaj.

Špargeljni se razmnožujejo samo na ta način, da jih, kadar so že preveč bohotni in po več let stari, razpolovimo in obe polovici vsadimo v nova dva lončka.

Bellé Pavla, Beograd.

Domača obleka je prav tako potrebna kakor kostim ali večerna obleka. Niso pa vse domače obleke enake. Za ženo, ki opravlja vsa dela v gospodinjstvu sama, je najbolj praktičen delovni plašč iz enobarvnega pralnega blaga. Tak plašč mora biti precej širok, da se gospodinja pri delu lahko prosto giblje. Rokavi morajo biti široki, imeti morajo razporek in le ozke zapestnike, ki se odpno, da se rokav lahko zavija. Tudi žepov ne sme manjkati. Zvečer pa, ko je gospodinja vse postorila, ga rada sleče in obleče domačo obleko iz vzorčastega žameta ali flanele. Žena, ki je ves dan v službi in je doma le zvečer, kaj rada obleče komodno domačo obleko, da si odpočije in prihrani obleko za na cesto. Taka obleka je podobna gladki angleški, razloček je samo ta, da se zapenja spredaj s tremi ali štirimi gumbi in je prepasana v pasu. Sešita je iz mehkega volnenega blaga, navadno

iz temnega, s svetlim ovratnikom in zapestniki. Vedno pa ima dva velika žepa. Domača obleka je večkrat omalovaževana, a vendar bi morala biti vedno čista in izlikana kakor obleka za na ulico.

Zdaj, ko je plesna sezona, si gotovo marsikatera sama šiva plesno obleko. Paziti mora, da šiva vse šive, posebno pri tenki svili, na roko. Razen pralne in sirove svile se ne sme nobena likati s prevročim likalnikom. Najbolj pa škoduje likalnik, če je prevroč, taftu. Obleke iz žameta se morajo prikrojevati proti dlačicam, torej ravno nasprotno kakor pri drugem blagu. Žamet se sme likati le na ščetki ali pa napet. Na priloženi krojni poli je kraj za plesno obleko števil. 2 risan po zgornji širini 84 cm. Krilo je ravno, zvončasti deli so prikrojeni posebej in všiti. Ti deli so lahko tudi iz čipkaste blaga, ki je letos zelo moderno. Tudi za popoldansko obleko je kraj na krojni poli. Risan je po zgornji širini 88 cm. Če se dela obleka iz volnenega krepa, je treba krep pred prikrojevanjem prelikati čez mokro cunj, vsled česar se precej uskoči. Krilo je lahko gladko in ima le spredaj globoko gubo, ali pa je zvončasto. Na širokem pasu je na vsaki strani po en razrezan žep.

Opis slik na krojni poli števil. 11/12.

Plašč števil. 3 s kratkim kepom ima na predniku posnetek, hrbet pa gladek. Zapenja se na dva gumba. Kep je iz enega kosa in ima na rami posnetek. Lahko se pa naredi brez posnetka, če je ob strani šiv.

Bluza števil. 4 je lahko iz gladkega ali pa črtastega blaga. Če je iz črtastega, se prikroji plastron po širini, vse drugo pa po širini blaga.

Krilo števil. 5 je risano po bočni širini 104 cm. Pas in prednji del se prikroji v celem, krilo pa je položeno v gube. Če je krilo gladko, brez gub, mora imeti ob strani in zadaj majhne posnetke.

Deška srajca števil. 6. Najprej se naredi razporek na predniku, ki sega do polovice dolžine srajce. Naplečnik se prikroji dvojno in prišije na prednik. Na hrbtu se preostalo blago nabere ali pa položi v gube. Nanj se prišije najprej spodnji naplečnik, nato še vrhnji. Prednik in hrbet se sešijeta ob strani. Sešiti rokav se položi na srajco tako, da je rokav 3 cm višji od naplečnika, in se označi ob rokavu s kopirnim kolescem. Rokav se všije s ploščatim šivom. Vratni izrezek se izreže šele, preden se prišije ovratnik. To pa zato, da se izrezek ne razvleče.

Naročnice, ki žele kroje, naj pošljejo na uredništvo natančne mere in obenem tudi denar za kraj in znamko za odgovor.

Mere so:

a) za bluzo: zgornja širina, širina v pasu, širina v bokih, cela dolžina bluze (zadaj od vratne izreze po sredini hrbta navzdol), širina roke nad komolcem, širina zapestja in dolžina rokava (od rokavne izreze po prednjem šivu do zapestja);

b) za krilo: širina pasu, širina bokov, dolžina krila (od pasu navzdol);

c) za obleko: vse mere kakor za bluzo in krilo, če je obleka priležna, tudi dolžina životka spredaj in zadaj in cela dolžina obleke (spredaj od vratne izreze do tal, zadaj od vratne izreze po sredini hrbta navzdol do tal, in koliko naj bo krilo krajše od tal).

Kroj za bluzo ali krilo stane 7 Din, za popoldansko obleko 15 Din, za plesno obleko 20 Din, za plašč 20 Din, za kostim 20 Din, otroški kraj 15 Din.

Odkod imena tkanin.

Astrahan po znanem vzhodnoruskem mestu. — Atlas iz arabskega atlas = oguljen, gol, gladek (od

glagola talasa = izbrisal je). — **Batist** po Baptistu Chambrayu (v 13. stoletju), prvem izdelovalcu. — **Baršun** (spaceno baržun) iz madžarskega bársony, to pa po osm. in zahodnem posredovanju iz arabskega barrakan. Da so poznali baršun že stari Grki in da je klasična Grčija «prava domovina» baršuna, je pomota, ki je morda nastala iz navedbe (v kaki knjigi), da je ime žamet iz srednje grške besede heksámitos. Srednja grščina se je pa govorila šele od 11. stoletja po Kr. dalje! Stari Grki niso poznali baršuna, zato tudi niso imeli izraza zanj. — **Brokat** je iz italijanskega broccato, deležnika od broccare = štikati, vesti. — **Cheviot** po škotskem gorovju Cheviots, kjer redijo izvrstne ovce za volno. — **Chiffon** (šifon) iz francoskega chiffon = cunj, kos blaga. — **Crépe**, francosko, iz latinskega crispus = kodrav, kuštrav. — **Damast** po mestu Damasku v Siriji. — **Delaine** je skrajšano iz francoskega mousseline de laine = mušelin iz volne. — **Etamin** iz francoskega étamine, to pa iz latinskega staminea = poln niti ali vlakni; vlaknast. — **Felbel** iz italijanskega felpo = kosmata tkanina (to iz latinskega fibra = vlakno). — **Flaus** iz srednjenemškega vlus = runo, ovčja dlaka. — **Friz** iz francoskega drap frisé = počesano (počohano) sukno. — **Kaliko** iz francoskega calicot, t. j. blago iz mesta Kalikata v Vzhodni Indiji (odkoder se je začelo to blago uvažati). — **Kalmank**, **kalmuk** iz srednje grškega kamelavkion = čepica iz velblodove dlake. — **Keper** iz nizozemskega keper = bruno, ki se končuje s kljuko. — **Kambrik** po imenu francoskega industrijskega mesta Cambrai. — **Lasting**, angleško = trpežen, trajen. — **Nanking** po kitajskem mestu Nankingu (v okolici raste rumenkast bombaž). — **Oxford** po angleškem mestu. — **Piké** iz francoskega deležnika piqué = prešit, štepan. — **Pliš** iz francoskega peluche, to pa iz italijanskega peluccio = dlakast. — **Rips** iz angleškega ribs = rebra. — **Satin** (francosko) v 16. stoletju iz arabskega asejtunij (po imenu nekega kitajskega trgovinskega mesta). — **Stramin** iz nizozemskega stramija, to pa iz starejšega stamijne, kar je iz starofrancoskega estamine (iz lat. stamineus = vlaknast, poln niti). — **Shirting**, angleško, od shirt = srajca. — **Šantung** po imenu kitajske pokrajine šantung, v kateri se izdeluje dobra svila. — **Velours**, francosko, iz latinskega villosus = kosmat, dlakast. — **Zefir** preko francoščine iz starogrškega zephyros = lahka sapa. — **Žamet** iz nemškega Sammet, to pa po romanskem posredovanju iz srednje grškega heksámitos = tkanina s šesternim osnutkom. — **Žida** iz srednjenemškega side, to pa iz provansalskega, španskega in severnoitalijanskega seda, kar je iz latinskega seta = ščetina, pozneje = dlaka, žima; sirova svila je po svoji zgradbi slična konjski dlaki ali žimi. I. Košťál.

ALI JE SEDANJA UČEČA SE MLADINA RES SLABŠA?

Velika vojna, ki je divjala štiri leta ter uničila toliko materialnih pa tudi moralnih dobrin, ni izpremenila le državnih mej, temveč je predruščila tudi naše mišljenje in izpremenila socialno življenje.

Tožili so in še tožijo o propadu tako zvanega srednjega stanu, ki da so ga povojne razmere pahnile v

materialno in z njo tudi v duševno bedo. To občutijo seveda najbolj države premaganke, skoro nič manj pa tudi države zmagovalke.

A ne samo srednji sloj, tudi delavci in kmetje občutijo posledice vojne vihere, tako da moramo reči, da živimo danes vsi v drugačnih razmerah kakor pred vojno.

Zlasti mladina, ki se šola, je stopila na čisto izpremenjena tla. Boriti se mora z drugačnimi zaprekami, kakor so se borili stari. Reševati mora nove in ne lahke naloge, ki izvirajo tako iz predruščanih gmotnih razmer kakor tudi iz prevrednotenja moralnih dobrin.

Poglejmo malo, kako so nove razmere vplivale na dijaško življenje, ter se omejimo za zdaj na gmotno stran in na to, kar je s tem v neposredni zvezi.

Večkrat se slišijo glasovi, ki tožijo, da je današnja mladina vse preveč materialna, da ne priznava več idealov, za katerim so stremeli stari. Če odmislimo splošno, tako rekoč neumrjočo navado, da človek rad hvali stare čase in graja sodobnost, moramo priznati, da je današnja mladina res drugačna, kakor je bila v «starih, dobrih časih». S tem pa še nismo priznali, da je slabša, da je materialna v onem slabem pomenu besede, kakor jo rabimo v takih jeremijadah. Če hočesh pravilno soditi, moraš vse dobro pretehtati. Kdor pozna razmere, ve, da se danes tako od srednješolske kakor od visokošolske mladine ne zahteva manj znanja kakor nekoč. Programi se niso skrčili, temveč razširili; poleg tega ne pozabimo, da vede, zlasti tehnične, silno napredujejo, kar tudi vpliva na zahteve, ki jih stavijo šole na mladino.

Tudi niso redki glasovi, ki zamerjajo mladini, da je tako močno vzljubila sport, ki da ji jemlje dragoceni čas, ki bi ga morala uporabiti izključno za izobrazbo, boljše povedano, za učenje. Tu sicer ni mesto, da bi utemeljevali upravičenost sporta pri učeči se mladini, vendar moramo tudi tu pribiti, da stojimo na stališču, da ima pravi sport toliko vzgojnih in tudi sicer koristnih momentov, da se nam zdi njega obsojanje, da se milo izrazimo, le preveč zastarelo, stališče, ki so ga napredni narodi že zdavnaj premagali in ki prav za prav niti tako novo ni, ker so ga poznali že antični narodi, na katere se tako radi sklicujejo zagovorniki stare šole, ki ni dala sportu vstopa med mladino.

Kakor v sportu, tako se je mladina preorientirala tudi drugod. Skoro lahko rečemo, da dijača, ki ga pozna študentovska pesem, ni več. Izginila je tudi vesela dijaška družba, ki se je zbirala vsak dan v gostilnici. Tudi tisti studentus viaticus, potujoči dijak, je odjadral v neznane nam kraje. «Škoda te romantike!» mi poreče osiveli prijatelj. «Saj zate še obstoja ta romantika, zate, ki živiš v spominu na stare, dobre čase!». Mladina pa ne more v to romantiko. Zato ne, ker ne utegne, ker se mora boriti za vsakdanji kruh. Zato pa je bolj dejavna, bolj borbena. Odmora in razvedrila si išče v sportu, tista stara romantika ji je odveč.

Z obubožanjem srednjega stanu, z navalom proletarskih otrok na šole se je študentovsko življenje dokaj izpremenilo. Neka statistika s tehnične visoke šole v Berlinu nam kaže, da je to, kar je bilo nekoč izjema, danes pravilo.

Borni dijaški kruh so si morali služiti tudi naši močje in med njimi ne najslabši. Primož Trubar je bil cerkveni pevec, Jurčič in Stritar sta bila domača učitelja. Tudi Jenko je jedel ta grenki kruh. Kako mu je presedalo «posoditi bedakom glavo in srce», vidimo iz njegove pesmi «Trojno gorje».

A vrnimo se k omenjeni statistiki berlinske tehnične visoke šole, da ne zaidemo preveč na stranpoti! V Nemčiji so po visokih šolah ustanovili mesta, ki posredujejo dijakom postranski zaslužek. Oglejmo si statistiko takega mesta na berlinski tehniki, ker je jako poučna in dobro osvetljuje socialne razmere današnjega dijaštva in nam predočuje boj, ki ga mora boriti dijak, da sploh more obiskovati šolo.

Po tej statistiki je pri tem posredovalnem uradu iskalo postranskih služb v zadnjem študijskem letu nad 1500 dijakov. Vsi seveda niso bili tako srečni, da bi dobili zaproseno mesto, ker je bilo za vsako službo 20 do 30 prosilcev in je bilo oddanih le kakih 500 služb. Ironija ironij: tudi pri dijaštvu moramo govoriti o nezaposlenosti.

Zanimivo je slišati, kakšne službe so se podeljevale dijakom. Upoštevati moramo pri tem, da so to postranske zaposlitve visokošolcev, ki morajo poleg tega sedeti po sedem in več ur pri predavanjih in vajah. Zato lahko sprejemajo le službe, ki ne zahtevajo celodnevne dela. Omenjeni posredovalni urad je podeljeval službe prodajalcev časopisov, nočnih čuvajev, filmskih statistov, privatnih detektivov za nesrečne zakone, šoferjev, tolmačev, vodnikov za tujce in podobno.

Marsikatera kapela v nočnem lokalu je sestavljena iz samih akademičnih slušateljev. Tudi ni nič čudnega, če se šofer avtotaksa ustavi pred predavalnico visoke šole, pusti za eno uro voz pred poslopjem ter skoči k važnemu predavanju, ki ga noče zamuditi. Malokomu, ki se zabava pri šampanjcu o pozni uri v nočnem kabaretu, utegne biti znano, da bo «hudomušni» plesalec, ki mu kaže svojo umetnost, čez nekaj ur reševal integrale ali se ukvarjal s problemi moderne arhitekture.

Brezskrbni meščan, ki hodi rad gledat filme in nato gasit žejo v udobno restavracijo, kjer morda v domoljubnem zanosu potoži o današnji mladini brez idealov, gotovo ne ve, da je bil veliki film, ki ga je danes videl, izdelek s pomočjo najetih in najbrže slabo plačanih dijakov akademikov.

Zgoraj smo v šali omenili brezposelnost pri dijakih. Tudi ta brezposelnost ima za tiste, ki si morajo služiti dijaški kruh z delom, usodne posledice. Ker je mnogo povpraševanja po službah, je izrabljanje dijaških delovnih moči na dnevnem redu. Tako ima dijak poleg izgube časa, ki ga je moral ukrasti študiju, še to nesrečo, da ni tako plačan za naporno delo, kakor bi bil kak drug manj odvisen ponudnik.

Da se je ob takih razmerah morala nehati tista opevana romantika dijaškega življenja, je nujno in jasno. Vprašanje je le, kako to vpliva na bodoče predstavnike akademičnih poklicev. Gotovo je, da marsikdo pod dvojno težo omahne in da ne doseže postavljenega si cilja, prav tako pa je tudi jasno, da prihajajo iz te trde in — lahko rečemo — socialno krivične šole resnejši in zrelejši možje, ki se z njimi po svoji vrednosti niti primerjati ne morejo tisti «stari semestri», ki so v minuli romantični dobi le preveč veseljačili.

—c.

„STO ZLATIH NAUKOV“

Vam pošljemo

za 6 dinarjev.

V knjižici je popisana razdelitev dela za teden dni od jutranje ure ponedeljka do sobotnega večera. Poleg tega je v knjižici 100 preizkušenih naukov, ki Vam olajšajo Vaše težko gospodinsko delo.

Sporočite svoj naslov:

Ljudski tiskarni v Mariboru, Sodna ul. 3/a.

NASA DECA

Kaj bo pa zdaj?

Slabeltova Maruša iz Marenberga v škafu.

19 mesecev stara «Pužikova» Zimmerjeva.

Pazite na zdravje svojega ljubega otroka, varujte njegovo občutljivo kožo pred vsakršnimi dražmi, pa bo otrok vedno zdrav in veder. Če boste uporabljali pravo

lahko otroško milo Paracelsus

pri vsakodnevnem kopanju, boste najbolje skrbeli za zdravje svojega otroka.

Zahtevajte zatorej vselej samo lahko otroško milo Paracelsus.

Dveletna Sonja Župankova iz Nove cerkve pri Celju.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

A. K. L. Priporočamo vam, da si nabavite dr. Dražaševu knjigo «Novorojenček in dojenček» za 24 Din, ki vam jo pošlje Tiskovna zadruga v Ljubljani.

K. P. M. 1.) Izvajala sem vaje po članku «O shujšanju». Dobila sem hude bolečine. Ne vem, ali so to bolečine od vaj ali od kopanja v mrzli vodi. 2.) Kakšno ščetko naj kupim za nego telesa? 3.) Ali mi morete priporočiti aparat «Elma» za ondoliranje las? 4.) Ali mi morete priporočiti preparat «Embrodanya» za pridobitev vitkega stasa?

Odgovor: 1.) Bolečine, ki jih imate v zgornjem delu telesa, so najbrže od gimnastičnih vaj, kajti če človek ni vajen telovadbe, se razbole prvi čas vse mišice. Lahko ste se tudi pri kopanju v mrzli vodi prehladili in so bolečine revmatičnega značaja. Nadaljujte svojo metodo, samo previdno in ne pretirano. 2.) Za nego telesa so najboljše ovalne krtače iz morske trave, ki so primerno trde in zato prikladne za masažo. Take krtače se lahko prekuhajo, ne da bi postale pri tem mehke. 3.) Aparata «Elma» za ondoliranje ne poznamo. Gotovo pa je uporaba tega aparata za lase bolj priporočljiva kakor vsakdanje ondoliranje las z vročimi škarjami. 4.) Preparat «Embrodanya» ne poznamo in se zato ne moremo izjaviti.

V prihodnji številki objavimo obširen članek o debelosti oziroma kako si ohranimo vitek stas. Upamo, da dobite v njem vse, kar vas zanima in kar utegnete s pridom uporabiti.

G. M. P. R. in F. R. L. Pljučni katar se stopnjuje na več stopenj. Vsaka stopnja pa zahteva posebno zdravljenje, kar pa more predpisati samo zdravnik, ki vas preišče. Zato vam svetujemo, da se obrnete na specialista za pljučne bolezni.

Gg. I. R. K. in J. H. L. Angleška bolezen ali rahitis. Bolezen, ki je vzrok, da matere tolikokrat s skrbjo pogledujejo svoje malčke in se povprašujejo, kje bi bil vzrok njih bledolichnosti in jokavosti, je ra-

hitis ali angleška bolezen. «Angleška» imenovana zato, ker jo je v 17. stoletju prvi popisal angleški zdravnik.

Rahitis obiskuje zlasti otroke revnih staršev, pa tudi otrokom, ki žive v boljših življenjskih pogojih, večkrat ne prizanese. Jedro te bolezni, ki se pojavlja v najnežnejši otroški dobi — od tretjega meseca do dveh let — leži v kosteh. Kost postane mehkejša in upogljiva, kar ima za posledico, da se vsled teže telesa skriva. Angleška bolezen se pojavlja najrajši pri otrocih, ki niso imeli sreče, da bi jih mati dojila, ampak so bili vezani na prehrano s kravjim mlekom.

Rahitis nastopa izpočetka tako neopaženo, da postanejo nanjo pozorni starši šele ta čas, ko je bolezen že v svojem popolnem razvoju.

Izpočeta postajajo otroci nemirni, mnogo kričijo, se pote v glavo in drgnejo z njo ob blazino. Lobanjske kosti, zlasti kosti na zaglavju, so mehke, mečava na temenu se dolgo ne zapre. Tudi zobje se zakesnijo v svojem razvoju, so nazobčani in se radi kvarijo.

Otroci, ki so s svojimi prvimi koraki že razveselili svoje starše, prenehajo hoditi. Nad zapestnim in nad skočnim sklepom se napravijo kostne zadebeline, kosti zlasti spodnjih okončin pa se vsled telesne teže začno kriviti, zaradi česar otroci pri hoji racajo. Hrbtenica ostane ravna, dokler otroci ravno leže. V tistih primerih pa, kjer starši silijo otroke, da sede ali pa jih nosijo po rokah, se zgodi, da se tudi hrbtenica skrivi. V tem času in v tej bolezni imajo svoj izvor izpremembe v medenici, kar ima večkrat težke posledice v poznejših porodih.

Slabo razpoloženje in jokavost tako bolnih otrok pa izvira iz dejstva, da so izpremembe v kosteh zvezane z bolečinami, ki se pojavijo, kadarkoli se mali bolniček dvigne v naročje, posadi, sili h hoji ali pa celo pretepa.

V zvezi s to boleznijo je tudi bledolichnost otrok in pa pljučna obolenja.

Bolezen traja navadno več mesecev ali pa celo več let, nakar začno otroci zopet hoditi, kosti rasti in se bolezenski znaki pomalem zopet izgubljajo.

Kako ohranimo naše malčke pred angleško boleznijo? To vprašanje zanima matere. Izbruh bolezni pa spada v roke zdravnika.

Predvsem nasvetujemo materam, da hranijo dojenčke z lastnim mlekom! Kadar pa je takšna prehrana iz katerega koli tehtnega vzroka nemogoča, je treba posebno paziti na to, da ne dobe otroci preveč ali pa samo kravje mleko za hrano. Za dojenčka n. pr. zadostuje v tem primeru 600 gr kravjega mleka na dan, v drugem letu pa 500 gr ali pa še manj. Zelo priporočljivo je hraniti otroke z mešano hrano, ki naj obstoja iz zgoraj omenjene množine mleka, iz juhe, zelenjave in sadja, ker je takšna hrana bogata vitaminov.

Dojenčkom smemo že od tretjega meseca dalje dati saujevega soka, pomaranče, limonado, od petega ali šestega meseca dalje pa zelenjavo. Pri tem zmanjšamo množino mleka na pol litra, vračunjeno v to tudi zakuhano mleko.

Velike važnosti pa je v boju proti tej bolezni solnce. Otroci naj bodo čim več na solncu in svežem zraku, in to primerno toplo oblečeni tudi v zimskem času. Na ta način se bodo matere iznebile težkih skrbi za svoje malčke in bodo ekonomsko postopale z novo generacijo.

Dr. Mira Finkova.

Poročila se je naša naročnica gospodična Jožica Satoškova iz Črnomlja z gospodom Francetom Lešnikom iz Trstenega pri Dubrovniku.

Iskreno čestitamo!

Vaše zrcalo pravi: „Lepa si potom Elide!”

Toda dve kremi morata biti: Elida Coldcream za čiščenje in hranjenje kože ponoči. — Elida Creme de chaque heure, ki jo tisoče dam čisla kot najboljšo kremo sveta. Ta se takoj vsrka v kožo ter ima presenetljivo zdravilen učinek. — Koži daje mnogo občudovano, zaželjeno alabastru enako barvo.

ELIDA KREME

ŽENSKI POKRET

F. Mohorčičeva:

Tretje svetovne ženske igre v Pragi

(III. Jeux Feminins Mondiaux.)

(Nadaljevanje.)

Tekmovanje se je vršilo v tehle disciplinah: prosti tek, tek z zaprekami, skok v višino z zaletom, skok v daljavo z zaletom, metanje kroglice (težke 4 kg), metanje diska (težkega 1 kg), metanje kopja (težkega 600 g) in štafeta; prosti tek na 60, 100, 200 in 800 m in tek z zaprekami na 80 m; štafeta 4×100 m.

Naše atletke so tekmovali v vseh disciplinah, le troboja (teka na 100 m, skoka v višino in metanja kopja, za katerega pa se je treba posebej prijaviti) se ni udeležila nobena. Tek na 100 m in skok v višino bi jim ne delala preglavice, pač pa niso bile pripravljene na metanje kopja.

Končni uspehi: 90 m z zaprekami, finale: 1. Švedinja Jakobson, 12·4 sek., 2. Nemka Pirch, 12·7 sek., 3.) Nemka Birkholz, 12·7 sek., 4. Poljakinja Freiwald, 12·8 sek., 5. Japonka Nakanichi, 6. Angležinja Cornell.

60 m prosti tek, finale: 1. Poljakinja Walasiewicz, 7·7 sek., 2. Nemka Gelius, 7·8 sek., 3. Japonka Hitomi, 7·8 sek., 4. Angležinja Walker, 8 sek., 5. Francozinja Radideau, 6. Nemka Kellner.

100 m prosti tek, finale: 1. Poljakinja Walasiewicz, 12·5 sek., 2. Holandka Schnurman, 12·6 sek., 3. Nemka Gelius, 12·6 sek., 4. Angležinja Hiscock, 12·7 sek., 5. Angležinja Ridgley, 6. Holandka Ler Horst.

200 m prosti tek, finale: 1. Poljakinja Walasiewicz, 25·7 sek., 2. Holandka Schnurman, 25·8 sek., 3. Angležinja Halstead, 26 sek., 4. Nemka Lorenz.

800 m prosti tek, finale: 1. Angležinja Lunn, 2 : 21·9 minut, 2. Nemka Dolinger, 2 : 22 min., 3. Švedinja Loven, 2 : 24·8 min., 4. Poljakinja Kilos, 5. Angležinja Christmas, 6. Francozinja Batu.

Štafeta 4×10 m, finale: 1. Nemčija, 49·9 sek., 2. Anglija, 50·5 sek., 3. Poljska 50·8 sek., 4. Japonska 52 sek., 5. Francija, 6. Avstrija.

Skok v daljavo, finale: 1. Japonka Hitomi, 5·90 m, 2. Angležinja Cornell, 5·76 m, 3. Nemka Griem 5·71 m, 4. Švedinja Jakobson, 5·65 m, 5. Nemka Schlarp 5·52 m, 6. Estonka Teitelbann, 5·38 m.

Skok v višino, finale: 1. Nemka Braumüller, 157 cm, 2. Holandka Gissolf, 157 cm, 3. Nemka Notte, 153 cm, 4. Angležinja Okell 150 cm, 5. Angležinja Milne 150 cm, 6. Slovenka Tratnik, 145 cm.

Metanje kopja, finale: Nemka Schuman, 42 m 52 cm, 2. Nemka Hargus, 40 m 99 cm, 3. Japonka Hitomi, 37 m 1 cm, 4. Francozinja Warnier, 34 m 73 cm, 5. Švedinja Swedberg, 34 m 18 cm, 6. Holandka Rombout, 32 m 78 cm.

Klasifikacija troboja. Dosegle so: 1. Nemka Braumüller 200 točk, 2. Japonka Hitomi 194 točk, 3. Švedinja Swedberg 175 točk, 4. Nemka Griemme 167 točk, 5. Italijanka Borsani 147 točk, 6. Estonka Teitelbaum 146 točk, 7. Angležinja Cornell 124 točk, 8. Angležinja Okell 122 točk, 9. Čehinja Sychrová 118 točk, 10. Čehinja Hanzlíková 113 točk, 11. Japonka Hamazaki 94 točk.

Da bo pregled sportnih uspehov nazornejši, navajam tu posamezne svetovne rekorde, dosežene na raznih tekmah: V prostem teku na 60 m je postavila svetovni rekord (7·6 sek.) Čehinja Mejzlíková v Parizu leta 1922.

v tubah
v 6 barvah

za modne čevlje

Na 100 m Kanadka Cook v Halifaxu leta 1928. (12 sek.). Na 200 m Japonka Hitomi (24·07 sek.) v Miyoshitu leta 1929. Na 800 m Nemka Radke (2 : 16·8 sek.) v Amsterdamu leta 1928. Za štafetni tek 4×100 m Kanada v Amsterdamu leta 1928. (48·4 sek.). Za tek z zaprekami na 80 m (8 zaprek) Čehinja Sychrová (12·2 sek.) v Pragi leta 1928. Za skok v višino z zaletom Holandka Gissolf (160½ cm) leta 1929. v Maastrichtu. Za skok v daljavo z zaletom Japonka Hitomi (598 cm) v Osaki leta 1928. Za metanje kroglice z eno roko Nemka Haublein (12 m 85 cm) leta 1929. v Frankfurtu. Za metanje kroglice z obema rokama Nemka Jungkuntz (21 m 27 cm) v Ulmu leta 1929. Za metanje kopja Nemka Hargus (38 m 39 cm) leta 1929. v Frankfurtu. Troboj: 100 m 12·4 sek., skok v višino 145 cm, metanje kopja 33 m 13 cm. Rekord je postavila Japonka Hitomi leta 1929. v Miyoshitu.

(Dalje prihodnjič.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

K. D. v P. Kako se dajo najlepše in najhitreje osnažiti predmeti iz nikla?

Odgovor: Če so niklasti predmeti samo motni in ne zarjaveli, potem je najboljši tale pomoček: 50 delov alkohola pomešamo z enim delom žveplene kisline. S to tekočino namažemo predmete, jih takoj nato obrišemo, izperemo s čisto vodo in odrgnemo do suhega z žaganjem.

Berta M—č, G. Po desetletnem nesrečnem zakonu sem se ločila. Čez leta sem spoznala moža, ki sem ga cenila in spoštovala. Po temeljitem preudarku sva se vzela. Vse, kar sem prej pogrešala, mi je dal moj drugi mož. Imava tudi dečka, ki je najina sreča in ponos. Jaz pa imam iz prvega zakona 15letno deklico, ki se z očmom nikakor ne moreta. Večni prepiri med obema mi grene življenje. Vse moje lepe besede so zastonj. Kaj naj storim? Nobenega ne bi rada žalila, nobenega ne morem pogrešati. Da bi pa dala svojo hčer v internat ali kaj podobnega, mi manjka denarja.

Odgovor. Obnašanje Vaše hčere je morda nekakšen protest proti Vašemu sedanjemu možu. Vzrok je lahko različen: ali je naščuvana od Vašega prvega moža ali pa je to nekakšna otroška ljubosumnost, ki se je otrok niti sam ne zaveda. Sicer je pa vseeno, kaj je vzrok, da se Vaša hči tako vede proti svojemu očmu. Pišete, da živite z možem srečno in zadovoljno, torej mora biti vsekakor dober človek, s katerim se dá živeti, in gotovo ne zahteva od Vaše hčere nič nepravilnega. Zato morate potegniti vedno z možem in ne smete v napačni materinski ljubezni dajati otroku potuhe. Če se otrok ne nauči že v mladosti spoštovanja do ljudi, ga to kesneje bridko nauči življenje. Jaz na Vaši stopnji bi poslala hčer za leto dni k tujim ljudem, kjer bi v najkrajšem času spoznala, kako lepo ji je bilo doma.

O. V. iz B. Kako naj izlikam svojo jopico iz kožuhovine? Kožuhovina je še dobro ohranjena, samo usnje je že slabo.

Odgovor. Jopica iz kožuhovine se ne sme likati, ker bi se čisto uničila. Tudi uskočila bi se, pa če bi bila kožuhovina še tako dragocena in pristna. Tu Vam lahko pomaga samo krznar, toda če je usnje od starosti že tako slabo, kakor pravite, potem bi se to pač ne izplačalo. Toda, kakor rečeno, samo z likalom ne blizu, ker bi se kožuhovina popolnoma zvila.

Mara S., Ljubljana. S čim naj osnažim rdeč usnjen pas?

Odgovor. Denite pas v kozarec bencina, ga pustite nekaj minut v njem, potresite nato dobro kozarec, vzemite pas in ga položite na mehak kos blaga ter ga hitro podrgnite po dolgem, da se posuši. Ker barvano usnje zelo rado izpremeni barvo, ne smete pasu samo na nekaterih krajih drgniti, ker bi sicer postal lisast. Za čiščenje barvastega usnja je edinole bencin. Druge tekočine napravijo usnje trdo in krhko. Z zelo umazaniam usnjem pa se sploh ne dá kaj prida napraviti. Kajti če bencin barvo razkroji, potem je treba pas vnovič pobarvati, kar pa napravi najbolje strokovnjak.

Rija A., Maribor. Ali se dajo steklene rese pri lestenču čistiti, ne da bi jih bilo treba sneti?

Odgovor. Steklene rese pri lestenču lahko osnažite tudi, ne da bi jih sneli. V lavor s svežo vodo zlijte malo terpentinovega cveta, pomočite v to tekočino kos srnje kože ali pa gobo iz srnjega usnja, jo dobro ožmite in obrišite z njo steklene rese. Nazadnje jih pa obrišite še s suho krpo. Tudi s poliranega pohištva se s takšno dobro ožeto gobo lepo obriše prah.

Meta K., R. Moj mož mi nikakor ne pusti, da bi začela hoditi k telovadbi, češ da je to samo za mlada dekleta, ne pa za omožene ženske. Ker je že deset let minilo, kar sem pustila telovadbo, sem že sama začela dvomiti, ali bom še za to. Stara sem trideset let in imam dva otroka. Jaz bi pa prav zaradi otrok še posebno rada začela zopet telovaditi, da bi potem tudi z njima doma lahko telovadila. Kako naj svojega moža pregovorim?

Odgovor. Če hočete telovaditi zaradi telovadbe, potem bi Vam pač Vaš mož ne smel braniti. Kakor je videti, ste se že zgodaj omožili in spadate zaradi otrok že k starejši generaciji. Primerna telovadba pa je prav vsem, zlasti še starejšim ženskam, nujno potrebna, če se hočejo ohraniti mlade in elastične. Govorim iz izkušnje. Telovadim že 23 let, zdaj seveda samo še proste vaje. Moja omožena hči, ki ima tudi dva majhna otroka, je takoj zopet začela telovaditi, čim sta bila otroka iz najhujšega. In zdaj že tudi mala dva z njo telovadita. Torej le pogumno v telovadnico!

Pazite na dvoje!

1. Omehčajte pretrdo vodo z navadno vodo.
2. Perite dosledno le s pravim domačim

TERPENTINOVIM MILOM

Kar neverjetno se mi zdi, da bi se dandanes še dobil razumen mož, ki bi zabranjeval svoji ženi telovadbo.

G. Iva J. B. Zavese, posteljna pregrinjala in blazine dobite pri Umetno-obrtnem ateljeju L. Matjanu, Ljubljana, Gradišče.

Z. K. N. Vprašanja ne razumemo. Pišite razločno!

Lina G. Lj. Odgovorimo prihodnjič. Vsem ostalim smo odgovorili pismeno.

I.

Imam moža, o katerem moram reči, da je dober in skrben oče svoji družini. Je pa strasten kvartopirec. Vse nedelje in veliko noči prekvarta s svojimi tovariši. Večkrat se zgodi, da zaigra velike vsote. Potem pa se kesa in me na kolenih prosi odpuščanja. Vsa družina trpi pri tem.

Kaj naj ukrenem, da se bo odvadil te grde strasti?
Nesrečna Lenka.

II.

V mojega moža so zaljubljene vse ženske. Je lep, visok mož in zna tako sladko govoriti, da ni nič čudnega, če ženske noré za njim.

Da meni ni to pogodu, je jasno.

Pri tem pa je preko mere gizdav in domišljav.

Doslej še ne morem reči, da bi mi bil nezvest. Ima pa preveč priložnosti, da se tudi to lahko zgodi, čeprav me ima na svoj način zelo rad.

Kako naj moža odvrnem od greha? Zora P. M.

KAJ MI JE INI KAJ MI NI VŠEČ PRI ŽENI?

I.

Tale rubrika mi je po volji. Povem pa takoj, da se prav nič ne bojim povedati ženi resnico iz oči v oči, kadar gre za kakšno važno vprašanje. So pa gotove delikatne stvari, ki se ne morejo povedati kar tako v obraz, če nočem, da bo jok pri hiši.

Torej k stvari. Oženjen sem devet let. Ženo imam še vedno rad. Zadnja leta pa žena svojo zunanost močno zanemarja. Ne dá nič na nego kože niti ne gleda na svojo zunanost. Le kadar gre z doma, se načička in nalepotiči, kolikor se pač še more. Doma pa hodi z razmrščenimi lasmi, s strganimi copatami in neurejeno toaleta. Seveda to meni ni všeč. Če jo pa tako mimogrede opozorim na te nedostake, ima pa takoj solze v očeh, češ da je ne maram več.

Kako naj jo torej pripravim do tega, da bo žrtvovala za nego polti in za toaleta vsak dan vsaj pol ure.

R. I., Lj.

II.

Mogoče sem prvi, ki izkoristim Vaš kotichek za moške. Imam deklo, s katerim se v kratkem poročim. Dekle pa silno rado pleše. Saj ji plesa ne branim. Toda ima to grdo navado, da se popolnoma privije k moškemu telesu, kar mi seveda ni všeč. Nekolikokrat sem jo že opozoril na to, ona pa se mi je smejala, češ da sem ljubosumen. Pri tem je trdila, da se pri modernih plesih ne more drugače plesati, če se ne nasloni na moškega z vsem telesom. Prepričan sem, da pri tem ne misli prav nič slabega.

Kaj naj storim? Naj ji li prepovem ples ali pa naj mirno gledam, kako se drugi moški poltno naslanjajo ob mojem dekletu?

Zaročenec.

III.

Moja žena se mi je po prvem porodu zredila za 15 kg, tako da je izgubila svojo vitkost. Ima strašen apetit in leze vsak dan bolj narazen. Ne stori pa prav nič, da bi dobila zopet prejšnjo elegantno zunanost.

Meni so pa bile debele žene že od nekdaj odvratne. Zato sem ji svetoval, naj telovadi, naj se giblje in naj hodi z menoj na planine. Hočem, da dela z menoj smuške partije in sem ji napravil nekakšen program, kako bi se pridobila prejšnja linija.

Moja žena je pa preveč navezana na otroke in noče prav nič slišati o kakem sportu in skupnih izletih. Pravi, da ji je otrok več ko sto vitkih linij.

Saj je prav lepa taka materinska ljubezen, toda ali sme pri tem zavračati vse moževne želje?

Pripomba uredništva.

Iz poslanih dopisov vidimo, da čitateljice in čitatelji niso prav razumeli, kaj smo hoteli z novimi rubrikami. Predvsem to, da dopisovalke in dopisniki opišejo svoje težave. S tem bi dobili razne zglede, kaj žene ljubijo na svojih možeh in kaj grajajo. Marsikateri moški bi našel s čitanjem tega koticčka svojo sliko in bi se lahko poboljšal. Isto velja za moški kotichek.

Pisma, ki smo jih doslej prejeli, pa iz zveze vajo vsa na vprašanja. Zato prosimo naše čitateljice in čitatelje, da v kratkih besedah svetujejo na zgornja vprašanja.

Pripominjamo pa, da bomo iz dopisov posneli samo glavne stavke, ker bi bilo premalo prostora, ko bi hoteli objavljati pisma z vso vsebino.

Kaj naj stori žena, ki služi sama, pa ji mož prvega vsakega meseca odvzame ves denar, ne da bi z njo skupno obračunal stroške v gospodinjstvu in druge izdatke, ampak preko njene glave uredi vse sam? Žena se je pritožila, a mož je odvrnil: «Kadar boš delala vse, kar dela tvoja dekla, dobiš njen (deklin) zaslužek.» Seveda je mož pozabil povedati, kako naj žena strne dva poklica v enega. Pripominjam pa, da vodi gospodinjstvo sama in da dela služkinja le tista dela, ki so njej pretežka. Za tri majhne otročičke skrbi čisto sama podnevi in ponoči. Šiva vse obleke in perilo sama, pospravi stanovanje, še preden odide z doma, in ko se vrne, si ne dá počitka, ki bi ga bila tako zelo potrebna! Matere bodo že vedele, koliko dela je z majhnimi otroki. — Ali ni za tako ženo ponižujoče, da je prav za prav na slabšem ko njena služkinja? Nima niti dinarja, da bi ga dala prosečemu revežu. Ali ji bo berač verjel, da ima manj ko on? In vendar je tako, in to v dobi, ko se ves moški svet norčuje iz moderne žene.

LEPOTIČJE

Rada bi bila mlada in lepa

(Nadaljevanje.)

Protj gubam okrog oči pomaga kamilični čaj.

Izreden lepotni pomoček je kamilični čaj. Prav tako preprosto, kakor zanesljivo sredstvo. Posebno takrat, če hočeš, da boš hitro videti sveža in gibka. Popari dve čajni žlički kamilic in pusti čaj, kake pol ure, da se ohladi. Nato namočiš v čaju kos tenkega platna, najbolje žepni robec, ga ovij in si pokrij z njim obraz. Lezi, deni čez

Fot. Ernst Schneider, Berlin.

LIANE HAID

divna filmska umetnica, neguje svoje biserne zobe samo s Kaliklora zobno pasto. Manjša tuba Din 9—, velika Din 14—.

Zaloga: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica šte. 5.

Ob neprijetnem vremenu, pa tudi sicer v hladnejših letnih dobah natrite svoj obraz in roke vsak dan z Nivea-Creme, a ne samo zvečer, ampak tudi zjutraj, preden stopite na ostri zrak.

NIVEA-CREME

obvaruje Vašo kožo pred grdim vremenom in jo ohrani mehko in gibko. S a m o Nivea-Creme ima v sebi eucerit, ki neguje kožo, in zato je ne morete z ničimer nadomestiti. Ona se vpije takoj globoko v kožo, ne da bi pustila kakršenkoli opazljiv blesk na površini, in samo tako prihaja nje moč do popolnega izraza. Škatle po Din 5.—, 10.— in 22.—.

Tube iz čiste pločevine po Din 9.— in 14.—.

Izdeluje v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,

d. s. o. j.

Maribor, Gregorčičeva štev. 24.

mokri robec suho brisačo in leži pri zaprtem oknu najmanj pol ure. Kmalu dobiš občutek, da se ti obraz pari, nakar hitro izginejo gube in sence, ki dajejo obrazu izraz izmučenosti. Nato obraz še malo pomasiraj (trkaj s konci prstov na lahko po licih, dokler ne zarde), in gube bodo izginile, kakor da jih nikdar ni bilo.

Ta pomoček je prav tako učinkovit tudi proti rdečici in otekanju trepalnic in je posebno priporočljiv za vse tiste, ki napenjajo svoje oči s čitanjem, pisanjem ali šivanjem.

Ne čitaj v mraku. Ne čitaj v postelji, preden zaspiš. Pazi, da imaš pri vsakem delu dovolj svetlobe, da ne boš po nepotrebnem napenjala oči. Ne pij alkohola, preden ležeš.

Energija proti debelosti.

Debeli ljudje, ki trpe na preobilnosti svojega života, uživajo komaj polovico življenjskih prijetnosti. Nič ne ovira človeka bolj kakor tolšča, ki vztrajno narašča, če se ne ukrene kaj zoper njo. Toda ni treba drugega ko malo energije, malo vztrajnosti — in moški in ženska lahko ostaneta do groba kolikor toliko vitka in gibka.

Samo zdrava noga je lepa.

Da se morajo noge vsak dan umiti, je samo po sebi umevna zahteva, ki ji je zadoščeno z že zgoraj predpisano kopeljo. Če pa noge zaradi veliko hoje, dolgotrajnega postavljanja ali pohajanja v zaprtih prostorih posebno trpe, jih okoplji po trikrat na teden zvečer v kolikor mogoče vroči vodi. Prideni vodi dve žlici pepelika (lugaste soli) in za lešnik sode pa drži noge kake tri minute v raztopini, ne da bi zaradi tega opustila jutrnje mrzle kopeli. Tiste, ki zaradi svojega poklica ne dobe dovolj časa za obkladke, jih lahko napravijo tudi zvečer. Obkladki na večer imajo celo še to prednost, da se z njimi prav dobro spi, ker niso samo lepotni pomoček, marveč so tudi zdravju zelo koristni.

Osvežite se s kopeljo, kateri ste dodali eno izmed naravnih milodisečnih soli za kopanje:

Isla Eau de Cologne Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Koniferen Badesalz

Izvrstno diši in osvežuje, deluje izredno ugodno na kožo in na splošno razpoloženje. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Salinen-Verwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus, k. d., Zagreb 3.

RAZNO

Iz zgodovine dote

Nedavno sem dobila v roke Gabriele Reuterjeve roman «Iz dobre družine», tragedija predvojne hčerke, ki je doraščala v osamelosti meščanske družine, vzgojena v strahu ter brez smisla za podjetnost. Bile so luksuzna bitja, ki jim je zmanjkalo tal pod nogami, brž ko je očetu pošel denar ali pa ni bilo moža, da bi jih odvedel v svojo varno hišo. Brez dote so bila vsa ta dekleta odvisna od slučaja, odvisna od svojega legega obraza in na nečloveški način usmerjena le na to, da bi ujele moža kot svoj edini življenjski smoter.

Ta roman je postal dandanašnji dokument kulturne zgodovine. Zakaj moč dote je ubita. Od vojne sem je ta beseda malone popolnoma izginila iz slovarja našega rodu. Poglejmo, kako je to prišlo. Potrebno pa je, da povemo nekoliko o zgodovini dote.

Opazovanje zgodovine nas je naučilo, da je vsaka oblika gospodarstva narekovala tudi določeno obliko sožitja ljudi, torej popolnoma določeno obliko družine. Tudi za davne čase lahko to resnico dokažemo. Tako niso poznala nomadska plemena še nikakega zakonskega sožitja, ker je bila graditev koč še zelo pomanjkljiva in se je mož ves svoj prosti čas bavil samo z lovom in bojem. Kakor hitro pa so se ljudje trajno kjerkoli naselili ter so obdelovali zemljo, je graditev bivališč pridobila svoj pomen in tudi mož in žena sta se bolj zblížala. Lovska plemena, ki se niso bavila ne s poljedelstvom ne z živinorejo, so strože vzgajala sina kakor pa hčer. Zakaj, če bi se sin oženil — kakor je navada — z dekletom, ki mu je rodilo otroka, bi starši oziroma njihovo gospodinjstvo izgubilo s sinom predvsem lovca, ki je pomagal preživljati družino. Izguba spolno dozorele hčerke pa je na tej kulturni stopnji bila kaj majhnega pomena. Njeno delo je bilo le, nabirati jagode in sadje; kaj lahko so jo nadomestile njene sestre.

Toda — saj nam ni treba segati tako daleč. Ali ni družina, kakršna je danes, do dna izpremenjena z dejstvom materinega dela, materine zaposlitve? Ali ni oblast očetov precej omejena zaradi gospodarske neodvisnosti hčera? Ali ne živijo hčerke, ker same slu-

žijo, dandanašnji povsem drugačnega življenja od onih obžalovanja vrednih bitij «iz dobre družine» preteklih dob? Vidimo torej; gospodarstvo določa razmerje med možem in ženo. Ernst Grosse pravi jasno v svoji knjigi «Oblike družine in oblike gospodarstva»:

«Kjer je bila glavna produkcija vrokah moža, kakor pri lovcih in živinorejcih, tamkaj je tudi vse imetje in vsa pravica v njegovih rokah; žena je njegova sužnja brez imetja in pravic. Pri nižjih poljedelcih pa je žensko gospodinjstvo vsaj prav toliko važno za ohranitev družbe kakor možko; in videli smo, da ne nastopa žena v drugem primeru kot sužnja, marveč kot tovarišica, včasih celo kot gospodarica moža.»

V tem primeru pa oče nikakor ni pripravljen, prepustiti hčer snubcu brez protivrednosti. Dočim je bil na razvojni stopnji lovecv rop žene (otmica) običajen in je ustrezal borbi čred s čredami, je zdaj nastal tako zvani zakon odkupovanja. Bodoči soprog je moral plačati za ženo v denarju ali živini. Če ni sam premogel odkupnine in če ni imel znancev ali sorodnikov, da bi mu pomagali, se je kaj pogosto obračal do poglavarja. Marsikateri poglavar plemena je umel napraviti s tem, da je posodil denar za odkupnino, kaj dobro kupčijo. Ker je pomenila možitev hčere za očeta tudi izgubo delovne sile, jo je prepustil snubcu tudi, če se je ta zavezal, da bo določeno dobo ostal v njih družini. Kupil jo je torej z večletnim delom. To je «delo» Jakoba za Rahelo, o čemer pripoveduje sveto pismo.

S tem nakupom žene si je mož pridobil pravico brezmejnega izkoriščanja svoje žene in njenih delovnih sil. Postala je njegova izključna lastnina in lahko jo je prodal dalje kot živino. Kako brez spoštovanja so postopali s kupljeno ženo, priča primer Vitiancev. Pri njih so imenovali ženo «nonggu-daku», po naše «zadnji del moža». Ali je dekle nedolžno, to je bilo pri njih cenitvi kaj malo važno.

Kupna cena za ženo je bila pri različnih plemenih zelo različna. Tudi njena oblika. Običajno so dajali za ženo denar ali živino. Včasih pa je obstajal nakup tudi v plačevanju visokih svatbenih stroškov ali pa je plačal ženin nevestinim sorodnikom nekake nagrade, pogosto pa so družine, ki so imele mnogo sinov in hčera, kar soglasno menjale svoje otroke, otroka za otroka.

Odkupovanje žene je še dandanašnji v navadi pri mnogih narodih. V Evropi pri Lapih in ponekod na Balkanu, v Aziji pri Kirgizih, Turkmenih, Tibetancih, pri mnogih nomadskih plemenih, v Afriki pri Beduinih in malone na vsem avstralskem otočju.

Tudi žene 20. stoletja nosimo še znak kupovanja žen kot svoj okras: poročni prstan. Obroč (seipus) je prvotno pomenil kupno ceno, ki jo je mož nataknil nevesti na prst. Zakonski prstan pomeni torej denar, s katerim je ženin kupil nevesto. (Mimogrede: nevestin pajčolan ne pomeni nevestine nedotaknjenosti. Je to ostanek iz dobe, ko so pri ropu žene [otmici] zakrili ženi obraz, da se ni mogla kesneje vrniti k svojemu plemenu.)

Smehljamo se. Mislimo si, kako vzvišene smo nad nizkimi običaji naših prednikov in temnopoltih sodobnikov. Le počasi! Prav nobenega vzroka nimamo za to poviševanje. Zakaj kupovanje žen se je ohranilo do danes tudi pri najkulturnejših narodih in najbolj odličnih slojih v obliki dote.

Žena je postala podložna možu, ki je vzel v svoje roke vse poglavitno delo gospodarstva, žena pa je postala le gospodinja, ki porablja, kar mož zasluži.

Že v srednjem veku je previšek žensk in predvsem dejstvo, da so nastali razni poklici (vojaki), ki so ovirali in celo onemogočali ženitve, rodilo novo navado: kupovanje mož; le z doto je bila možitev hčere mogoča. Če ni maral oče, da ostane hči neomogućena ter da jo dá v samostan, je moral pač seči v žep ter plačati (kupiti) bodočega hranilca hčere. Zakaj poštenih ženskih poklicev, ki bi zagotovili ženskam samostojnost, je bilo v minulih stoletjih kaj malo.

Šele ko je stroj izpremenil industrijo ter omogočil stotisočim žena samostojnost — šele tedaj je dobila žena spet svojo ceno in ugled: prinesla je v zakon svojo delovno silo. Od tedaj poznamo spet zakon brez dote — a le v nižjih plasteh ljudstva. Kmet, ki vsekakor zelo ceni močne hčerine roke, ji mora še vedno darovati kaj zemlje, da jo snubec vzame za ženo. Tako je ostalo v meščanskih plasteh do vojne: uradnika, trgovca, učenjaka in še posebno oficirja je dobilo dekle «iz dobre družine» le z denarjem, z doto za moža. Dota je bila nad lepoto.

Te nazore pa je vojna pometla dokaj temeljito. Kje govore danes še o doti? Čim bolj rase število zaposlenih žena, čim bolj nepogrešljivo je sodelovanje žene v produkciji, tem bolj samostojna je njena neodvisnost od dote. Danes si želi življenjskega tovariša, prijatelja. Kupovanje žene nam je danes nekaj nečastnega, nekaj, s čimer ne maramo imeti nobenih vezi več. Osrečujoč dokaz za presojanje ženstva je tudi dejstvo, da izginja tudi kupovanje mož. V današnjem življenju ni več mesta za te ponižujoče zastarelosti. Človek bodi človeku enak v spoštovanju in pravicah.

(Po Marijani Pollakovi.)

Aforizmi

Kazen ležnivca ni v tem, na njemu nihče ne verjame, temveč v tem, da sam nikomur ne more verjeti. B. Shaw.

Za vsak uspeh v svojem življenju se moram zahvaliti dejstvu, da sem bil vedno četrt ure prej na mestu, kakor bi moral biti. Admiral Nelson.

Ko bi se dala nesreča izmeriti, potem bi ne bila tako grozna. Ravno v neizmernosti prebivajo sovražni demoni.

Ljudje se sovražijo in zaničujejo iz dveh vzrokov: prvič, ker se ne poznajo, in drugič, ker se poznajo.

PRAVA KOLINSKA CIKORIJA

Krepostna dejanja dobri ljudje hvalijo, in vendar so ta dejanja taka, da bi njih opustitev zaslužila grajo. Vrli človek pač zasluži, da ga ne grajamo, ne zasluži pa, da ga hvalimo.

*

Najhujše je biti premagan od slabotnejšega, ker ne pozna velikodušnosti.

*

Če vprašaš ženske, iz katerih razlogov jih ljubimo, bi bila večina izmed njih silno razžaljena, ko bi jim povedali resnico.

*

V očeh čistih žensk ni vprašanja ne odgovora ne obljube ne ugodljivosti, ampak: bog.

*

Kako te bo ženska osrečevala, spoznaš iz njene resnobe, ne iz njenega smehljanja.

TO JE ORIGINALNA
„FARINA GEGENÜBER“

KI SI JE PRIDOBILA SVETOVNI SLOVES
KOLONJSKE VODE TER JO POZNAVALCI
CENIJO IN VOLIJO

ŽE VEČ KOT 220 LET

PAZITE NA RDEČO VARSTVENO ZNAMKO!

REVMATIZMA
TRGANJA
GLAVOBOLA
ŽIVČNIH BOLEČIN

se rešite naglo, ako uporabljate francosko žganje: Radion vinski cvet

„ELEVATOR“

Ako ga ne dobite v svoji lekarni ali drogeriji, tedaj pišite edino pooblaščenemu proizvajatelju

„PIRETRIN“ D. D. ZAGREB

Branimirova ulica 43

ki Vam pošlje po povzetju 5 malih steklenic za 50 Din.

Ako potrebujete

*okusne etikete,
umetniške lepake,
moderno reklamo,
lepo embalažo,
zemljevide, delnice, note
ali druga litografska dela,*

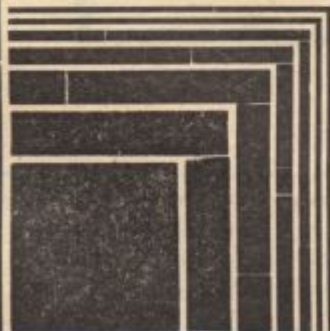
zahtevajte ponudbe litografskega zavoda

Čemažar in drug

Ljubljana, Igriška ulica številka 6

Telefon 25-69

Telefon 25-69

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN

SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

ELEGANTNA
·DAMA·

KUPUJE
·ZA PLAŠČ·

VEDNO
·NAJMODERNEJŠE
VZORCE·

OGLEJTE SI
·NAŠO BOGATO IZBIRO·

A. & E. SKABERNE

LJUBLJANA

MESTNI TRG 10

Volna

Schichtov
RADION
pere sam!

Krznna

KAKO NAJ PEREM

volno?

Volna se ne sme mencati in stiskati, še manj pa kuhati. Schichtov Radion odpravi vso nesnago, ako v mlačni raztopini nekolikokrat namočite in premešate volnene predmete in jih nalahko ožmete.

Uporabljajte radi tega za pranje Vaših volnenih stvari Schichtov Radion, volna se Vam ne bo stisnila, temveč bo ostala gibčna in bo obdržala prejšnji sveži ton.

krznna in preproge?

Lahko jih očistite, ako rastopite v liter mlačne vode polno žlico Schichtovega Radiona in s to raztopino okrtajte krzno ali preprogo. Nato še parkrat nalahko drgnite predmet s krtačko, namočeno v mlačni vodi, potem pa še z mehko krpo, nakar ga pustite, da se posuši. Poizkusite in uspeh Vas bo iznenadil.

svilene nogavice in nogavice iz umetne svile?

Ženske nogavice se morajo prati s posebno skrbnostjo, da ne izgubijo svoj lep izgled. Predvsem je opustiti vsako mencanje. Večkratno namakanje v mlačni raztopini Schichtovega Radiona in nalahko ošemanje bo odstranilo vso nesnago.

Po takem pranju bodo ostale nogavice mehke in elastične, lepo se bodo prilgale nogi in obdržale bodo blesek svile.

svilo?

Svilene bluze, šale in kombineže ne smete prati v vroči vodi, niti mencati. Pri pranju je postopati na isti način kakor z svilenimi nogavicami in sicer tako, da se jih nekolikokrat pomoči v raztopini Schichtovega Radiona in nato enostavno ožmejo. Celo po večkratnem pranju s Schichtovim Radionom bodo svilene stvari ostale mehke in besteeče, celo potem, če boste prvi vodi za isplahvanje dodali malo kisa.

Schichtov
RADION
pere sam!

Schichtov
RADION
pere sam!

nogavice

svila

Schichtov
RADION
pere sam!

Schichtov
RADION
pere sam!